

ਪਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਦਿਮਾ

ਸੱਤਵਾਂ ਸਾਲ

Pardes Times Bi-weekly

ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਏ. ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ

7th year in Publication

www.pardesimes.com

VOL- 7 No. 166 March 20, 2013

E-mail : info@pardesimes.com

Ph.: 510-938-7771,

Fax- 510-740-3520

ਹਿੱਲ ਰਹੀਆਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਯੂ. ਪੀ. ਏ. ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਚੁਲਾਂ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣੀਆਂ ਸੰਭਵ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ- ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਚਲਦੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਯੂ. ਪੀ. ਏ. ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਭਾਈਵਾਲ ਡੀ. ਐਮ. ਕੇ. ਵੀ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਡੀ. ਐਮ. ਕੇ. ਨੇ ਇਸ ਹਮਾਇਤ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਇਕ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ

ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਲਿਆਏ ਜਾ ਰਹੇ ਮਤੇ ਉਤੇ ਭਾਰਤ ਦੁਆਰਾ ਵੋਟ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਸਲੀ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹਨ। ਡੀ. ਐਮ. ਕੇ. ਉਹੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਏ. ਰਾਜਾ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਦੇ 2ਜੀ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਘੁਟਾਲੇ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਘੁਟਾਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਸ਼ੱਕ ਡੀ. ਐਮ. ਕੇ. ਯੂ. ਪੀ. ਏ. ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਬਣੀ ਰਹੀ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੱਧਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਕਤ ਯੂ. ਪੀ. ਏ. ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੋਲ 281 ਸਾਂਸਦਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਬਹੁਮਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਅਗਲੇਰੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਦੋ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕਤਰਾਉਣਗੀਆਂ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਸ ਵਕਤ 57 ਉਹਨਾਂ ਸਾਂਸਦਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਬਾਹਰੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੌਕੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ੀ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ

ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਐਨ. ਡੀ. ਏ. ਗੱਠਜੋੜ ਇਹਨਾਂ ਹੀ ਸਾਂਸਦਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੇ ਲਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦਰਮਿਆਨ ਜੇਕਰ ਭਾਜਪਾ ਬੇਵਿਸਾਹੀ ਦਾ ਮਤਾ ਲੈ ਆਈ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇਗੀ।

ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਸਾਲ ਦੇ ਜੁਲਾਈ- ਅਗਸਤ ਜਾਂ ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਹਿੱਲਜੁਲ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਮਸਕੱਸੇ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਇੱਧਰ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵੀ ਇਸ ਵਾਰ ਵਧਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਸਪਾ ਇਸ ਵਾਰ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਅਜਮਾਇਸ਼ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਰ ਤੋਲ ਰਹੀ ਹੈ।

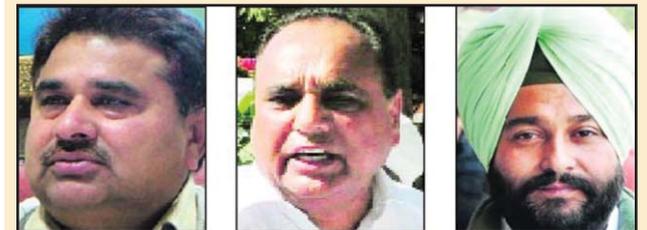
ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਇਸ ਵਾਰ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀਆਂ 100 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਂਸਦ ਇਸ ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮਦਦ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤਰੀ ਮੁਖੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦਾ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਰਵਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਝਾ, ਦੋਆਬਾ ਤੇ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਤਿੰਨ ਜ਼ੋਨਲ ਮੁਖੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਦੀ ਸਨਾਖਤ ਵੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਤਾਬਕ ਸ੍ਰੀ ਓ.ਪੀ. ਸੋਨੀ ਨੂੰ ਮਾਝਾ, ਸ੍ਰੀ ਤਰਲੋਚਨ ਸੂਢ ਨੂੰ ਦੋਆਬਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗੜ ਨੂੰ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਵੱਡਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਥੇ ਦੋ ਜ਼ੋਨਲ ਮੁਖੀ ਵੀ ਲਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਛੇੜੇ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਦੇ

ਓ.ਪੀ. ਸੋਨੀ, ਸ੍ਰੀ ਤਰਲੋਚਨ ਸੂਢ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗੜ

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਪਿੱਛੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਛਾਣੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਮਿਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਨਲ ਮੁਖੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵੇਲੇ ਜਾਤੀ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦਾ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਇਹ ਸੰਸਦੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਹੀ ਤਿਆਰੀ ਸਮਝੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਾਝਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਬਾਜਵਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜੱਟ ਕਿਸਾਨੀ ਵਿਚੋਂ ਹਨ, ਹੁਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਕੇਂਦਰੀ) ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਓ.ਪੀ. ਸੋਨੀ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਮੇਅਰ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਧਾਂਕ ਜਮਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਵੀ ਉਹ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਫਰਕ ਨਾਲ ਹਾਰੇ ਸਨ। ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਗੁਣਾ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗੜ ਉਤੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਜੋ 'ਜੁਝਾਰੂ' ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗੜ ਵਿਚ ਲਿਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਭੰਨਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਦੋਆਬਾ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪਾਰਟੀ ਦਲਿਤ ਆਗੂ ਨੂੰ ਅਗਵਾਈ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਬੰਗਾ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਤਰਲੋਚਨ ਸੂਢ ਦਾ ਨਾਂ ਛਾਣ ਲਿਆ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਦੋਆਬਾ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਆਗੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਖੁੱਸਿਆ ਵਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਹੁਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤਕ ਦੋਆਬਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਚੌਧਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੇਠ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਜਵਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਧਰ ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸ੍ਰੀ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਮੁਖੀਆਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਨਾਲ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਗੂ ਘੱਟ ਹੀ ਕਿੰਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

AUTOBAHN Body & Paint

Specializing in Convenience & Quality

ਡੈਂਟਿੰਗ ਅਤੇ ਪੇਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੇ

Baghel Singh Jaswal

Ph: (650) 966-1840, Fax: (650) 966-1023

www.autobahnbodypaint.com

778 Yuba Drive, Mountain View, CA 94041

Pidipompi.com

Call India and 50 other countries

\$20 - 3600 minutes

ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਟੀ ਡਾਇਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪਿਨ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੋਨ ਤੋਂ ਕਾਲ ਕਰੋ

Service Provided

- * Pin Less Dialing
- * Speed Dial or Easy Dial
- * Recharge Over The Phone
- * Superior Voice Quality
- * 24/7 Customer support
- * No Connection Fees
- * No Hidden Charges

For details

www.pidipompi.com or call 1-800-710-8839

A-1 INTERIOR DECORATION INC.

BEST PRICES IN THE BAY AREA

- ◆ KITCHEN CABINETS
- ◆ GRANITE COUNTERTOPS
- ◆ SINKS & FAUCETS
- ◆ HARDWOOD & LAMINATE FLOORS
- ◆ DOORS AND WINDOWS
- ◆ REMODLING & NEW CONSTRUCTION

FREE ESTIMATES

CELL 510 565-6667 OFFICE 510 732-1555 FAX 510 732-0555

Visit our showroom NOW!!!

23762 FOLEY ST, SUITE # HAYWARD CA 94544

Allstate

You're in good hands.

Avninder Singh

Insurance Specialist, CA Lic. # 0822501

Auto - Home - Life - Health - Business - Commercial

PH. (510) 441-7490

Toll free (877) 441-7490

30042 MISSION BLVD. SUITE 221 HAYWARD, CA 94544

ਜਸਪਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਰਵਿਊਜੀ ਸਟੇਅ, ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ, ਵਿਆਹ, ਐਚ ਵਨ, ਐਲ ਵਨ, ਲੇਬਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਫਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਫਤਰ 44790 S.Grimmer Blvd. # 204 Fremont, CA 94538 510-657-6444

ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਫਤਰ 37-18-73rd ST, Ste401 Jackson Height, NY 11372 718-533-8444

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦਫਤਰ 2945 W.Capitol Ave. West Sacramento CA 95691 916-372-4448

KASH FABRICS

THE NAME YOU CAN TRUST

26 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

The Bridal Gallery...

ਵਧੀਆ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਡਿਜ਼ਾਇਨਸ, ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਵਿਚ ਲਹਿਰੇ, ਵਗਾਇਟੀ ਸਾੜੀਆਂ, ਖੁੱਲੇ ਕੱਪੜੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ, ਪਸ਼ਮੀਨਾ ਸਿਲਕ, ਬਰੋਕਡ ਸਿਲਕ, ਤਨਮੂਈ ਸਿਲਕ, ਰਾਅ ਸਿਲਕ (Raw Silk) ਦੇ ਕਚਾਈਆਂ ਵਾਲੇ ਸੂਟ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪਟਿਆਲਾ ਬਾਗੀ ਸੂਟ ਵੀ ਬਣਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।

LARGEST SELECTION OF DVD/CD

Gurjit Kaur Dhugga Kashmir Singh Dhugga

510-538-1138

29576 Mission Blvd Hayward, CA 94544

email : kashfabrics@gmail.com web : www.kashfabrics.com

See me today and get the discounts and service you deserve

GURBINDER S MAVI, AGENT

Insurance Lic.# 0F22244

Bus : 650-326-0660, Cell : 408-829-6284

101 University Avenue Palo Alto, CA 94301

Like a Good Neighbor, State Farm is There statefarm.com

State farm mutual Automobile Insurance Company, State Farm Indemnity Company Bloomington, IL

ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ 'ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ' ਵਰਗੀ

ਅਰੁਣ ਨਹਿਰੂ

ਸਾਡੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਭਾਵੀ ਰੁਝਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ 2014 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਹਾਰਨ ਤੇ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਗੇ।

ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸਮਝਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ 2004 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਚੋਣ ਰੁਝਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ 'ਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ 2002 ਦੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 2009 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ, ਜਦੋਂ ਹਾਂਪੱਖੀ ਗੱਲਾਂ ਨਾਂਹਪੱਖੀ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ 200 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਗਈ ਸੀ।

ਕੀ 2014 'ਚ ਇਹੋ ਗੱਲ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਈ ਜਾਵੇਗੀ? ਕੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 10-15 ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਛੇਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ? ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਗਰਭ 'ਚ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸਤ 'ਚ 1 ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇਕ ਉਮਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ 'ਸਿਆਸੀ ਹਨੀਮੂਨ' ਬਹੁਤ ਬੋਝਚਿਰਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਇਸ ਦੀ ਸਟੀਕ ਮਿਸਾਲ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਈ ਹੈ ਕਿ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਘੋੜੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਿਆਸੀ ਘੱਤਿਆਂ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਬਹੁਤ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ 2014 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ 130-140 ਸੀਟਾਂ ਤਕ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ 260-270 ਸੀਟਾਂ ਬਟੋਰ ਲੈਣਗੀਆਂ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਸੀਂ ਛੋਟੀ-ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਤਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ 3 ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੱਠਜੋੜਾਂ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨੂੰ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਉਣ ਦਾ ਦੇਖਾਂਗੇ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਬਹੁਤ ਜੋਖਮ ਭਰੀਆਂ ਹਨ ਪਰ 12-15 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਭਵਿੱਖ ਕਿਹੜੀ ਖੇਡ ਖੇਡੇਗਾ, ਭਲਾ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਲ ਭਰ ਦੇ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ 'ਚ

ਜੀਅ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਟੀ. ਵੀ. ਅਤੇ ਟੈਬਲਾਇਡ ਮੀਡੀਆ ਇਸ ਦੀ ਸਜੀਵ ਮਿਸਾਲ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੁਨੀਆ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦੇ ਵੀ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਫ਼ਤਵੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਫਟਾਫਟ ਸੁਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਕੀ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਫ਼ਤਵੇ 'ਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਆਇਆ?

ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਅਸੀਂ ਇਟਲੀ 'ਚ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਦੇਖੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਖੰਡਿਤ ਫ਼ਤਵਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਯੂਨਾਨ (ਗਰੀਸ) ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਵੀ ਅਸੀਂ ਇਹੋ ਕੁਝ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਤਰਥੱਲੀ ਵਾਲੇ ਯੁੱਗ 'ਚ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਧੜਿਆਂ 'ਚ ਵੰਡ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਹੈਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਜੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਵੀ 2014 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸਮਝ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਅੱਗੇ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਹਰੇਕ ਵਲੋਂ ਮੈਂ ਜੋ 130-140 ਸੀਟਾਂ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ 'ਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ 260-270 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਗਵਰਨੈਂਸ ਦਾ ਰਾਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਉਝ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਅਤੇ ਸੰਯੋਗੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਾਂਗੇ।

ਅਸੀਂ ਦੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ 200 ਦੇ ਲੱਗਭਗ ਸੀਟਾਂ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਫਰੰਟ ਬਣ ਕੇ ਉਠਨਗੀਆਂ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਜਾਂ ਭਾਜਪਾ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲੈਣਗੀਆਂ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਾਂਗਰਸ ਜਾਂ ਭਾਜਪਾ 'ਚੋਂ ਜੇ ਇਕ ਪਾਰਟੀ 150-160 ਸੀਟਾਂ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ 90-100 ਤਕ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ 'ਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਨੋਕਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਖੁੰਝੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਗੱਠਜੋੜ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਚੋਣ ਵਰ੍ਹਾ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਆਮ ਬਜਟ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਇਹ ਤੈਅਸੁਦਾ ਹਕੀਕਤ ਹੈ। 2013 ਦਾ ਵਰ੍ਹਾ ਸਮੁੱਚੇ ਗਲੋਬਲ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਭਰਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਅਸੀਂ ਸਿਆਸੀ ਉਬਲ-ਪੁਬਲ ਹੁੰਦੀ ਦੇਖ ਸਕਾਂਗੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੌਰ 'ਚ ਅਕਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗਤਬਤ ਭਰੇ ਦੌਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਅਗਾਊਂ ਸੰਕੇਤ ਹੁਣ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਖੇਤਰ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਜਿਥੇ ਸਾਡੀ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਿੱਸੇ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਅਸਫਲਤਾ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਤਾਂ ਹੋਵੇਗੀ ਹੀ ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਖੇਤਰ 'ਚ ਪਰਦੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸੰਕਟ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਬਹੁਤ

ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸਮਝ 'ਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ। ਆਖਿਰ ਇਸ ਸੰਕਟ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣ-ਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਵੀ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਖਾਮੋਸ਼ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਦਯੋਗ ਜਗਤ 'ਤੇ ਕੀ ਬੀਤੇਗੀ। ਅਜਿਹਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਸਾਨੂੰ ਦੂਰ ਅਤੀਤ ਵੱਲ ਧੂਹ ਕੇ ਲਿਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੁੜ ਕਬੂਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਡਾਕ ਭੇਜਣ ਦੇ ਦੌਰ 'ਚ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਂਗੇ ਪਰ ਅਸੀਂ ਅਗਾਂਹ ਵੀ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਵਧਾ ਸਕਾਂਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਾਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੇਗਾ।

ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰੂਪ-ਰੰਗ ਤੇ ਸਾਡੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਿੱਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਇਸ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੀ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬੀਤੇ ਦਹਾਕੇ ਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ 'ਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਚੰਗੇ-ਬੁਰੇ ਕੰਮ 'ਚ ਤਰ੍ਹੱਟੀਆਂ ਲੱਭੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਦਯੋਗ ਜਗਤ ਜਿਸ ਮੰਦੀ ਦੀ ਦਲਦਲ 'ਚ ਫਸੇਗਾ, ਉਸ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਣ 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਦਹਾਕਾ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ

ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਅਕਸਰ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਜੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਵਰਤਮਾਨ 'ਚ ਜੀਣ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਤੀਤ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਰਾਗ ਹੀ ਅਲਾਪਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਘਟੀਆ ਕੰਮ 'ਚ ਹਰ ਕੋਈ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੰਬਰ ਲੈਣ ਅਤੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਦਾ ਧੋਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਦੌੜ 'ਚ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੇ ਗਤਬਤਾਂ ਦੀ ਦਲਦਲ 'ਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤਕ ਲੰਮੀ ਚੱਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦਰਮਿਆਨ ਚੋਗਿਰਦੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਜਦਕਿ ਇਹੋ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿਖਰਲੇ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਈਏ ਤਾਂ ਕਾਰਗਰ ਹੱਲ ਲੱਭੀਏ।

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇਖੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅੰਤਵਾਦ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤਹਿਤ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜੇਲਾਂ 'ਚ ਬੰਦ ਹਨ। ਇਹ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ 'ਰੇਅਰੈਸਟ ਆਫ ਦਿ ਰੇਅਰ' ਮਾਮਲੇ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਚ ਬਿਲਕੁਲ ਨੋਕ ਇਰਾਦਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੈਂਕੜਿਆਂ 'ਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਕਈ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਜੇਲਾਂ 'ਚ ਸੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ 'ਚ 5-10 ਸਾਲ ਲਗਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇਕ ਕੀਮਤੀ ਦਹਾਕਾ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕੌਣ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ? ਤਸੀਹੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਹੀ ਝੱਲਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਭਾਰੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਆਮ ਆਦਮੀ ਹੀ ਪੁਲਸ ਦਾ ਸੋਖਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਾਲੇਗਾਓ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਮੀਗ੍ਰਾਂਟ ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲਣ 'ਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਦੇਰ

ਇਮੀਗ੍ਰਾਂਟ ਵੀਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਵਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਦੂਤਘਰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਮੀਗ੍ਰਾਂਟ ਵੀਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਸਮੇਂ ਕਿਹੜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ।

ਕਦੇ-ਕਦੇ ਵੀਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਹਾਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈਣ 'ਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤਕ ਵਿਚਾਰ-ਅਧੀਨ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਮੀਗ੍ਰਾਂਟ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਸਰਲ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਆਓ ਅਹਿਮ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ :

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਚ ਇਮੀਗ੍ਰਾਂਟ ਵੀਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਤਘਰ ਵਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਿਜ਼ੀਸ਼ੀਅਨ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰੀ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਮੀਗ੍ਰਾਂਟ ਵੀਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਡਾਕਟਰੀ ਟੈਸਟ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਟੈਸਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹੀ ਵੈਲਿਡ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਜੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਉਮਰ 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਸ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (ਪੀ. ਸੀ. ਸੀ.) ਵੀ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਖੇਤਰੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਕਿਤਿਓਂ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਲੈਣਾ ਇਮੀਗ੍ਰਾਂਟ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਚ ਵੈਲਿਡ ਨਹੀਂ ਹੈ।

16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਮਰ ਦੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ, ਜੋ ਇਕ ਸਾਲ ਤਕ ਭਾਰਤ ਤੋਂ

ਬਾਹਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੁਲਸ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਸ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਇਕ ਸਾਲ ਤਕ ਵੈਲਿਡ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਪੀ. ਸੀ. ਸੀ. ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਪੀ. ਸੀ. ਸੀ. ਲੈਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਅਖੀਰ 'ਚ ਇਮੀਗ੍ਰਾਂਟ ਵੀਜ਼ਾ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ 'ਚ ਵਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ (ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਮਾਲਕ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਬੁਲਾ ਰਹੇ ਹਨ) ਕੋਲ ਉਸ ਦੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਵਿੱਤੀ ਸੋਮੇ ਹਨ? ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਗੁਆਚ ਜਾਣ ਜਾਂ ਅਧੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਵੀਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਹੋਣ 'ਚ ਦੇਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹਰੇਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਕ ਵਿੱਤੀ ਐਫੀਡੇਵਿਟ ਆਫ ਸਪੋਰਟ ਮੂਲ ਦਸਤਖਤਾਂ ਨਾਲ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਫੋਟੋ ਕਾਪੀ ਜਾਂ ਫੈਕਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਾਰਮ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਵਿੱਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਵੇਂ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਸਲਿੱਪ ਵੀ ਨਾਲ ਲਿਆਉਣਾ।

ਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਡਰਲ ਪਾਵਰਟੀ ਗਾਈਡ ਲਾਈਨਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕਾਫੀ ਵਿੱਤੀ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ 'ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਯੋਜਕ' ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਯੋਜਕ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਮੀ-ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਅੰਬੈਸੀ 'ਚ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

- ਜੂਲੀਆ ਸਟੈਨਲੀ

ਦੇਸ਼ 'ਚ ਨਵੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੀ ਇਕੋ-ਇਕ ਬਦਲ

ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਭ ਕੁਝ ਉਬਲ-ਪੁਬਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਇਕ ਘਪਲੇ ਦੀ ਬਦਬੂ ਘਟਦੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਜਾ ਘਪਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਤਕ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਰਕਾਰ ਜਿੰਨੀ ਬੁਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਖੁਦ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਮੰਤਰੀ ਏ. ਰਾਜਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹੀ ਰਾਜਾ ਅੱਜ ਜੇਲ 'ਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ 22 ਮਾਮਲੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਆਖਿਰ ਉਹ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਮਾਮਲਾ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਏ. ਕੇ. ਐਂਟੋਨੀ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਖਰੀਦ ਦਾ ਸੌਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਖ਼ਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸੌਦੇ 'ਚ ਰਿਸ਼ਵਤ ਵਜੋਂ 34 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਹੁਣ ਤਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਸੌਦੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 11 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਇਸ ਸੌਦੇ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਤਾਂ ਐਂਟੋਨੀ ਨੇ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਲੰਮੀ ਚੁੱਪ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਹੁਣ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਲੁਕਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਸੰਸਦ 'ਚ ਬਹਿਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਇਸ ਉਦਾਰਤਾ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ! ਬਹਿਸਾਂ ਕਰਵਾਉਣ 'ਚ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੈਅ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਅਸਲੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕੌਣ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲੀ? ਜਦਕਿ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਈ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਿਸ਼ਵਤ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਰਿਸ਼ਵਤ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਲਈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਭਾਰਤ 'ਚ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਆਖਿਰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮਿਲੀ ਕਿਸ ਨੂੰ?

ਬੇਫਰਜ਼ ਤੋਪ ਘਪਲੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਲੱਗਭਗ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਤਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਰਿਸ਼ਵਤ ਕਿਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀ ਮਿਲੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਜਾਣ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਿਸ਼ਵਤ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨ 'ਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਘਪਲਿਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਐਂਟੋਨੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੇ। ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹਾ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਅਟਕਲਾਂ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜਦ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ 'ਚ ਹੀ

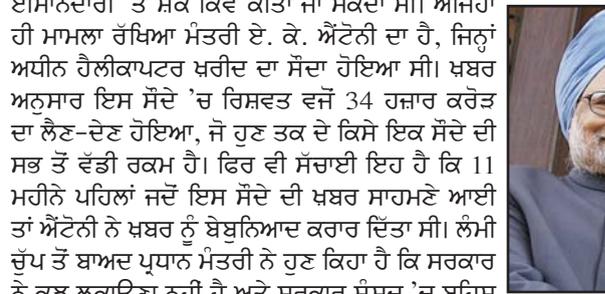
ਮਿਲਦੀ ਹੈ? ਘਪਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤਕ ਸੁਰਖੀਆਂ 'ਚ ਬਣੇ ਰਹੇ, ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਗੱਲ ਹਜ਼ਮ ਹੋਣ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਐਂਟੋਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੱਕ ਹੇਠ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਘਪਲਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਆਸ ਕਰੋਗੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਹਾਲਤ 'ਚ ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਘਪਲੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਪਰ ਅੱਜ ਤਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਠੋਸ ਨਤੀਜਾ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ?

ਕੁਝ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹਾਂ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲੈਣ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਕੁਝ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਤਬੋਲੇ 'ਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਉਹੀ ਪੁਰਾਣੀ ਦਲੀਲ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ। ਅਸਲ 'ਚ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਪੌਚਾ ਫੇਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੀ ਫੇਰਿਆ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਸਫਾਈ ਨਾਲ ਇਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਮੀਡੀਆ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਭੇਦ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਭਰੋਸਾ ਜਗਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਕੋਈ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਝ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਕਿ ਭਰੋਸਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤਕ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸਫਾਈ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੁੱਖਦਾਈ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ 'ਚ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਚ ਹਨ। ਇੱਛ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਦਰਾਜ 'ਚ ਵਾੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਟੀਮਨਦਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤਕ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਬੂਤ ਅੱਗੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਚ ਨਿਘਾਤ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹੱਸ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਸਿਰਫ ਦਿਖਾਵੇ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਸਾਬਕਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ ਲਿਖ ਕੇ ਦੱਸ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖਾਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਉਪਰੋ' ਕਿਵੇਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਨ।

ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਨਾਲ ਬੈਠਕ ਬਣੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ

ਜਲੰਧਰ— ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਭਾਰੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਘਰ ਨਾਸਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਾਜਵਾ ਆਪਣੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਕੱਲੇ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਚਲਾ ਕੇ ਉਕਤ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। ਬਾਜਵਾ ਜਦਕਿ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਾਮ ਤਕ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਰਹੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲਾ

ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਬੈਠਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਅਜੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲਾ ਅਹੁਦਾ ਮਿਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਲਈ ਗਏ ਹਨ, ਉਸ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਈ ਨੇਤਾ ਖੁਸ਼ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ 6

ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਐੱਨ. ਆਰ. ਆਈ. ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨੀ ਹੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸੌਂਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ 'ਚ ਇਕ ਚਰਚਾ ਇਹ ਵੀ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਬਾਜਵਾ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਖਿਲਾਫ ਰਣਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ 'ਚ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ

ਜਲੰਧਰ - ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦੀ 23 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ 'ਚ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਕੈਪਟਨ ਇਸ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ। ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੈਪਟਨ ਜ਼ਰੂਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਚਾਰਜ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਗੇ। ਜਦਕਿ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ

ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲਿਆਂ 'ਚ ਆਬਜ਼ਰਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭੀੜ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ ਆਬਜ਼ਰਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕਦਮ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੂਬੇ ਭਰ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰ ਖੁਦ ਹੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਭਵਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਬਜ਼ਰਵਰ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਕਰਨ ਲਈ 20 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲਿਆਂ 'ਚ

ਕੈਪਟਨ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਅਜੇ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ 'ਚ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ ਪਰ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮਲੀਅਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਵੀ ਸਮਾਰੋਹ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਲ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਸਮਾਰੋਹ ਨੂੰ ਲੈ

ਬੈਠਕਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲਾਂ ਆਬਜ਼ਰਵਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ 'ਚ ਇਕ ਵੀ ਮਹਿਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਹਿਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਇਕ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ 33 ਫੀਸਦੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਕ ਵੀ ਆਬਜ਼ਰਵਰ ਮਹਿਲਾ ਕੋਟੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਾਜਵਾ ਕੈਪਟਨ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ : ਸੁਖਬੀਰ

ਲੁਧਿਆਣਾ- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੈਪਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸੋਚ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਕੈਪਟਨ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੈ ਪਰ ਬਾਜਵਾ ਮਹਾਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਗਤੀਰੋਧ 'ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਉਗਲੀ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਖੁਦ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਨੂੰ ਵੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਸ ਰਵੱਈਏ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਰਫ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਲੜੀਵਾਰ 'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ- ਕਲਰਜ਼ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਅੱਜ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਰਹੇ ਲੜੀਵਾਰ 'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਂ ਹੇਠ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲੜੀਵਾਰ ਦੀ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਲੜੀਵਾਰ ਦਾ ਨਾਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲੜੀਵਾਰ ਦਾ ਨਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਰੱਖੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਸਮੇਤ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਸਖਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਵੀ ਭੇਜ ਕੇ ਇਸ ਲੜੀਵਾਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਦੀ

ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਲਰਜ਼ ਟੀ.ਵੀ. ਨੂੰ ਵੀ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਲੜੀਵਾਰ ਦਾ ਨਾਂ ਨਾ ਬਦਲਿਆ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ ਅਤੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਫੋਨ ਸੁਣ-ਹੋ ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲ ਨੂੰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਸਖਤ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨਾਂ ਹੇਠ ਇਸ ਲੜੀਵਾਰ ਨੂੰ ਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ।

ਕਾਂਗਰਸ ਕਹੇ ਤਾਂ ਖੁਦ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਬਾਦਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਹੋਏ ਹੰਗਾਮੇ ਲਈ ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮਾਫੀ ਮੰਗਣ 'ਚ ਕੋਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਖੁਦ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ

ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਮਾਫੀ ਮੰਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਇਸ ਗਤੀਰੋਧ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪੂਰਾ ਸੈਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੋਸਦੀ ਇਤਿਹਾਸ ਲਈ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

All STAR TRAVEL

INTERNATIONAL & DOMESTIC

CST.REG # 2067846.40

**Lowest Fares,
All Airlines,
All Destinations,
Friendly Service**

Contact:

Amrik S. Dhami

1620 Springs Road, Vallejo, CA 94591

Tel: (707) 552-7955, Cell: (707) 280-6936
Fax: (707) 552-3896, Toll Free: (866) 373-9646
Email: amrikdhami@aol.com

PUNJAB IMMIGRATION & TAX SERVICE

Bluetie FINANCIAL

**INCOME TAX
PERSONAL TAX
RETURNS
BUSINESS TAX
RETURNS
CORPORATION
TAX RETURNS**

**IMMIGRATION
FAMILY
PETITIONS
WORK PERMIT
GREEN CARD
CITIZENSHIP**

Varinder S Sekhon (B. com. LL.B.)
 Immigration and Income Tax
email: SINGH2637@YAHOO.COM

ACCOUNTING & PAYROLL SERVICES
 DAY-TO-DAY BUSINESS ACCOUNTING, QUARTERLY AND ANNUAL
 FINANCIAL REPORTS, EMPLOYEE PAYROLL, QUARTERLY TAX FILING
 WITH IRS AND EDD

ADDITIONAL SERVICES
 DIVORCE PETITIONS, NAME CHANGE DECREE,
 FORM NEW CORPORATIONS, POWER OF ATTORNEY

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ, ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ, ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ, ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

PHONE: 916-391-7221 FAX: 916-258-0470 (Internationally)
CELL: 916-690-0487 INDIA 011-91-98724-82590

**1399-B FLORIN ROAD (BEHIND AMPM GAS STATION)
 SACRAMENTO CA 95822**

**ਪੁਰਾਣੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕਰਤਾ
ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚੇ**

ਅਮਰਿੰਦਰ ਨਾਲੋਂ ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ

ਫਰੀਮਾਟ- ਅੱਜ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਪੁਰਾਣੇ ਗੀਤ, ਜੋ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਜਾਂ ਟੇਪਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਣ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਇਕ ਸੱਜਣ ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਬਾਸਲ ਹੁਰੀਂ ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਗੀਤਾਂ-ਗਾਣਿਆਂ ਨਾਲ ਮੋਹ ਹੈ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਬਾਸਲ ਨਾਲ 661-900-3506 ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਸਿਰਫ ਮਾਰਚ ਦੀ 31 ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਹੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸੂਬਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ਼ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸਾਬਕਾ ਸੂਬਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੈਪ. ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲੋਂ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ 'ਚ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਚਰਚਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਜਵਾ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਂਗ ਸਖ਼ਤ ਟੱਕਰ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਣਗੇ ਪਰ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਜਵਾ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਦੇਣਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ਼ ਅਪਣਾਇਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਜਵਾ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਪੀਕਰ ਵਲੋਂ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਸਰਬ ਪਾਰਟੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇਸ ਵਾਰ ਸੈਸ਼ਨ ਸਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਸੈਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਚ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਕੇ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਲੜਨ-ਮਰਨ ਦੇ ਮੂਡ 'ਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਪਾਰਟੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਨਾ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਕੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਹੀ ਸੀ। ਬਾਜਵਾ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ

ਕਿ ਉਹ ਸੂਬੇ 'ਚ ਆਪਣੀ ਰਣਨੀਤੀ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਉਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਦਾਂ ਉਡ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਬਾਜਵਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਡੰਡੇ ਵੀ ਖਾਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਉਹ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰਿੰਦਰ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਤਿੱਖੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਮੀਡੀਆ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ

'ਚ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਾਜਵਾ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ 'ਚ ਸੂਬਾਈ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਖੜਕੇ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਐੱਸ. ਸੀ. ਸ ਬ - ਪ ਲ ਾ ਨ ਰਕਮ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਚਰਚਾ 'ਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਐੱਸ. ਸੀ. ਸ ਬ-ਪਲਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ

ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਆਈ 5000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਚਰਚਾ 'ਚ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਐੱਸ. ਸੀ./ਐੱਸ. ਟੀ. ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤਲਬ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਕਮ ਦੇ ਇਧਰ-ਇਧਰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਲਈ ਆਈ ਕੇਂਦਰੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਯੋਜਨਾ 'ਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪ-ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਵੇਰਕਾ, ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਵੀ ਹਨ, ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਚ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਕੇ ਐੱਸ. ਸੀ. ਸ ਬ-ਪਲਾਨ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਐੱਸ. ਸੀ. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਰਕਮ ਨਾ ਵੰਡੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਲੰਮੇ-ਚੌੜੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਤਕ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਇਕ ਵੀ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਰਕਮ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭੰਨਣ ਲਈ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਕਾਰਡ ਪੂਰੇ ਤੱਥਾਂ ਸਮੇਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

plot for sale in India
200 gaj plot for sale in Ghanapur Kala, Amritsar. This property is directly across from the Gurdwara Sahib and very near Khalsa Collage and Guru Nanak Dev University in Amritsar. For further inquiries please contact Dhillon @ 2095653821 or Lalie (in Punjab) @ 011919915595980.

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ
ਹਿੰਦੂ ਲੜਕੀ 5 ਫੁੱਟ 4 ਇੰਚ, 31 ਸਾਲਾ, ਸੁਸ਼ੀਲ, ਐਮ. ਐਸ. 'ਮਾਸਟਰ ਇੰਨ ਸਾਇੰਸ' ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਹੈ, ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਹਿੰਦੂ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕਾ 31 ਤੋਂ 35 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੋਵੇ। ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਹੋਵੇ। ਲੜਕੀ ਸੀਨੀਅਰ ਐਲਾਇਸਟ ਦੀ ਜਾਬ ਕਰਦੀ ਹੈ।
email- rucali10@gmail.com

LIQUOR STORE FOR SALE
Indise sale 50k Gas 15-20 gallon. Lotto and More \$ 850,000, 10 Parking in the Front' Call RANA- 559-389-6090

ਕਿਉਂ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵੱਲ: ਕੁਝ ਪਹਿਲੂ

ਪੰਜਾਬ ਗੁਰੂਆਂ, ਪੀਰਾਂ ਤੇ ਸੂਫੀ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਧਰਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸੂਬੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੱਭਰੂਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਗੱਭਰੂ ਆਪਣੀ ਕਦ ਕਾਠੀ ਤੇ ਸੁਡੋਲ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਭੀੜ 'ਚੋਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤ ਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਅਜਿਹੇ ਗੱਭਰੂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਂਅ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ 'ਚ ਚਮਕਾਇਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਅਮਰ ਹਨ। ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਤਰਸਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਵਧ ਰਿਹਾ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮਕੜਜ਼ਾਲ। ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਹੀ ਨਸ਼ੇੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਨਸ਼ੇੜੀ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ 5 ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੀ, ਚਾਹੇ ਮੁੰਡਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੁੜੀ। ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਮੋਮੀ ਲਿਫਾਫੇ ਵਾਂਗੂੰ ਸੁੰਗੜ੍ਹਦੇ ਹੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ 'ਚ ਛੇ-ਛੇ ਫੁੱਟ ਦੀ ਬਜਾਏ 4-5 ਫੁੱਟ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਦਕਾ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਬੌਣਿਆ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਕਹਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਤੋਂ 25 ਸਾਲਾ ਹੈ। ਜਿਸ 'ਚੋਂ ਲਗਭਗ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਆਦਿ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖਿਆਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵੀ ਨਸ਼ੇ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਤਣਾਅ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਦੀ ਦਲਦਲ 'ਚ ਧਸਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਚੱਲਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਘਰ ਉਂਜੜੇ ਹਨ, ਉਂਜੜ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਪਿੰਡ ਤੇ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਠੇਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੋਏ, ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਾਮ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੀੜ ਲੱਗਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮੇਲਾ ਲੱਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਠੇਕਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘੇ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰਾ ਇਹੋ ਸੋਚਦਾ ਹੋਣਾ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਮੰਦਰ ਜਾਂ ਮਸੀਤ ਹੋਣੀ, ਜਿਹੜੇ ਐਨੇ ਲੋਕੀ ਕੱਠੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਵਧ ਰਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਵੀ ਨਸ਼ਾ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਤੋੜ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਆਦਮਖੋਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਕਾਂਡ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਲੂਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕਈ ਪੁੱਤ, ਪੁੱਤ ਤੋਂ ਕਪੁੱਤ ਬਣ ਗਏ, ਕਈਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਬਠਿੰਡੇ ਜਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਹੋਏ ਸਰਵੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਬਠਿੰਡੇ ਦੀਆਂ ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵੀ ਆਦਿ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਭੁੱਕੀ, ਸਮੈਕ, ਅਫੀਮ, ਕੈਪਸੂਲ ਆਦਿ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੀਤਾਂ 'ਚ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਸ਼ੂਕ ਨੂੰ ਭੁਲਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਰਗ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਗੀਤਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਗਾਇਕ ਨੇ ਗਾ ਦਿੱਤਾ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੋ ਸੱਚ ਹੋਣਾ, ਮੈਂ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਬਦਲ ਜਾਵੇ। ਭਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਣਸਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਨਸ਼ੇ ਨੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਘਰ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਰਾਹੇ

ਪੈ ਗਿਆ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਘਰਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਬਦ ਦੇ ਬੱਦਲਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਨਸ਼ਾ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਘਰ ਦੇ ਕਲੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਲੋਸ਼ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਦੇ ਚੱਲਦੇ ਕਈ ਘਰ ਆਪਸੀ ਤਕਰਾਰਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਚਾਹੇ ਲੱਖਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਰੁਕਣ ਦਾ ਨਾਂਅ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਰੋਕੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਨੇਤਾ ਆਪਣੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

G.N EVENT RENTAL, INC

ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ, ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ, ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਿਆਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਮੌਕਾ ਦਿਓ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਟੈੱਟ, ਸ਼ਮਿਆਨਾ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਵਾਸਤੇ ਪੰਡਾਲ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਵਾਰ ਮੌਕਾ ਦਿਓ।

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
1991 HARTOG DR, SANJOSE, CA 95131
408-859-4080

R.PAL SINGH TAX PROFESSIONAL
ENROLLED AGENT
BOOKKEEPING ACCOUNT PAYROLLS

- * TAX: All types of Tax Returns: Individual, Business, Sales Tax
- * Incorporations
- * Insurance-Life only
- * Notary Public

"Authorized e-file provider"
"Enrolled To Practice Before the IRS"

R. PAL SINGH
Enrolled agent # 00097224-EA, CRTP # A 44237
Realtor # 01481514, Life Insurance Agent # 0G76896
39159 Paseo Padre Pkwy # 103, Fremont CA 94538
510-750-3464
singhrpal@sbeGLOBAL.net.
singhtax.com

EA

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀਆਂ

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਡਿੰਗਿਆ ਮਨੋਬਲ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣਾ ਅਤੇ ਧੜੇਬੰਦੀ ਖਤਮ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਰਬ ਭਾਰਤੀ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬੜੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਲਟਕਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਝਗੜਾ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਕੇ ਹੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਘਟੇਗੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਚਲੇਗਾ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਹਲਚਲ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦਾ ਤਾਜ ਕੰਡਿਆਂ ਦੀ ਸੇਜ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਜੱਗ ਜਾਗ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰ ਲਗਾਤਾਰ ਹਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੋਈ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸੇਹ ਦਾ ਤਕਲਾ ਗੱਡੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੇ ਧੜੇ ਪਿਆਰੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਲੀਡਰ ਨਹੀਂ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੱਖ-

ਵੱਖ ਧੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਮੁੱਠ ਰੱਖਣਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦਾ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ, ਲਾਅ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ 1983 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਉਹ 1985 ਤੱਕ ਰਹੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਚਾਰ ਵਾਰ ਅਰਥਾਤ 1992, 2002, 2007 ਅਤੇ 2009 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਮਈ 2009 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਬੀਜੇਪੀ ਦੇ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਹਿਬਾਨ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਅਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਵਜ਼ਾਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਤਜਰਬਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ। ਕਾਫੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਝੇ ਨੂੰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਅਤੇ ਰਘੂਨੰਦਨ ਲਾਲ ਭਾਟੀਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਤਾਕਤ ਮਾਲਵੇ ਤੋਂ ਮਾਝੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਚੰਗੇ ਲੀਡਰ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੰਦੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਝਲਕ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਧੜਿਆਂ ਨੇ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦਾ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਗਵਾਈ ਲੈ ਕੇ ਉਠਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਉੱਚਾ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕਮੁੱਠ ਰੱਖਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ।

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸ ਦੀ ਧੱਕੜ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੈਲੀ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਉਹ ਹੀ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਲੀਡਰ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਕਰਕੇ ਲੱਠਮਾਰ ਲੀਡਰ ਗਿਣਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਪੌੜੀ-ਦਰ-ਪੌੜੀ ਚੜ੍ਹਕੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਵਾਂਗ ਪਹਿਲੀ ਸੱਟੇ ਟਪੂਸੀ ਮਾਰ ਕੇ ਸਿਖਰ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਲੀਡਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ, ਵਰਕਰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਕਹਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਸੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਕਿਸ ਜਾਦੂ ਦੀ ਛਤੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਰਾਹ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ

ਕਿ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਇਹ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹਾਰਨ ਕਾਰਨ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਏ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਸੂ ਬਾਜਵਾ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਭਵਿੱਖ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਧੜਾ-ਧੜ ਹੋ ਰਹੀ ਦਲ ਬਦਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਲੀਡਰ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਹਉਮੈ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਗਿਲੇ ਸ਼ਿਕਵੇ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ, ਸਹਿਹੋਂਦ ਅਤੇ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੇ ਓਨਾ ਚਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਜੰਮ ਸਕਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਖਿਚੋਤਾਣ ਤੋਂ ਉਹ ਦੁਖੀ ਹਨ।

ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਜਵਾ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਤੋਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੋਗਾ ਉਪ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇੱਕਮੁਠਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਖੁਸ਼ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੰਦੋਨਜ਼ਰ ਇਸ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੀਡਰ ਆਪਣੇ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਆਕਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਫਾਲਾਂ ਮਾਰਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਏਕਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਦਲਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣ ਰਹੇ ਨੇ ਬੱਚੇ

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ 'ਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਵੱਲ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਔਸਤਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਲਾਨਾ ਕੋਈ ਪੰਜ ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਮੰਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਅਕਹਿ ਹੈ। ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਰਹੀਆਂ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਚ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ 'ਚ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਾਦਸੇ ਤਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਦੁੱਖ-ਦਰਦ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਹੀ ਜਾਂਦੇ

ਹਾਦਸੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਸਬੰਧ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਜੋ ਸਵਾਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਉਠਾਏ ਸਨ, ਉਹ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਨਕੋਦਰ ਦਾ ਕਾਰਜਭਾਰ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਫਿਲੌਰ ਦੇ ਐਸਡੀਐਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਪਰੇ ਹੋਲਨਾਕ ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਸਮੁੱਚੀ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਹਾਦਸੇ ਲਈ ਸਕੂਲ, ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ

ਢੋਹਣ-ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵੈਨ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕਰਦਿਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੈਨ ਇੱਕ ਟੂਰਿਸਟ ਬੱਸ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਢੋਹਣ ਦੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਨਾ ਤਾਂ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਵੈਨਾਂ-ਬੱਸਾਂ ਬਾਬਤ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਐਸਡੀਐਮ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵੈਨ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਖਤਰਨਾਕ ਰਫ਼ਤਾਰ 'ਤੇ ਸਕੂਲ ਵੈਨ ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਨਾਲ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਾਦਸੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਤਾਂ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਸਬੰਧਤ ਮਹਿਕਮੇ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਰਹੇ। ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਸਕੂਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਭਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੈਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਬਾਰੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਪਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੇਕਰ ਡਰਾਈਵਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮਹਿਕਮਾ ਚੁਸਤੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਵੀ ਹਾਦਸਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਨਾ ਸੀ। ਐਸਡੀਐਮ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਸ਼ਾਸਨ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਹਾਦਸੇ ਲਈ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਮਾਮ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਜਾਂਚ ਛੇਤੀ ਸਿਰੇ ਲਾਵੇ ਅਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਠੋਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤਕੜਿਆਂ ਨੇ ਹਥਿਆਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇੜਲੇ ਇਲਾਕੇ (ਪੈਰੀਫੇਰੀ) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਸੂਖਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੰਚਾਇਤੀ/ਗ਼ੈਰ-ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਥਿਆਏ ਜਾਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਗਠਿਤ ਜਸਟਿਸ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਰਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਬਹੁ-ਕਰੋੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਕੈਂਡਲ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪਰਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਪੰਚਾਇਤੀ/ਗ਼ੈਰ-ਪੰਚਾਇਤੀ ਸਰਕਾਰੀ/ਸਾਂਝੀ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਜ਼ਮੀਨ ਕੁਝ ਰਸੂਖ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹੜਤਪ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਹੜਤਪੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਮਾਲ ਅਤੇ ਚੱਕਬੰਦੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ ਵਾਲਾ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਗ਼ਲਤ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਹਥਿਆਈ ਜਾ ਰਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਚੁੱਪ ਸਾਧੀ ਰੱਖੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੱਕ ਉੱਚ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੀ ਇੱਕ ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇੜਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਸੂਖਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹੜਤਪੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਜਸਟਿਸ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਪੀ.ਐਨ.ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਬਾਰੂ ਨਾਥ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇੜਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਈ ਖਰੀਦ-ਵੇਚ ਦੀ ਹੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੰਤਰਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੈਰੀਫੇਰੀ ਦੇ ਲਗਪਗ 336 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੇਵਲ ਅੱਠ ਪਿੰਡਾਂ - ਕਰੌਰਾਂ, ਕਾਂਸਲ, ਮਿਰਜ਼ਾਪੁਰ, ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਗਰੀਬਦਾਸ, ਛੋਟੀ-ਵੱਡੀ ਨੰਗਲ, ਮਾਜਰੀਆਂ, ਬਰਟਾਨਾ ਅਤੇ ਪੱਲਣਪੁਰ ਦੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਘੋਖ ਉਪਰ ਹੀ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਰੀਫੇਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਛਾਣ-ਬੀਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਾਲੇ ਸਾਲ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਉਪਰ ਕਈ ਸਾਲ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ 42 ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਅੰਤਰਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਕਈ ਵਾਰੀ ਗ਼ਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੇਚੀ ਤੇ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਵੀ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਵੇਚਣ ਦੇ 30-35 ਹਜ਼ਾਰ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਝਲਕਾਰਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਰਸੂਖਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਥਿਆ ਕੇ ਮਗਰੋਂ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ 'ਤੇ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕਾਂਸਲ ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਟਾਟਾ ਕੈਮਲੋਟ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਸੂਖਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਰੇਟ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ

ਗਈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਵੇਚ ਕੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਖਰੀਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ 60 ਰਸੂਖਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਾਲੇ ਕੁਝ ਇੱਕ ਸਬੰਧੀ ਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਜਾਂਚ ਅਜੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅੰਤਰਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਸੂਖਵਾਨ ਲੋਕ ਨਾ ਕੇਵਲ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ-ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਧਿੱਗੋਜ਼ੋਰੀ ਸਸਤੇ ਭਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ ਬਲਕਿ ਸਾਂਝੀਆਂ/ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਥਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਮ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਪਾਕ ਗੱਠਜੋੜ ਦਾ ਪਰਦਾ ਵੀ ਫਾਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੜਤਪੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਰਕਾਰ/ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਹੱਕਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹੜਤਪੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਮਲ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟ-ਰੇ ਲਈ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਡਵੀਜ਼ਨ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪੰਚਾਇਤੀ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਰਨੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਜਲਦੀ ਨਿਬੇੜੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਬੈਂਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਰਸੂਖਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਥਿਆਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਪੇਚੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵਾਤ ਹੀ ਖੇਤ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ/ਸਾਂਝੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੇਵਲ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਪੂਰੀ ਛਾਣ-ਬੀਣ ਕਰ ਕੇ ਅਸਲੀਅਤ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਲੜਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਆਮਦਨ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਇਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਚਾਨਣਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਪੜਤਾਲ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਚੋਰੀ ਦੇ ਕਈ ਸਕੈਂਡਲ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਫ਼ੀਸ ਦੀ ਵੀ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਈ ਚੋਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਜਸਟਿਸ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਬਹੁ-ਕਰੋੜੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸਕੈਂਡਲ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੇ ਸ਼ਲਘਾਯੋਗ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਾਰਥਿਕ ਨਤੀਜੇ ਕਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੇ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਇਸ ਵਕਤ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਥਾਂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੋਈ, ਜਿਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਰੂਹ ਫੂਕਣ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਖੇਤਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਿੰਨੋਂ ਖੇਤਰਾਂ ਮਾਝਾ, ਦੁਆਬਾ ਅਤੇ ਮਾਲਵਾ ਵਿਚੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮਾਲਵਾ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਝੇ ਅਤੇ ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਲਗਾਤਾਰ ਪੱਛੜਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮਾਝੇ ਵਿਚ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਖੇਤਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਖਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਾਰ-ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਪਤਾਨੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਹੱਥ ਹੈ। ਬਾਜਵਾ ਇਕ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਲੀਡਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਮਲਾਵਰ ਸ਼ੈਲੀ ਉਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਲਈ ਪੂਰੇ ਹਮਲਾਵਰ ਵਤੀਰੇ ਨਾਲ ਵਿੱਚਰਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਹੋਏ ਹੰਗਾਮੇ ਕਾਰਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਉਤੇ ਪਰਚੇ ਵੀ ਦਰਜ ਹੋਏ ਅਤੇ 9 ਵਿਧਾਇਕ ਪੂਰੇ ਸੈਸ਼ਨ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤ ਵੀ ਹੋਏ, ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਅਤੀ ਨਾ ਛੱਡਦਿਆਂ ਸਾਰੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਆਪਣਾ 'ਸੈਸ਼ਨ' ਚਲਾਇਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਇਹਨਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਉਤੇ ਵਿਰੋਧ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ ਸਮਝ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਫਾਇਦਾ ਵੀ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰੀਂ ਰੱਖੇਗਾ। ਇੱਧਰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਦਾ ਰਾਹ ਛੱਡ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਕ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕੀ ਹੁਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਆਪਸੀ ਪਾਟੋ-ਧਾਤ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਅਸਲੀ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਇੱਕਜੁਟ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡ ਕੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਲੋਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਤੇ ਵੀ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਾਧਿਆ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਨਰਾਜ਼ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਅਦਾਰਾ 'ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼' ਵੱਲੋਂ ਸ. ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਕੈਰੀਅਰ ਦੇ ਸਿਖਰ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚਣ।

-ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ

Balbir Singh M.A.
Editor in Chief & Publisher
e-mail: bsma54@gmail.com

Tel : 510-938-7771, Fax510-740-3520
36415 RUSCHIN DR. NEWARK, CA 94560

Ranjit Kandola ,Managing Editor
Cell : 530-315-1020, Yuba City

Buta Ram joshi Staff Reporter, Fresno 559-803-0055

Web designed www.pardesitimes.com
by Aman Bansil 510-589-2245

The Pardes Times And People Associated With It Are Not Responsible For Any Claims Made By The Advertisers And Don't Endorse Any Product Or Services Advertised In The Pardes Times. Please Consult Your Attorney Before , Buying/Hiring Contracting Through The Ads Published In The News Paper. The Pardes Times Is In Business Of Selling Spaces And Claims Made By Advertisers Are Not Tested/Confirmed By An Independent Source.

ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਫਿੱਟ ਬੈਠਦੀ ਹੈ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਮੋਗੇ ਦੀ ਹਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਕੋਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ 45 ਵਿਧਾਇਕ ਹਨ। ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਿਧਾਇਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਚੁਲੇ ਹਿਲਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹਨ, ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਹੁਣ ਜੋ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਅਸਰ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਹਮਲਾਵਰ ਬਣ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਜੋ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਇੰਨਾ ਗੈਰ-ਸੁਭਾਵਿਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਦੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਘਰੇ ਚੁੱਪ ਬੈਠ ਕੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਦੀਆਂ ਬਹੁਰਾਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਜੋ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਵੇਰੀ ਗਲਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕਦੀ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਦੀ

ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕਈ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਲੀਡਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਖੁਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੋਂ ਵੀ ਕਈ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਜਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਲੋਚਨਾ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਕਈ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦੇ ਸਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਭਰਮ ਵਿਚ ਰਹੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਇਕ ਵਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਬੈਠੇ-ਬਿਠਾਏ ਸੱਤਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਉਤੇ ਖੁਦ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੱਡੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਮਾਝੇ ਅਤੇ ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਖੂਬ ਦਲ-ਬਦਲੀਆਂ ਕਰਵਾਈਆਂ। ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕੋਈ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਬਾਗੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਤੱਕ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਨਤੀਜਾ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਮਾਲਵੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਪਰ ਮਾਝੇ ਅਤੇ ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਬਿਲਕੁਲ ਪੱਛੜ ਗਈ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਰਹਿ ਗਈ।

ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦਰਮਿਆਨ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਕੋਈ

ਵੀ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੂਬ ਛੱਜ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਛੱਟਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਉਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਰ ਵਾਰ ਘੇਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵੀ ਹੰਗਾਮਾ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਜੁਝਾਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਠੱਪਾ ਲਗਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੋਗਾ ਉਪ ਚੋਣ ਵਿਚ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹਾਰ ਮਿਲੀ, ਪਰ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸਬਕ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਹ ਚੋਣ ਪੂਰੀ ਇੱਕਜੁਟਤਾ ਨਾਲ ਲੜੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਆਪਣੇ ਛਲ-ਬਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਇੰਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਜਿੰਨੇ ਦੀ ਉਹ ਡੀਗ ਮਾਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਚੋਣ ਵਿਚ ਹਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਕੈਰੀਅਰ ਤਾਂ ਗਰਤ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਉਭਰਨ ਦੇ ਲਈ ਹਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਕੜ ਕੇ ਉਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਰਨਤਾਰਨ ਕਾਂਡ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਬਹੁਤ ਬਦਨਾਮੀ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਏ. ਐਸ. ਆਈ. ਹੱਤਿਆਕਾਂਡ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਬਹੁਤ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਵਕਤੀ ਮੁੱਦੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਠੋਸ ਮੁੱਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਘੇਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਰਥ ਦਸ਼ਾ ਕੰਗਾਲੀ ਵਾਲੀ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ, ਸਿਹਤ ਵਿਵਸਥਾ ਚਰਮਰਾ ਗਈ ਹੈ। ਮੁਫਤ ਦੀਆਂ ਰਿਓਤੀਆਂ ਵੰਡਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ,

Sinder Singh Pasiana
(Advocate)
Email - sindersingh2009@gmail.com
(91-99141-08502 M)

ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਮੁਫਤ ਦੀਆਂ ਰਿਓਤੀਆਂ ਵੰਡਣੀਆਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਲਈ ਭਾਰੂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਬਜਟ ਨੂੰ ਬੈਲੇਂਸ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਹੋ ਗਈ ਪੰਡ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹਲਕਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਹਵਾ ਕਿਵੇਂ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਕਾਫੀ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਹੰਗਾਮਾ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਸਿਆਸੀ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਇਕ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਹੰਗਾਮਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਅਕਸ ਇੰਨਾ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਉਭਰੇਗਾ, ਜਿੰਨਾ ਜਨਤਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਠਾ ਕੇ ਉਭਰੇਗਾ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦਾ ਇਕ ਮੰਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮੰਚ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕਰੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਉਠਾਵੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਵੇ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ - ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ

ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 14 ਮਾਰਚ, 2012 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਪੰਜਵੀਂ ਵਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਚੱਪੜਚਿੜੀ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਸਮੇਤ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਪੰਨਾ ਜੋੜਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਮੇਤ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਬਸਪਾ, ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਲੋਗੋਵਾਲ) ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਲਗਾਤਾਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਲਬੂਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਜਨਤਕ ਰੋਹ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਧੜੇਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਜਿੱਤੀਆਂ ਸਨ।

ਜੇਕਰ ਪੂਰੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਘੱਖਵੀਂ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਆਰਥਿਕਤਾ, ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਉਤਰਦੀ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਠਨ ਬਾਅਦ ਇੰਜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਅਸਲ ਵਾਗਡੋਰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਹੱਥ ਫੜਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ। ਰਾਜ

ਅੰਦਰ ਸੱਤਾ ਦੇ ਤੀਜੇ ਕੇਂਦਰ ਵਜੋਂ ਮਾਲ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਉਭਰਿਆ ਜੋ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਾਂਸਦ ਪਤਨੀ ਬੀਬੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਦਾਮਾਦ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿੱਕਾ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸੰਕਲਪ ਲੈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਚ ਆਪਣੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਕਰੇਗਾ। ਇੰਜ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸੱਤਾ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਥਾਂ ਆਪਹੁਦਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ 'ਸਿੱਖ ਮਿਸਲਾਂ' ਵਾਂਗ ਚੱਲਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਿਖਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਉਲਝ ਪਏ ਅਤੇ ਭੱਦੀ ਸ਼ਬਦ-ਵਾਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਉਤਾਰੂ ਹੋ ਗਏ।

ਪੁਲੀਸ ਮੁਖੀ ਬਾਪਣ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਠੇ।

ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਚਰਮਰਾ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਅਗਵਾ ਕਾਂਡ, ਫੇਰਹਟਾ ਵਿਖੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੀ ਪੱਤ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਦਾ ਕਤਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਏ.ਆਈ.ਜੀ. ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿਖੇ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਫੇਡਫਾੜ ਪੀੜਤ ਲੜਕੀ ਦੀ ਸਮੇਤ ਪਰਿਵਾਰ ਕੁੱਟਮਾਰ, ਠੱਗੀ-ਚੋਰੀ, ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਵਾਧਾ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਮੂੰਹ ਚਿੜਾਉਂਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮਾਟੋ ਹੈ- 'ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਸੇਵਾ' ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ, ਆਮ ਲੋਕ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹਨ। ਇਹੀ ਹਾਲ ਕੁਝ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦਾ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਅਤੇ ਕੈਪਟਨ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਵਾਇਤੀ ਜਨਤਕ ਆਗੂ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨਫੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਹਰ ਵਕਤ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਸੁਣਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਕੱਲੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਇਹ ਪਾਤਾ ਨਹੀਂ ਪੂਰ ਸਕਦੇ। ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤਕ ਬੇਲਗਾਮ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਤਕ ਲੈ ਜਾਣ 'ਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਮ ਸਿੱਧ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। 'ਸੇਵਾ' ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਆਪਹੁਦਰੇਪਣ ਅਤੇ ਲਾਲਚੀਤਾਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਾਕਾਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਦੁਖੀ ਮਨ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਜਾਂਦੇ ਵੇਖੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ (ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ ਤੇ)

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ

ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ- ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਇਨਸਾਫ਼ ਸਬੰਧੀ ਮਸਲੇ ਜਿਉਂ ਦੇ ਤਿਉਂ ਲਟਕ ਰਹੇ ਹਨ। 'ਇਕਨਾਮਿਕ ਫਰੀਡਮ ਆਫ਼ ਸਟੇਟਸ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ' ਦੀ 2012 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਕਦੇ ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਰਾਜ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ 2005 ਵਿੱਚ 6ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੀ, ਉਹ 2012 ਵਿੱਚ 12ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ 2005 ਵਿੱਚ 5ਵੇਂ, 2009 'ਚ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ 2012 'ਚ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਏ ਹਨ। 'ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕਰਮਨ ਐਵਾਰਡ' ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ 18.91 ਫੀਸਦੀ, ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦਰ 'ਚ 9.81 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਉਤਪਾਦਨ 'ਚ 1.74 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਰ 'ਚ 1.37 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਅਸਲ ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜ ਵਿੱਚਿਆ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਮੁੱਢਲੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛੜ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ 23557 ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ 64 ਫੀਸਦੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਖੁਦ ਸ੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 141 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਵਰੇਜ, ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ, ਚੰਗੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਸਟਰੀਟ ਲਾਈਟਾਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਕੀਕਤ 'ਚ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਪਿਛਲੇ 6 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਬਿਜਲੀ ਵਾਲਾ ਸੂਬਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ 'ਚ ਮੈਟਰੋ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਸਿੰਘਾਪੁਰ ਸੰਨ 1960 'ਚ ਪਛੜਿਆ ਅਤੇ ਗ਼ਰੀਬ ਦੇਸ਼ ਸੀ। ਲੀ ਕਵਾਨ ਯੀਊ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਦੇ ਹੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਹੁਨਰਮੰਦ ਕਾਮੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਿੱਦਿਆ, ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰਹਿਤ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ। ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ- ਅੱਜ ਸਿੰਘਾਪੁਰ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਜਿਹਾ ਕਰੇਗੀ? ਜਰਮਨੀ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦੀ ਲਫ਼ਜ਼ 'ਬੈਂਡ', 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਨੌਕਰੀਆਂ-ਪੌਦੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਮੰਦੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿੱਤਿਆਂ ਲਈ ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਐਸਾ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ?

ਸਿੱਖ ਫ਼ਿਰਕੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੰਪਲੈਕਸ 'ਚ ਸਾਕਾ 'ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ', ਤੀਸਰਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ, ਐਨ.ਆਈ.ਆਰ. ਸੰਮੇਲਨ ਆਦਿ ਹੀ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵਰਣਨਯੋਗ ਉਪਲਬਧੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਲਾਲ ਫੀਤਾਸ਼ਾਹੀ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ, ਭੂ-ਮਾਫੀਆ, ਰੇਤਾ-ਬਜ਼ਰੀ ਮਾਫੀਆ, ਰਾਜ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਢਿੱਲੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀ ਲਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਨਹੀਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਸਮਾਂ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤੇਜ਼-ਤਰਾਰ ਨਤੀਜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਬਾਰੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣੂ ਹੈ। ਲੋਕ ਲੁਭਾਉ ਲਾਅਰਿਆਂ ਵਾਲੀ ਜਨਤਕ ਭਰਮਾਉ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਦਿਨ ਲੱਦ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਜਨਤਕ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਰਾਹੀਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਅਮਲ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ। ਅੱਜ ਵਿਕਾਸ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿਸੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਆਨੰਦ ਆਮ ਆਦਮੀ ਵੀ ਮਾਣੇ। ਕੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਦਾ ਲੋਕਪੱਖੀ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕੇਗੀ?

ਸ਼ੇਰੇ-ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੱਚ 'ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਹਟਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ!

ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਚਤੁਰ ਕੌਮ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੌਮ ਦਾ ਰਾਜ ਹਥਿਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਪੱਕੇ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਕੰਮ ਰਾਜਗੀਤ ਹੋਈ ਕੌਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਤੋੜ-ਮਰੋੜ ਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਕੌਮ ਦੁਆਰਾ ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੀਰਤੀਮਾਨ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਉਸ ਕੌਮ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣ ਜਾਣ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੱਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਸੀ ਸ਼ੇਰੇ-ਪੰਜਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਕਸ ਵਿਗਾੜਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਸੰਤਾਨ ਅਤੇ ਰਾਜਗੱਦੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਾਬਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ-ਕੰਡੇ ਅਪਣਾਏ। ਮਨਘੜਤ ਅਤੇ ਉਲ-ਜਲੂਲ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਗਾਉਣ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼-ਭਗਤ ਭਾਰਤੀ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਕਥਿਤ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਲਾਹੌਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਰਿਸਰਚ ਸਕਾਲਰ ਆਰ. ਆਰ. ਸੇਠੀ ਨੇ 'ਨਿਊ ਵਰਲਡ' (ਲਾਹੌਰ) ਦੇ ਦਸੰਬਰ 1931 ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ 'ਏ ਪੇਜ ਫਰਮ ਪੰਜਾਬ ਹਿਸਟਰੀ' (ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸਫ਼ਾ) ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਸੰਤਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਾਸੀਆਂ, ਨੱਚਣ-ਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨ੍ਰਤਕੀਆਂ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਜਾਤ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਲੜਕਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਪੁੱਤਰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਰਿਸਰਚ ਸਕਾਲਰ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਬੇਤਰੱਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਤਰਕ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਾਬੂਲ ਦੇ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ, ਸਿੰਧ ਦੇ ਅਮੀਰਾਂ (ਸ਼ਾਸਕਾਂ), ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਇੰਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਹਰ ਚਾਲ, ਹਰ ਕਾਰਵਾਈ, ਹਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੀ ਇਹ ਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਿਆ ਕਿ ਕਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਰਾਣੀ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈ ਲਿਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਤੋਂ ਵਾਹਵਾਹੀ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਖੁਸ਼ਨਵੀਸ ਲੇਖਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਗੀਤ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼-ਭਗਤ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਪਾਠਕ ਤਾਂ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸੋਚਣ-ਸਮਝਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਰੁਚੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਝੂਠਾ ਇਤਿਹਾਸ ਕਦੇ ਗਲੇ ਨਹੀਂ ਉਤਰ ਸਕਦਾ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਕੱਲੇ ਆਰ. ਆਰ. ਸੇਠੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਹੋਰ ਕਥਿਤ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਖੋਜ ਕੀਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੇ-ਬੁਨਿਆਦ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਟੀ. ਐੱਚ. ਬਰਾਨਟਨ (ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ਼ ਦਿ ਪੰਜਾਬ) ਅਤੇ ਜੋਸਫ਼ ਡੇਵੀ (ਜੇ. ਡੀ.) ਕਨਿੰਘਮ (ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ਼ ਦਿ ਸਿੱਖਸ) ਨੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਠੋਕੇ/ਤਰਖਾਣ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਖਾਨ ਬਹਾਦਰ ਸੱਯਦ ਮੁਹੰਮਦ ਲਤੀਫ਼ (ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ਼ ਦਿ ਪੰਜਾਬ) ਅਤੇ ਸਰ ਲੈਪਲ ਗ੍ਰਿਫਠ (ਪੰਜਾਬ ਚੀਫ਼) ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਜੁਲਾਹੇ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਮਾਈਕਲ ਸਮਿਥ (ਰੇਨਿੰਗ ਫੈਮਿਲੀ ਆਫ਼ ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਜੇ. ਮਾਰਟਿਨ ਹੋਨਿਗਬਰਗਰ (ਬਰਟੀ ਫਾਈਵ ਈਅਰਜ਼ ਇਨ ਦਿ ਈਸਟ) ਦਾ ਲਿਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਧੋਬੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਣੀ ਮਹਿਤਾਬ ਕੌਰ

ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੁੱਤਰੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਟਾਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਫ਼ਾਰਸੀ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ 'ਪੰਜਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ', ਦਫ਼ਤਰ ਦੇਇਮ, ਸਫ਼ਾ 63-64 'ਤੇ ਸੋਹਣ ਲਾਲ ਸੂਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵੇਲੇ ਹਵਾ ਵਰਗੇ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਸਵਾਰਾਂ ਨੇ ਬਟਾਲੇ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਭਰਿਆ ਸੁਨੇਹਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੀ ਦੇਵੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਮਾਈ ਸਾਹਿਬਾ ਮਾਈ ਮਹਿਤਾਬ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਨੇ ਜਨਮ ਲੈ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਬਖਸ਼ੀਆਂ ਹਨ। ਵੱਡੀ ਸਰਕਾਰ (ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ) ਇਸ ਬਰਕਤਾਂ ਭਰੀ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਹਜ਼ਾਰ-ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਰੀ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ...ਅਤੇ ਆਪ ਉਥੋਂ ਹਵਾ ਰਫ਼ਤਾਰ ਘੋੜੇ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਪੁੱਜੇ ਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸ੍ਰੀ

ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬੇਹੱਦ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।

ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਵਾਨ ਅਮਰਨਾਥ ਨੇ ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ-ਏ-ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੌੜੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਵੱਡੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਅਸਮਤ ਦਾਰ ਹਜ਼ੂਰ ਸਰਕਾਰ ਮਹਿਤਾਬ ਕੌਰ ਜੀ ਗਰਭਵਤੀ ਸਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ (ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ) ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਬੜੇ ਫਿਕਰ ਵਿਚ ਸਨ ਕਿ ਕਾਸਦਾਂ ਨੇ ਖ਼ਬਰ ਪਹੁੰਚਾਈ ਕਿ 2 ਚੰਦ ਅਰਥਾਤ 2 ਮੁਬਾਰਕ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੇ ਉਤਪੰਨ ਹੋਏ ਹਨ। (ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੀ) ਖੈਰਾਤ ਤੇ ਮੇਹਰਬਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਤੇ ਨੌਕਰ-ਚਾਕਰ ਬਹੁਤ-ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ। ਸੁਭ ਸਮਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਵੱਡੇ ਦਾ ਨਾਂ ਕੰਵਰ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਛੋਟੇ ਦਾ ਨਾਂ ਕੰਵਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

ਕੰਵਰ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੰਵਰ ਮੁਲਤਾਨਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ ਅਮਰਨਾਥ ਨੇ ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ-ਏ-ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-ਇਸ ਵੇਲੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਖ਼ਬਰ ਪੁੱਜੀ ਕਿ ਦੇ ਬਹੁ-ਮੁੱਲੇ ਮੋਤੀ ਸ਼ਾਨੋ-ਸ਼ੌਕਤ ਦੀ ਖਾਨ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ 2 ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਕੁੱਖ ਤੋਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਮੁਲਤਾਨ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਫਤਹਿ ਹੋਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਕ ਦਾ ਨਾਂ ਮੁਲਤਾਨਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਦਾ ਨਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਬਖਸ਼ਿਸ਼, ਇਨਾਮ ਤੇ ਖੈਰਾਤ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਿਆਲਕੋਟ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਕਿ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਰੱਸ਼ਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਤੇ ਖੈਰਾਤ ਦੇ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹੋ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ 50-50 ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਸਰ ਲੈਪਲ ਗ੍ਰਿਫਠ ਅਤੇ ਕਾਰਮਾਈਕਲ

ਸਮਿਥ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਇਕ ਗੁਲੂਨਾਮੀ ਮਾਸ਼ਕੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਣੀ ਜ਼ਿੰਦ ਕੌਰ ਦੇ ਅਯੋਗ ਸੰਬੰਧ ਸਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਡਾ. ਮੈਗ੍ਰੈਗਰ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ਼ ਦਿ ਸਿੱਖਸ, 1846 ਵਿਚ ਗੁੱਲੇ (ਗੁਲੂ) ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਾਣੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁੱਲੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਨਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਧਰ ਚਾਰਲਸ ਸਟੂਅਰਟ ਹਾਰਡਿੰਗੇ ਰੀਕਲੇਕਸ਼ਨਸ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, 1847 ਵਿਚ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਡੋਗਰਾ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਰਾਏ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਇਕ ਤੰਬੂਦਾਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਜਨਰਲ ਸਰ ਚਾਰਲਸ ਗੌਡ ਅਤੇ ਆਰਥਰ ਡੀ. ਇਨਿਸੋ ਦਿ ਸਿੱਖਸ ਐਂਡ ਦਿ ਸਿੱਖ ਵਾਰਸ' ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਰਿਸਰਚ ਸਕਾਲਰ ਆਰ. ਆਰ. ਸੇਠੀ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨੇ ਕਦੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੰਤਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਵੀਕਾਰਿਆ।

ਜਦੋਂਕਿ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਅਤਿ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ, ਦਫ਼ਤਰ ਸੋਇਮ, ਹਿੰਸਾ ਪੰਜਵਾਂ, ਸਫ਼ਾ-1 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 23 ਭਾਦੋਂ 1895 (ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ) ਭਾਦੋਂ ਦੀ 23 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਮਾਈ ਜ਼ਿੰਦਾਂ ਜੀ ਦੀ ਕੁੱਖ ਤੋਂ ਬੁਲੰਦ ਇਕਬਾਲ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਨੇ ਜਨਮ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਬਾਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਆਨੰਦ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਮਾਈ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੇ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਮੁਨਸ਼ੀ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ ਸਹਾਏ ਦੇ ਹੱਥੀ ਵੱਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾਈ। ਮੁਨਸ਼ੀ ਜੀ ਨੇ ਰਾਮਬਾਗ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਬਰਕਤਾਂ ਭਰੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣਾਈ। ਵੱਡੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ ਤੇ ਰਾਜਕੁਲਾਂ (ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਡੋਗਰਾ) ਨੇ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਪਹਾੜੀ ਮੁਲਕ ਦੀ ਰੀਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸਿਰਵਾਰਨਾ ਕੀਤਾ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸੇਠੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਹੱਸੀ, ਕਤਾ ਆਦਿ ਮੁਨਸ਼ੀ ਜੀ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਕੀਤਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸਭ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸੋਚੀ-ਸਮਝੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਵਾਲਾ ਇਤਿਹਾਸ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹੋਰਨਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਅੱਜ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਗੀਤ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਮਾਰਫ਼ਤ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕ ਇਸ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਭਾਵੇਂ ਵਧੇਰੇ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਉਲ-ਜਲੂਲ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਢਾਅ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ? ਅੱਜ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਵਾਇਆ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸਰਬਰਾਹਾਂ ਤੇ ਮਹੰਤਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜੋੜੀਆਂ ਮਿੱਥਕ ਕਹਾਣੀਆਂ-ਕਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕ ਵਾਰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਣ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਛੇਤੀ ਹੀ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਸੰਭਵ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਬੁਟਾ ਰਾਮ ਜੋਸ਼ੀ ਫਰਵਾਲਾ ਵਾਲੇ
Pandit Buta Ram Joshi

ਕਾਰੋਬਾਰ, ਨੌਕਰੀ, ਸੰਤਾਨ ਪਰਾਪਤੀ, ਕੋਰਟ ਕਚਿਹਰੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ, ਵਿਦੇਸ਼ ਯਾਤਰਾ ਆਦਿ ਦੇ ਹੱਲ ਵਾਸਤੇ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਰੋ

(Pharwala Wale) **Red Book Astrologer**
 ਫੋਨ : 559-803-0055 ਜਾਂ 559-271-1579
Fresno Astrology Center, Fresno

MERI SAHELI GROUP

For further queries contact **Ruby**

ਮਹਿੰਦੀ-ਮੇਕਅਪ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ
 (650) 669-0281,
 (408) 400-0629
 sahelius@yahoo.com

Naz Beauty Salon
 460 E. Persian Dr., Sunnyvale, CA- 94089
 Tel: (408) 400-0629 / (650) 669-0281
 www.nazbeautysalon.com

ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ

ਪੰਜਾਬੀਓ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਰਵਾਇਤ ਪਛਾਣੋ

Balbir Singh M.A. Tel : 510-938-7771

ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਮੈਂ ਵਿਆਹਾਂ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਂ ਯਾਨਿ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਕਰਾਂਗਾ।

ਵਿਆਹ ਚਾਰੇ ਗਰੀਬ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਮੀਰ ਦਾ, ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮਾਲਦਾਰ ਮੁਰਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ ਜਾਂ ਖੇਤ ਉਧਾਰੇ ਰੱਖ ਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਤੋਂ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਮੰਗ ਕੇ ਚਿੱਟੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਰਗੇ-ਮੁਸੱਲਮ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਪਿਆਉਂਦੇ ਹੋ, ਜਿਹੜੇ ਰੋਜ਼ ਪੀ-ਪੀ ਕੇ ਗੰਦੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਵਿਚ ਡਿੱਗੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਧਰੇ ਬਰਾਤ ਦੇ ਆਉਣ ਤੇ 'ਹਮ ਘਰ ਸਾਜਨ ਆਏ' ਵੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਵੇਗੇ।

20-20 ਲੱਖ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤੇ ਫਿਰ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹੀ ਲੱਗਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਹ ਹੀ ਸਮਾਂ ਹੈ ਲੁੱਟ ਲਓ, ਖੋਹ ਲਓ, ਜਿੰਨਾ ਖੋਹ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਇਉਂ ਕਹਿ ਲਓ ਜਿੰਨੇ ਹਾਲ 'ਤੇ ਲਾਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਦੇ ਕੁ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਬਰਾਤ ਉਤਾਰ ਕੇ ਪੂਰੇ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਸੁੱਧੀ ਚਾਂਦੀ ਹੀ ਚਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਵੈਸੇ 'ਸੋਨਾ ਹੀ ਸੋਨਾ ਹੈ' ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਮਸਰਾਂ ਦੀ ਦਾਲ ਤੇ ਸੁੱਕੀ ਰੋਟੀ ਹੀ ਖਾਧੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ 100 ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਕਵਾਨ ਬਣਵਾ ਕੇ ਖੁਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੇਕਦਰੀ ਹੁੰਦੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਦਿੱਸੇ ਪਰ ਘੜੀ ਦੀ ਘੜੀ ਤੁਹਾਡੀ ਹਾਸੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਵੱਜੇ 12 ਵਾਂਗ ਵੇਖ ਸਕਣ। ਕੀ ਹੈ ਇਹ ਰਿਵਾਜ, ਕੌਣ ਬਣਾ

ਗਿਆ ਇਹ ਰਿਵਾਜ। ਕੀ ਕਦੇ ਇਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਧਰਮ ਦੀ ਅਸੀਂ ਦੁਹਾਈ ਦਿੰਦੇ ਨਹੀਂ ਬੱਕਦੇ ਤੇ ਇਸਦੇ ਚੌਧਰੀ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਾਂ ਬੱਲੇ ਬੈਠੇ ਕਤਾਰ ਛਕੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਨੀਲੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦੇਣੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕਦੇ ਸੋਚਣਗੇ, ਜਿਸ ਧਰਮ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਚਲਨ ਆਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਧਰਮ ਦੀ ਬੇਕਦਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਬਖਸ਼ਣਗੇ।

ਇਸੇ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਕਈ ਸੌਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲੋਕ ਜੋ ਨੱਚਣ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਉਂ ਕਹਿ ਲਓ ਲੱਚਰਪੁਣਾ ਫੈਲਾਉਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਦੋਂ ਬਾਜ਼ ਆਉਣਗੇ। ਜਿਹਨਾਂ ਹਾਲਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸਿਰਫ 10 ਬੰਦੇ ਤੱਕ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਉਹ ਧਰਮ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਹੋਰ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਧਰਮ ਤੋਂ ਡਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਧਰਮ ਨੂੰ ਪੈਸਿਆਂ ਵਾਂਗ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚ ਪਾਈ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਹਰਲ-ਹਰਲ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਸ਼ਰੀਫ ਲੱਭ ਜਾਵੇ, ਅੱਜ ਉਸਦੀ ਧੀ ਚੁੱਕ ਲਵਾਂਗੇ ਜਾਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ ਜੇ ਸ਼ਰੀਫ ਬੰਦਾ ਬੋਲੇਗਾ ਤਾਂ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿਆਂਗੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਗਲਤੀ ਹੈ।

ਵਿਆਹਾਂ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵੀ ਸਿਰਫ 10 ਜਣਿਆਂ ਹੀ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ 'ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ' ਬਾਰੇ ਕੀ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਜਾਂ ਲਾਵਾਂ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਵੇਂ ਭਰਾ-ਭੈਣ ਦੀਆਂ ਲਾਵਾਂ ਵੇਲੇ ਖੜ੍ਹੇ

ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਪੱਲੇ ਫੜਾਉਣ ਦੀ ਰਸਮ ਕੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਉਥੇ ਇਕੋ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਲਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬੱਸ ਮੁੰਡਾ-ਕੁੜੀ 10 ਕੁ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਰਸਮ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਰਾਗੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵੱਲੋਂ ਬਿਠਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਰਸਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਕਰਵਾ ਸਕਣ।

ਪੰਜਾਬੀਓ ਤੁਸੀਂ ਗਰਕਣ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਹੋ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੀ ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਨ ਕਰੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਬਚੋਗੇ। ਜੇ ਵਿਆਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿਆਪੇ ਵੀ ਤਾਂ ਤਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਤੁਸੀਂ 25 ਤੋਂ 30 ਲੱਖ ਤੱਕ ਲਾ ਕੇ ਵਿਆਹ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤੁਹਾਡੀ ਧੀ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵੱਸ ਜਾਵੇ। ਤੇ ਬਹੁਤੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਜਲਦੀ ਹੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬਰਾਤ ਵੇਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਹਾਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ ਵਾਂਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਉਮੀਦ ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਫਿਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸੋਨੇ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਬੋੜਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਘਾਟਾ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਬੱਸ ਮੂੰਹ ਵਿੱਗੋ। ਜਾਂ ਫਿਰ ਲੜਕੀ ਪੱਖੋਂ ਨਾਲ ਲਟਕਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਠੇ ਉਪਰੋਂ ਬੱਲੇ ਡਿੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਵਿਚਾਰੀ ਕੁਝ ਖਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੇ ਕੀਤੇ ਖਰਚ ਮਗਰੋਂ ਹੁਣ ਇਸੇ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਹਰ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕਾਰਾਂ-ਜਹਾਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਆਵਾਂ।

ਪਹਿਲਿਆਂ ਜਮਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ

ਇਸੇ ਲਈ ਬਿਠਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਦਿੱਤਾ ਲਿਆ ਸਭ ਬਰਾਤ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਬਰਾਤ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਵੱਸਦੀਆਂ ਸਨ।

ਹੁਣ ਤੇ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਇਹ ਦਾਜ ਦੀ ਤੀਲੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੱਗ ਦੇ ਭਾਂਬੜ ਬਲਣੇ ਹੀ ਬਲਣੇ ਹਨ। ਹਾਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਰਵਾਇਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਆਵੋ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਥਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤੇ ਵਿਆਹ ਉਥੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਅਘੀਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਆਪਣਾ ਮੁੰਡਾ-ਕੁੜੀ ਵਿਆਹੁਣ ਜਾਵੇ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੋ ਕਿ ਵਿਆਹ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਲਾਵਾਂ ਘਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਗੁਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਵੈਸੇ ਰੋਪੜ ਲਾਗੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਹੈ, ਉਥੇ ਦੇ ਇਕ ਨੇਕ ਬੰਦੇ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜ ਵਿਆਹ ਪੁਰਾਣੀ ਰਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰਵਾਏ ਹਨ ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲੋਕ ਦੂਰੋਂ-ਦੂਰੋਂ ਵੇਖ ਕੇ ਵੀ ਗਏ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ-ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਖਾਂਦੇ-ਪੀਂਦੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਹੋ, ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਰਵਾਇਤੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ, ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡੀਆਂ ਧੀਆਂ ਲੰਮੇਰੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਵੱਸ ਸਕਣ ਤੇ ਚੰਗਾ ਜੀਅ ਸਕਣ।

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਧਾਰ 'ਤੇ/ ਵਿਵੇਕ ਅਵਿਨਾਸ਼ੀ

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਦੂਜੀ ਪਾਰੀ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਧਾਰ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸਲ 'ਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਭਾਜਪਾ) ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਖੇਤਰਾਂ ਤਕ ਸੀਮਤ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਉਸ ਦੀ ਪੈਠ ਸੀ।

ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਦਿਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਵੋਟਰਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਰਗਾਂ ਦੀ 'ਕਿਲਾਬੰਦੀ' ਕਰਨ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਸੰਨ 2007 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 8 ਸੀਟਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਿੱਤ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਪਿਛਲੀਆਂ 19 ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਿਰਫ 12 ਸੀਟਾਂ ਹੀ ਜਿੱਤ ਸਕੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ 117 ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ 68 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਬਹੁਮਤ 'ਚ ਹੈ।

ਇਸ ਸਾਲ ਫਰਵਰੀ 'ਚ ਸੰਪੰਨ ਹੋਈ ਮੋਗਾ ਉਪ-ਚੋਣ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਜੈਨ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ 'ਖਤਰਨਾਕ ਸੋਚ' ਨੇ ਜਨਮ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਸੋਚ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਸਰ ਸੂਬੇ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਤੇ ਪਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ

ਦਲ ਅਜਿਹੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰਕੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਹੱਥਕੰਡੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਸਕਦੀ?

ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਸੰਨ 2007 ਵਾਲੀ ਪਾਰੀ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੱਤਾ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੁਝ ਨੇਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਬਲਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਟੈਂਡਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੱਤਾ ਦੇ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ 'ਜੀਵਨਦਾਨ' ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਆਪਣੀ ਸਾਖ਼ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ।

ਇਸ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਕਦਮ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੌਮੀ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸ਼ਾਂਤਾ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਰਿਹਾ। ਸ਼ਾਂਤਾ ਕੁਮਾਰ ਸਾਫ-ਸੁਬਰੇ ਅਕਸ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾ ਹਨ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਸੰਬੰਧ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗਰਮਾਹਟ ਨੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਅਸਲ 'ਚ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬਲਬੂਤੇ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੋਗਾ ਉਪ-ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸੂਬਾਈ ਭਾਜਪਾ 'ਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਾਜਪਾ ਹਾਈਕਮਾਨ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਨਸਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸੱਤਾ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਬਾਈ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸੱਤਾ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ 'ਚ ਕੁਝ ਸੂਬਾਈ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਫੋਰਬਦਲ ਦੀ ਘੁਸਰ-ਮੁਸਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਗਲਿਆਰਿਆਂ 'ਚ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫੋਰਬਦਲ 'ਚ ਉਗਲੀਆਂ ਉਠਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ,

ਉਹ ਕਾਫੀ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇਕ ਹੀ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਰੀਫ ਅਤੇ ਈਮਾਨਦਾਰ ਹਨ। ਜੇ ਪਾਰਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬਿਠਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਸੰਕਟ 'ਚ ਪੈ ਜਾਵੇ। ਸੱਤਾ ਦੇ ਰੋਗ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸੂਬਾਈ ਭਾਜਪਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਦੇ ਬਦਲ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜੁੱਤੀ ਕਸੂਰੀ ਪੈਰੀ ਨਾ ਪੂਰੀ -ਅਮਰ ਵਾਲੀਆ

ਭਾਰਤ ਪਾਕਿ ਵੰਡ ਮਗਰੋਂ ਸਾਥੋਂ ਵਿਛੜਿਆ ਕਸੂਰ ਸ਼ਹਿਰ ਭਾਵੇਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿੱਤ ਚੇਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਥੇ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਦਾ ਅੱਜ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੋਇਲ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਇੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ 'ਤੇ 'ਜੁੱਤੀ ਕਸੂਰੀ ਪੈਰੀ ਨਾ ਪੂਰੀ ਹਾਏ ਓ ਰੱਬਾ ਵੇ ਸਾਨੂੰ ਤੁਰਨਾ ਪਿਆ' ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਹਿਲਕਾ ਮਚਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਹੀ ਸਾਥੋਂ ਨਹੀਂ ਵਿਛੜਿਆ ਸਗੋਂ ਇੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਵੇ ਹੋ ਗਏ। ਹੁਣ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਸਾਂਝਾ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦੀ ਜਗਿਆਸਾ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਛੜ ਕੇ ਭਾਰਤ ਆਏ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਛੜ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਘਰਾਂ, ਗਲੀਆਂ-ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੀ ਚਿਣਗ ਜਾਗ ਪਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਵੀਜ਼ੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਟਾਰੀ ਵਾਰਗਾ ਸਰਹੱਦ ਉੱਤੇ ਵੀਜ਼ਾ ਸੈਂਟਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਹ ਵੀਜ਼ਾ ਸੈਂਟਰ ਅਜੇ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਸਰਹੱਦ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਫਿਰ

ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਹੜੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਪਾਕਿ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ, ਘਰ ਅਤੇ ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੀ ਤਾਂਘ ਫਿਰ ਵਿੱਚੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ।

ਪਿੰਡੇ ਜਿਹੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਣ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਕਸੂਰ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਕਸੂਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਯਾਦ ਬੀਬੀ ਲਾਜਵੰਤ ਕੌਰ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮੇਰੇ ਚਿੱਤ ਚੇਤੇ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮੈਂ ਉਥੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ ਪਰ ਉਥੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਣੇ-ਬਣਾਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪਾਣੀ ਫਿਰ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਥੇ ਵੀ ਕੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਗਈ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੱਖੋਂ ਮਿੱਤਰਾਂ-ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਉਥੇ ਜਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਕਸੂਰ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜੁੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੀਬੀ ਲਾਜਵੰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਰ ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜੁੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਦਰਦਨਾਕ ਘਟਨਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਪਰੀ। ਬੀਬੀ ਲਾਜਵੰਤ ਕੌਰ ਬਾਣੇਦਾਰ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੇ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਜੋੜੀ ਦੇ ਘਰ ਚਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤ ਤੇ ਇੱਕ ਧੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਵਸੇ ਵਸਾਏ ਘਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਭਾਜੜਾਂ ਪੈ ਗਈਆਂ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਵੰਡ

ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਘਰ-ਬਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਆਉਣਾ ਪਿਆ ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕਤਲੋਆਮ ਦਾ ਜੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇਖਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਰੋਗਟੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬੀਬੀ ਲਾਜਵੰਤ ਕੌਰ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਾਂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਇੱਕ ਧੀ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਦੋਂ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਥੇ ਹੁੰਦੇ ਕਤਲੋਆਮ ਤੋਂ ਸਹਿਮੇ ਬੱਚੇ ਮਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪਿੰਡੇ ਲੁਕਦੇ ਫਿਰਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲਾਹ ਕੇ ਕੋਹ-ਕੋਹ ਕੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਭੱਜ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਬੀਬੀ ਦੀ ਇੱਕ ਜੁੱਤੀ ਰਸਤੇ 'ਚ ਲਹਿ ਗਈ। ਬੀਬੀ ਲਾਜਵੰਤ ਕੌਰ ਜੋ ਕਿ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਆਦੀ ਸੀ, ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਕਤਲੋਆਮ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੋ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਉਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਭਾਰਤ ਪੁੱਜ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਜੁੱਤੀ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਸੋਚਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਜੁੱਤੀ ਵੀ ਉਥੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹੀ ਲਾਹ ਮਾਰੀ। ਇਸ ਖ਼ੂਨ ਖ਼ਰਾਬੇ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀਬੀ ਲਾਜਵੰਤ ਕੌਰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਈ।

Law Offices of Ashwani Bhakhri ALL YOUR LEGAL MATTERS LET US HELP YOU WITH * Appellate Law * Bankruptcy * Business Law * Child Custody * Complex Litigation * Consumer Law * Contracts * Criminal Law * Contracts * Criminal Law * Divorce * Elder Law * Family Law * Immigration * Medical Malpractice * Personal Injury * Real Estate Law * Trusts and Estates * Wills and Probate * More... Contact us, for a professional consultation! Ashwani Bhakhri Venu Bhakhri Law Offices of Ashwani Bhakhri 1299-Old Bayshore Highway Burlingame, CA 94010 Ph: 650-871-5666 Fax: 650-871-4144 Email: clpdn@coreylaw.com www.coreylaw.com Ph: 650-685-6334 Fax: 650-685-6351 Email: info@bhakhrilawfirm.com www.bhakhrilawfirm.com

ਸਿੱਖ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੋਲਾ ਮਹੱਲਾ

-ਰੁਪ ਸਿੰਘ

ਹੋਲਾ-ਮਹੱਲਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਦਿਹਾੜਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੋਲੀ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਹੋਲੀ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਰੂਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਰੰਗ, ਗੰਦ-ਮੰਦ ਸੁੱਟਣ, ਖਰਚ ਮਚਾਉਣ, ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ, ਮੰਦਾ ਬੋਲਣ ਆਦਿ ਘਟੀਆ ਹਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਲੀ ਦਾ ਅੰਗ ਸਮਝ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਨਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁੱਤੀ ਹੋਈ ਅਣਖ ਨੂੰ ਜਗਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਲੀ ਨੂੰ 'ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਰੀਤ ਚਲਾਈ। ਚੌਤ ਵਦੀ ਏਕਮ ਸੰਮਤ 1757 (1700 ਈ:) ਨੂੰ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 'ਹੋਲਗੜ੍ਹ' ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 'ਹੋਲਾ-ਮਹੱਲਾ' ਮਨਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਨੇ 'ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ' ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਸਿੱਖ ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਆਰੰਭ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਖੁਦ-ਮੁਖਤਿਆਰ ਖਾਲਸਾ ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣ ਹੋਂਦ-ਹਸਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਿਨ-ਤਿਉਹਾਰ ਵੀ ਵਿਲੱਖਣ ਤੇ ਨਿਰਾਲੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਨਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਂਦ ਤੇ ਨਿਆਰੇਪਣ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਆਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਨੂੰ ਮੂਲ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋ ਕੇ ਵਿਚਰ ਸਕਣ। ਨਿਰਬਲ, ਨਿਤਾਣੀ, ਸਾਹਸਹੀਣ ਤੇ ਗੁਲਾਮ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਚ ਜਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੜਨ-ਮਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਭਰਨ ਲਈ ਗੁਰਦੇਵ-ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕਦਮ ਸਨ।

ਹੋਲੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੌਸਮੀ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਬਸੰਤ-ਬਹਾਰ ਦੀ ਆਗਮਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਮਨਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਪੱਖ ਤੁਖਾਰ (ਠੰਢ) ਦੇ ਮੌਸਮ ਕਾਰਨ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਵੈਰਾਨਗੀ ਤੇ ਪੱਤਝੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੌਸਮ ਦੇ ਬਦਲ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਕੁਦਰਤ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਨਿਵੇਕਲੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਪੁੰਗਾਰ, ਸੁਹੱਪਣ ਤੇ ਮੌਸਮੀ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਮਾਨਣ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਮੌਲਣ ਨੂੰ ਖੁਸ਼-ਆਮਦੀਦ ਕਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਸਾਡੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨੇ 'ਹੋਲੀ' ਦਾ ਦਿਨ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੇਡੇ ਵਜੋਂ ਮਨਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹੋਲੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਤਨ ਕਹਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰਨਾਕਸ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਵਿਉਂਤ ਉਲੀਕੀ ਕਿ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੂੰ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸਾੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਨਾਕਸ਼ ਦੀ ਭੈਣ ਹੋਲਿਕਾ ਨੂੰ ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਨੀ ਸਾੜਦੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਹਰਨਾਕਸ਼ ਨੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੂੰ ਹੋਲਿਕਾ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿਚ ਦੇ ਕੇ ਚਿਖਾ 'ਤੇ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਦ ਅੱਗ ਲਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਗਤ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲਿਆ, ਪਰ ਹੋਲਿਕਾ ਸੜ ਗਈ। ਹੋਲਿਕਾ ਦੇ ਸੜ ਜਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦਿਨ ਅੱਗ ਬਾਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੋਲੀ ਦੇ ਦਿਨ ਲੋਕ ਇਕ ਦੂਸਰੇ 'ਤੇ ਰੰਗ ਸੁੱਟ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਦੁਨਿਆਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਓ, ਜੋ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਰਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਵਲ ਰੰਗ ਸੁੱਟਣਾ, ਗੰਦ ਸੁੱਟਣਾ

ਹੀ ਹੋਲੀ ਸਮਝ ਲਿਆ। ਗੁਲਾਮੀ ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਪਸਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਰੱਬੀ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਹੋਲੀ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ 'ਜੀ ਆਇਆਂ' ਕਹਿਣ ਵਾਸਤੇ 'ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ' ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਭੂ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਮਿਲ ਕੇ ਹੋਲੀ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਰੁਹਾਨੀ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਜਾਈਏ: ਆਜ਼ ਹਮਾਰੇ ਬਨੇ ਫਾਗ। ਪ੍ਰਭ ਸੰਗੀ ਮਿਲਿ ਖੇਲਨ ਲਾਗ। ਹੋਲੀ ਕੀਨੀ ਸੰਤ ਸੇਵ। ਰੰਗੁ ਲਾਗਾ ਅਤਿ ਲਾਲ ਦੇਵ।

(ਪੰਨਾ 1180)

'ਹੋਲਾ' ਸ਼ਬਦ 'ਹੋਲੀ' ਦਾ ਧੜੱਲੇਦਾਰ ਬਦਲਵਾਂ ਰੂਪ ਹੈ, ਜੋ ਡਿੱਗਿਆਂ-ਢੱਠਿਆਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਅੰਦਰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਤੇ ਹੁਲਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ 'ਚ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਤੇ ਸੁਰਬੀਰਤਾ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਭਰਨ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਅਜਿਹੇ 'ਬੋਲੇ' ਪ੍ਰਚਲਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਖਾਲਸਾਈ ਬੋਲੇ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਇੱਕ' ਨੂੰ 'ਸਵਾ ਲੱਖ' ਕਹਿਣਾ, 'ਮੌਤ' ਨੂੰ 'ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨਾ' ਕਹਿ ਦੇਣਾ, 'ਤੇਗ' ਨੂੰ 'ਤੇਗਾ', 'ਦੇਗ' ਨੂੰ 'ਦੇਗਾ', 'ਦਸਤਾਰ' ਨੂੰ 'ਦਸਤਾਰਾ', 'ਮੁਛਾਂ' ਨੂੰ 'ਮੁਛਹਿਰਾ', 'ਦਾੜੀ' ਨੂੰ 'ਦਾੜਾ'। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਲੀ ਨੂੰ 'ਹੋਲਾ' ਕਹਿਣਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਵੀ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ :

ਬਰਛਾ ਢਾਲ ਕਟਾਰਾ ਤੇਗਾ, ਕੜਛਾ ਦੇਗਾ ਗੋਲਾ ਹੈ, ਛਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਜਾ ਦਸਤਾਰਾ ਅਰੁ ਕਰਦੋਨਾ ਟੋਲਾ ਹੈ, ਸੁਭਟ ਸੁਚਾਲਾ ਅਰ ਲਖ ਬਾਹਾ, ਕਲਗਾ ਸਿੰਘ ਸੁਚੋਲਾ ਹੈ, ਅਪਰ ਮੁਛਹਿਰਾ ਦਾੜਾ ਜੈਸੇ, ਤੈਸੇ ਬੋਲਾ 'ਹੋਲਾ' ਹੈ।

'ਹੋਲੀ' ਤੋਂ 'ਹੋਲਾ ਮਹੱਲਾ' ਕੇਵਲ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਤਾਂ ਗੁਲਾਮ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੋਂ ਅਜ਼ਾਦ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਦੀਆਂ ਤੀਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲਾਵਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਰਿਹਾ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਸੋਕ, ਮੌਜ-ਮੇਲੇ ਤੇ ਤਿਉਹਾਰ ਵੀ ਗੁਲਾਮ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਰੂਪਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਤਨ, ਮਨ, ਧਰਮ, ਸਮਾਜ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਸੋਚ ਕਰਕੇ ਗੁਲਾਮ ਸਨ। ਗੁਲਾਮੀ ਦੀ ਦਲ-ਦਲ 'ਚੋਂ ਅਜ਼ਾਦ ਸੋਚ, ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਂਦ-ਹਸਤੀ ਤੇ ਨਿਆਰੇਪਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਸਚਮੁਚ ਅਦਭੁਤ ਕਰਾਮਾਤ ਸੀ। ਇਹ ਚਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਤੁੜਾਉਣ, ਇਕ ਨੂੰ ਸਵਾ ਲੱਖ ਨਾਲ ਲੜਾਉਣ ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਕਰਨ ਦੇ ਤੁਲ ਸੀ। ਉਚ-ਨੀਚ, ਭਰਮ-ਭੇਖ, ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਕਰਮ-ਵੰਡ, ਰੰਗ-ਨਸਲ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਸਹਿਬੋ-ਕਮਾਲ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ, ਸੁਤੰਤਰ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ, ਵਿਹਾਰ ਲਈ ਖਾਲਸਾ ਫੌਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਉਸ ਸਮੇਂ ਘਰ-ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਰੰਗ, ਗੰਦ-ਮੰਦ ਆਪਣਿਆਂ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਕੇ ਮਨ-ਪਰਚਾਵਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖੂਨ ਦੀ ਹੋਲੀ, ਅਜ਼ਾਦੀ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਸਵੈ-ਮਾਣ, ਸਵੈ-ਹੋਂਦ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਲਈ ਖਾਲਸਾਈ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਣ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤਾ। ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ 'ਤੇ ਲੱਠ-ਮਾਰ ਹੋਲੀ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਦੇਵੀਆਂ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਗਜ਼ਨੀ ਦੇ ਬਜ਼ਾਰਾਂ 'ਚੋਂ ਨਿਲਾਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦੀ।

'ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼' ਮੁਤਾਬਕ

ਮਹੱਲਾ ਅਰਬੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ 'ਮਹੱਲੋ' ਦਾ ਤਦਭਵ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਉਸ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ 'ਫ਼ਤਹ' ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਿਕਾਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। 'ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ' ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਦੋ ਦਲਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮਸਨੂਈ (ਨਕਲੀ) ਯੁੱਧ ਕਰਵਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਦਲ ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਦੂਜਾ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਕੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਖੋਹਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਕਲੀ ਯੁੱਧ ਦੁਆਰਾ ਯੁੱਧ-ਜੁਗਤੀ ਅਤੇ ਪੈਂਤੜੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਹੁੰਦਾ। ਯੁੱਧ ਦੇ ਨਗਾਰੇ ਵੱਜਦੇ, ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਟਕਰਾਓ ਹੁੰਦਾ, ਜੈਕਾਰੇ ਗੂੰਜਦੇ ਅਤੇ 'ਫ਼ਤਹ' ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਜਿਹੜਾ ਦਲ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ-ਦਰਬਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰੋਪਾਓ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ। ਫਿਰ ਉਥੇ ਹੀ ਦਰਬਾਰ ਸੱਜਦਾ ਅਤੇ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਸਿੰਘ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਬ ਵਿਖਾਉਂਦੇ। ਪਹਿਲਾ 'ਮਹੱਲਾ' ਸ਼ਬਦ ਇਸੇ ਭਾਵ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਹੋਲੀ-ਹੋਲੀ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਜਲੂਸ ਲਈ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਜੋ 'ਫ਼ਤਹ' ਉਪਰੰਤ ਫੌਜੀ ਸੱਜ-ਧੱਜ ਅਤੇ ਨਗਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਚੋਟ ਨਾਲ ਨਿਕਲਦਾ। 'ਹੋਲੇ-ਮਹੱਲੇ' ਦੇ ਜਲੂਸ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਹੁਣ ਤਕ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਲਾਮੀ ਅਤੇ ਹਕੂਮਤੀ ਜਬਰ ਵਿਰੁੱਧ ਲੋਕ-ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਨਵਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹ ਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਭਰਨ ਲਈ 'ਹੋਲੀ' ਨੂੰ 'ਹੋਲੇ' ਦਾ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ।

ਇਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵਰਣਨ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਵੱਲੋਂ 1687 ਈ: 'ਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਫੁਰਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਸਤਰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ, ਘੋੜ-ਸਵਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਨਾਹੀ ਸੀ। ਦਸਤਾਰ ਕੇਵਲ ਉਹੋ ਸਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵੱਲੋਂ ਦਰਬਾਰੀ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਜਾਵੇ। ਘੋੜੇ ਦੀ ਸਵਾਰੀ, ਨਿਸ਼ਾਨ, ਨਗਾਰਾ ਅਤੇ ਫੌਜ ਰੱਖਣੀ ਹਕੂਮਤ ਵਿਰੁੱਧ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦੇ ਤੁਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੌਤ ਅਤੇ ਘਰ-ਘਾਟ ਦਾ ਉਜਾੜੇ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦੇ ਤੁਲ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਆਮ ਲੋਕ ਹਕੂਮਤੀ ਜਬਰ ਵਿਰੁੱਧ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਲਵਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਚਲਤ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਨਾਉਣਾ ਇਸੇ ਲੜੀ ਦੀ ਕੜੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕ ਘਟੀਆ ਅਤੇ ਪਿਛਾਂਹ-ਖਿੱਚੂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਨਾਉਂਦੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਤੇਗਾਂ-ਤਲਵਾਰਾਂ, ਨਿਸ਼ਾਨ, ਨਗਾਰੇ ਤੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਬਣ ਗਏ। ਹਕੂਮਤ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਾਰੇ ਵਿਚ ਸੰਗੀਨ ਜੁਰਮ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ 'ਜੰਗੀ-ਮਸ਼ਕਾਂ' ਖਾਲਸੇ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਖੇਡਾਂ ਬਣ ਗਈਆਂ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀ 'ਬੂ' ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਜਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜੂਝਣ ਲਈ ਮੈਦਾਨ-ਜੰਗ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰਨ ਲੱਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗੀ ਮਸ਼ਕਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਸਦਕਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਤ ਦੇ ਹਮਲੇ ਸਦਾ ਲਈ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਜਗਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ ਤੇ ਅਨਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜੂਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ, ਲਿਤਾੜੇ ਤੇ ਸਾਹ-ਸਤਹੀਣ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਰੂਹ ਫੁਕ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣਖ ਨਾਲ ਜੀਣਾ ਸਿਖਾਇਆ। ਇਹ ਸਭ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਤੇ ਸੁਹਿਰਦ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਸਦਕੇ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ। ਹੋਲਾ ਮਹੱਲਾ ਹੁਣ ਵੀ ਸਿੱਖ-ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਖਾਲਸਾਈ ਜਾਹੋ-ਜਲਾਲ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਲੋਕ ਇਕੱਠ ਹੋਵੇ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਵਾਨ ਸੱਜਦੇ ਹਨ ਤੇ ਖਾਲਸਾਈ ਸ਼ਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ 'ਮਹੱਲਾ' ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਲ੍ਹਾ ਅਨੰਦਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਹੋ ਕੇ ਹੋਲਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਥਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਰਵਾਇਤੀ ਖਾਲਸਾਈ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਖਾਲਸਾਈ ਖੇਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਗੁਰੂ-ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਵਿਲੱਖਣ ਹੋਂਦ-ਹਸਤੀ ਦਾ ਖੁਬਸੂਰਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਚਰਨ ਗੀਗਾ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੋਲੇ-ਮਹੱਲੇ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਆਮ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸੱਜਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਚ-ਕੋਟੀ ਦੇ ਵਾਡੀ ਤੇ ਕਵੀਸ਼ਰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨੌਜੁਆਨੀ ਆਪਣੇ ਅਮੀਰ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਲੋੜ ਹੈ ਇਸ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਮੈਂ ਨਿੱਜੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਖਾਨੋਵਾਲ 'ਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਢਾਡੀ ਗਿਆਨੀ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਵੱਲੋਂ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ 'ਹੋਲੇ-ਮਹੱਲੇ' ਦੀ ਮੂਲ-ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਤੇ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕ-ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਚੇਤਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਝੇ, ਸਵਾਰਥੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਕ, ਸੱਚ ਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵੀ ਹੋਲਾ-ਮਹੱਲਾ ਸਿੱਖ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਹੋ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜੁਆਨੀ ਨੂੰ ਠੱਲ ਪਵੇ। ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਿਕ ਸਿਹਤ ਹੀ ਕੌਮ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵੱਲ ਸਾਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਦਹਿਸ਼ਤ- ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕੁਝ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਕੁਝ ਸੁਖਾਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਦੇ ਬੇਮਿਨਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲੇ ਨੇ ਮੁੜ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੁਲੀਸ ਦੇ 5 ਜਵਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਅਤੇ ਸੱਤ ਜਵਾਨਾਂ ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ, ਭਾਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੇ ਦੋ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਤਿਵਾਦੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕਿੱਟ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰ ਛੁਪਾ ਕੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਦੇ ਕੈਂਪ ਨੇੜਲੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਮੈਦਾਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਅਜੇ ਤਕ ਕਿਸੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਪਰ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰਲੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਸਿਵਾਏ ਛੁੱਟ-ਪੁਟ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅਮਨ ਅਮਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਸੂਬਾ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਹ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਮਲ ਕਸਾਬ ਅਤੇ ਇਸੇ ਫਰਵਰੀ ਵਿੱਚ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਿਆਂ ਅਤਿਵਾਦੀ

ਅਨਸਰ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਅਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕਰਵਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਬਣ ਗਈ। ਜੰਮੂ-

ਕਸ਼ਮੀਰ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਫਰੰਟ ਦੇ ਨੇਤਾ ਯਾਸੀਨ ਮਲਿਕ ਦੀ ਅਤਿਵਾਦੀ ਨੇਤਾ ਹਾਫਿਜ਼ ਸਈਦ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਅਤੇ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨਾਂ ਭੁੱਖ-ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਬਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬਜਟ

ਸੈਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਹੀ ਲਗਾਤਾਰ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੰਗਾਮੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਸਿਰ ਚੁੱਕਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣਿਆਂ ਉਹ ਇਸ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ। ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਭਾਵੇਂ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸੁਖਾਵਾਂ ਮੌਜ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਰਥਿਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਸੌਂਝੇ ਸਿਆਸੀ ਮੰਤਵਾਂ ਕਰਕੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਥਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ

ਰਵੱਈਆ ਆਪਣਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸੂਬਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਹੰਗਾਮੇ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਤਿਵਾਦੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿ ਮਿਲਣੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਡਾ ਫ਼ਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ ਵੱਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ 'ਅਫ਼ਸਪਾ' ਕਾਨੂੰਨ ਹਟਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਦਰੁਸਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਘਾਟੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਤਿਵਾਦੀ ਤਾਕਤਾਂ ਲਾਗ ਲੈ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਅਫ਼ਸਪਾ' ਹਟਾਉਣ ਨਾਲ ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਗੁਮਰਾਹ ਹੋਏ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਵਾਜਬ ਹਨ ਪਰ ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਘਟਾਉਣਾ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਖ਼ਤਰੇ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਬੈਠੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਜੱਗ-ਜਾਹਿਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਉਪਰ ਗਾਹੋ-ਬਗਾਹੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਝੜਪਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੂਬਾ ਪੁਲੀਸ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਹਤਰ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੋਵੇ। ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਅਮਨ-ਸਾਂਤੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣੀ ਸੂਬਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਹੈ।

MOGA TRUCK SERVICE CENTER

OWNED AND OPERATED BY MOGA WHOLESALE

Best Quality Best Service
Michelin, Bridge Stone, Firestone
Goodyear, Yokohama, Toyo,
Hankook, BF Goodyear,
Ohtsu, Summtomo
 Ph. (559) 486-6000
 Ph. (559) 486-8686

All Tires are Available at Wholesale Best Price

TRUCK TIRES

WHOLESALE TIRE DEPOT-OPEN TO PUBLIC

Open 6 days a week

Monday-Friday 8.00 Am-10.00 Pm

Saturday 9.00 Am- 5.00 Pm.

Following Services are available on this location:

- * Truck Alignment - Truck Tire Balance & Installation
- * Oil, Lube & Filter
- * Breaks- Drums & Seals for all Truck & Trailers Installed
- * Truck wash will be available soon

* We can help you in emergency time

Come & Visit us at

3846 South Front Ave. FRESNO, CA 93725

Intersection (Golden State & Central Ave)

ਡਾ. ਰੀਆ ਸਿੰਘ D.C.Q.M.E

ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸੱਟ ਲਈ ਜਿਵੇਂ, ਲੱਕ ਦੀ ਸੱਟ, ਸਿਰਦਰਦ, ਲੱਤਾਂ-ਬਾਹਾਂ ਦੀ ਦਰਦ ਨਾਲ ਤਕਲੀਫ, ਕਾਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ, ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਡਿਸਏਬਿਲਟੀ ਤੇ ਹੋ!

ਇਕ ਵਾਰ ਡਾਕਟਰ ਰੀਆ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਫਰੀਮਾਂਟ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੋ, ਜੋ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਾਰੀਆਂ ਇੰਜੋਰੀਜ਼ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

Kaiser, Medicare ਵੀ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸੌਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੈਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ

Chiropractic, Physiotherapy
 Massage therapy

Dr. RIA SINGH, D.C.Q.M.E

1860 Mowry Ave, Suite 201 Fremont, CA 94538
 Behind Washington Hospital

510-557-3980

www.yourfremontchiropractor.com

Use or Special
 Limited Time

COUPON
\$ 38.00

1st Visit
 Exam and
 Treatment

ਸੁਖਵੰਤ ਸੁੱਖੀ ਡੀ ਜੇ ਮਿਊਜ਼ੀਕਲ ਗਰੁੱਪ

Sukhwant Sukhi DJ Musical Group

ਸੁਖਵੰਤ ਕੌਰ ਸੁੱਖੀ

ਸਿੰਗਰ

1. ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ (ਸਿੰਗਰ)
2. ਸੁਖਵੰਤ ਕੌਰ ਸੁੱਖੀ (ਸਿੰਗਰ)
3. ਹਰਜੀਤ ਮਹਿੰਦੀ (ਸਿੰਗਰ)
4. ਚੰਦਨ (ਸਿੰਗਰ)
5. ਨਰਿੰਦਰ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਕਲਾਕਾਰ)

Hits of sukhwant sukhi
 cd released

ਫੋਮ

ਘੰਗਰੇ ਦੀ ਵੇ ਲੋਣ ਭਿੰਜਗੀ
 ਕਹਿੰਦੀ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਦੁਖਦਾ
 ਨੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨੱਚ
 ਮੈਂ ਬੋਲ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਲਾਣੀਆਂ
 ਐਵੇਂ ਨਾ ਪ੍ਰੀਤੋ ਨੀ ਸਲਾਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ

ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਇੰਡੀਅਨ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਇਹ ਗਰੁੱਪ
 ਅਪ੍ਰੈਲ ਮਹੀਨੇ
 ਸਿਆਟਲ,
 ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿਚ
 ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਨ ਜਾ
 ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੁਖਦੇਵ ਸਾਹਿਲ

ਜਾਗਰਣ, ਵੈਡਿੰਗ, ਕਲਚਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਲੇਡੀਜ਼ ਸੰਗੀਤ ਵਾਸਤੇ

ਬੁਕਿੰਗ ਲਈ
 ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

408- 500-7483, 209- 735-2197
510-908- 5438

Moon Indian Cuisine

510-780-9233

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਪੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ,
 ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

- * 100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ
- * ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਛੋਟ
- * ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਕੁੱਕ

Paul
 510-978-7170

Fish Pakora
 ਮੱਛੀ ਪਕੌੜੇ ਬਣਾਉਣ
 ਦੇ ਮਾਹਿਰ
 ਲੱਡੂ, ਜਲੇਬੀ, ਬਰਫੀ,
 ਗੁਲਾਬ ਜਾਮੁਨ ਤੇ
 ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਮੌਕੇ ਸਭ
 ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ

Gill
 510-709-5285

Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business

ਇੰਡੀਅਨ-ਫਿਜ਼ੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕੁਜ਼ੀਨ

ਮੂਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਜ਼ੀਨ (ਹੇਵਰਡ)

600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544
 Phone (510)780-9233 Fax (510) 780-9812

www.moonindiancuisine.net

Cosmetic & Family Dentistry

Charanjit Singh Uppal,
D.D.S.

510-786-1780

Discount For Senior
 Citizens And Cash Patients

- Laser Treatment
- Lumineers/Veneers
- Dentures & Partials
- Root Canals
- Bad Breath
- Cosmetic Dentistry
- Crowns & Bridges
- Tooth Extraction
- Gum Treatment

Strictly Maintained
 Sterilization Standards
 Most Insurance
 Plans Accepted

Free Teeth Whitening
 with paid Exam
 M-Ray & Cleaning
 Your Insurance Usually
 Covers this Services

Not Valid with any
 others Offer

ਦੰਦਾ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਸਫਾਈ ਸਮੇਤ ਪੇਡ ਐਗਜ਼ਾਮ, ਐਮ-ਰੇ ਅਤੇ ਸਫਾਈ। ਤੁਹਾਡੀ ਇੰਜੋਰੀਜ਼ ਇਸ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਵਰ ਹੈ।

INVISALIGN
 Upto \$ 2300 Off

www.uppaldental.com

1191 W Tennyson Rd.,
 Suite 4, Hayward, CA
510-786-1780

Call for Details
**Straighten Teeth
 Without Wires**

1750 CLEAR LAKE AVE
 MILPITAS, CA 95095
408-942-4400

M.K Nijjar DDS
Ruchi Nijjar DDS **LASER DENTISTRY**

NO SHOTS, NO DRILL, NO PAIN!

- Esthetic Crowns, Bridges & Dentures
- Teeth Whitening-Oral Surgery
- Root Canal Treatments
- Treatment & Prevention of Gum Disease

FAMILY DENTISTRY **COSMETIC DENTISTRY**

New Patients & Children Welcome

510-794-7058 www.drnijjar.com

(Across from Washington Hospital & Bart) 1895 Mowry Ave. Ste 104 Fremont

FARMERS **FARMERS INSURANCE GROUP**

ਆਟੋ, ਘਰ, ਬਿਜ਼ਨਸ, ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਚੰਗੇ ਭਾਅ ਉੱਤੇ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ, ਸਹੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸਹੀ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕਰਵੇਜ ਲਓ ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਜਾਓ

+ Auto + Home + Life + Umbrella
 + Business Work Comp.

Duabba Insurance Agency
 2450, PERALTA BLVD. SUITE 120, FREMONT, CA-94536

Ph. : (510) 797-7989
Fax : (510) 794-7398

Visit us@farmers.com

Gurcharan Singh Mann
 Insurance Agent
 License # 0C 70672

ਪਾਲਿਸੀ (ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ, ਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ) ਸਿਰਫ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ।

Raja *New Introducing Chaat Corner*
King of Sweets Now Presents
Come and Enjoy Mouth Watering Chaat All Day

ਹੁਣ ਸ਼ੁਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

- BHEL PAPDI CHAAT
- FALUDA KULFI
- GOL GAPPE (PANI PURI)
- KHASTA KACHORI

RAJA SWEETS & INDIAN CUISINE
 31583 Alvarado Blvd. Union City, CA 94587
Phone : (510) 489-9100

Preet Fabrics & Appliance

ਅਸੀਂ ਹੋਲਸੇਲ ਅਤੇ ਰੀਟੇਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਸੂਟ, ਜਿਊਲਰੀ, ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਲਹਿਰੇ ਅਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਨਵੇਂ ਚਲੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਲਗੀ, ਸਿਹਰਾ, ਚੂੜਾ, ਹਾਰ, ਜਾਗੋ, ਰੁਮਾਲੇ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

YOUR ONE-STOP CENTER FOR BOTH FABRICS & APPLIANCES
 5156 mowry AVE. Fremont, CA 94538
 TEL: **510-797-7111** FAX: 510-739-6350
(For More Info. Call Onkar)

APPLIANCES **WE CARRY ALL MAJOR BRANDS!!**

SONY, SANY, JVC, PANASONIC, LUGGAGE CROSS, PARKER PENS, OSTER BLENDERS

- Tvs, VCRs, DVD
- Tape Recorders
- Camcorders
- DVD Players
- Cordless Phones
- Watches (Seiko, Citizen & Swistar)
- Shavers & Trimmers
- Cellular Phones
- Medical Equipment
- Calling Cards

TRAVEL FOR LESS INC.

INDIA | PAKISTAN | EUROPE

ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਇੰਡਿਆ ਜਾਣ ਲਈ ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਲੈਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹੋ ਤਾਂ ਟਿਕਟ ਖੀਦਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਾਲ ਕਰੋ।

CST NO : 2031914-40

Fremont Office

Travel For Less Inc
 39200-State Street,
 Fremont CA-94538
510.791.3300

San Jose Office

Travel For Less Inc
 2850 Quimby Rd, Suite 150
 Sanjose Ca 95148
408.791.2600

BUY TRAVEL TICKETS AT WHOLESALE PRICE

Open 7 days a week

Still searching seats for **December** travel to **INDIA**
 Call us for special fares

3RD TIME IN A ROW
2011 BEST OF FREMONT AWARD

Serving the Bay Area Since 1996
 Fax: 510.791.3361 | Email: info@letsflyhome.com
www.letsflyhome.com

510.791.3300 (Fremont)
 408.791.2600 (San Jose)
 916.419.4323 (Sacramento)
 559.892.0009 (Fresno)
 661.829.4467 (Bakersfield)

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਂ ਚਿੱਠੀ

4 ਅਕਤੂਬਰ, 1930
ਪਿਆਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ,

ਮੈਂ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਪੈਸ਼ਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਸਫ਼ਾਈ ਵਿੱਚ ਦਰਖਾਸਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਖਬਰ ਏਨੀ ਦੁਖਦਾਈ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਮੋਸ਼ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਖਬਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਮਰਹਲੇ 'ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਤੁਹਾਡਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਲਦਾਨਾ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਇਹਤਰਾਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੀ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਜਾਂ ਨਾ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕੀਤੇ ਬਗ਼ੈਰ ਸਦਾ ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

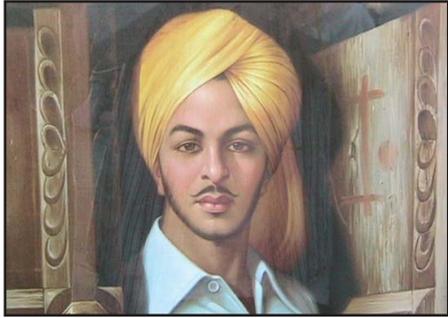
ਮੈਂ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਲੜਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਫ਼ਾਈ ਬਾਕਾਇਦਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਂ। ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸਦਾ ਇਸ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਕਦੀ ਵੀ ਸਫ਼ਾਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਚਾਹ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਕਦੀ ਇਸ 'ਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਜ਼ਿਆ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਹਰ ਕਦਮ ਇਸ ਪਾਲਿਸੀ, ਮੇਰੇ ਅਸੂਲਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਣ

ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਹਾਲਾਤ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਪਰ ਜੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਮੈਂ ਆਖਰੀ ਆਦਮੀ ਹੀ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਹੜਾ ਸਫ਼ਾਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਹੀ ਖਿਆਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਸਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਜਿਹੜੇ ਸੰਗੀਨ ਅਲਜ਼ਾਮ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵੱਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬੇਧਿਆਨੀ ਵਰਤੀਏ। ਮੇਰਾ ਇਹ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਿਆਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ

ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਬੇਧਿਆਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਸਖਤ ਤੋਂ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਤੇ ਮੱਥੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਡੀ ਪਾਲਿਸੀ ਇਸ ਅਸੂਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਏ ਜਾਂ ਨਹੀਂ! ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਵਾਇਸਰਾਏ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਈ, ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੀਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਰੋਧੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਮੱਤਭੇਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਵੋ, ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਮੱਤਭੇਦ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਮੰਤਵ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰੋ। ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਏਨੀ ਕੀਮਤੀ ਨਹੀਂ, ਜਿੰਨੀ

ਅਸੂਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਅਮੁੱਲੇ ਹਨ

(ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸ: ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਪੜ੍ਹਾਅ ਉੱਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸੂਲ ਵੱਡੀ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਲਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅੱਗੋਂ ਇਨਕਲਾਬੀ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਬਾਪ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਹ ਚਿੱਠੀ ਆਪਣੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਾ ਰੱਖ ਕੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਛਪਵਾਈ, ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੱਖ ਜਾਣ ਸਕਣ। ਅਸੀਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਹ ਚਿੱਠੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਭੇਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ: ਸੰਪਾਦਕ।

ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਖਿਆਲ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮੇਰੇ ਲਈ ਏਨੀ ਕੀਮਤੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੂਲਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਇੰਨੇ ਸੰਗੀਨ ਹਨ, ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਪਾਲਿਸੀ ਅਪਣਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪਾਲਿਸੀ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਡਟੇ ਰਹਾਂਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਕੀਮਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇ।

ਪਿਤਾ ਜੀ, ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਇਹ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਇਸ ਕਦਮ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਤਹਿਜ਼ੀਬ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲ ਜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਲਫਜ਼ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਖਤ ਹੋ ਜਾਣ। ਪਰ ਮੈਂ ਸਾਫ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਾਂਗਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸ਼ਖਸ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਸਲੂਕ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੱਦਾਰੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਖਿਆਲ ਨਾ ਕਰਦਾ। ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਏਨਾ ਹੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੈ, ਬਦਤਰੀਨ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ।

ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੋ। ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਏਨੇ ਹੀ ਵਤਨ ਦੇ ਆਸ਼ਕ ਹੋ, ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਸ਼ਖਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਅਹਿਮ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਇੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਵਿਖਾਈ, ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ

ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ, ਤੁਹਾਡੇ ਹੋਰ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮੈਂ ਅੱਜ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸਫ਼ਾਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਸਾਡੇ ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਫ਼ਾਈ ਆਦਿ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਰਖਾਸਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਤਾਂ ਵੀ ਮੈਂ ਕੋਈ ਸਫ਼ਾਈ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਦਾ। ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਜਿਹੜਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਗਲਤ ਅਰਥ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਫ਼ਾਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਫ਼ਾਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਉਹੀ ਹਨ, ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਨ।

ਬੋਸਟਨ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਗਦਾਰੀ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੰਡੇ ਵੀ ਖਿਆਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਸਾਫ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ।

ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਦਿਓ।

ਤੁਹਾਡਾ ਪੁੱਤਰ,
4.10.1930 ਭਗਤ ਸਿੰਘ

ਪੁਲੀਸ, ਲੋਕ ਅਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਆਕਾ

ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨ

ਜਗਜੀਤ ਗਿੱਲ

ਪੁਲੀਸ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬੜਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪੁਲੀਸ ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਉਂ ਭੁਗਤਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਂ ਪੁਲੀਸ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ। ਪੁਲੀਸ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਬੇ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਅਕਸਰ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਦੀ ਹੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇੰਜ ਕਹਿ ਲਵੋ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਭਰਨੀ ਹੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਕਹਿ ਲਵੋ ਜਾਂ ਲੋੜ ਕਿਉਂਕਿ ਮਗਰਮੱਛ ਨਾਲ ਵੈਰ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਇਸ ਵਤੀਰੇ ਕਰਕੇ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਬਣਾ ਪਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਸਾਹਮਣੇ ਜੁਆਬਦੇਹ ਹੋ ਸਕੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਕਹਿ ਲਈਏ ਕਿ ਪੁਲੀਸ ਮਹਿਕਮਾ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਪੁਲੀਸ ਕਈ ਵਾਰ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਿਨ ਲਗਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮਾੜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ-ਦੋ ਮਿੰਟ ਹੀ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਆਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਬਚਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਹਾਲ ਉਦੋਂ ਸੱਪ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਕੋਹੜ ਕਿਰਲੀ ਵਾਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਬੰਨੇ ਸਰਕਾਰ, ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਡਾਉਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ ਖੁਦ ਲੋਕ-ਰੋਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੱਚੇ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਖਾਤਰ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਖਿੱਚ-ਪੂਹ ਵੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸੰਯੁਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਬੀ.ਆਰ.ਲਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ- 'ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕੌਣ- ਇੱਕ ਨੰਗਾ ਸੱਚ' ਲਿਖ ਕੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਖਲਬਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸਭ ਵਾਸਤੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਬਾਸ਼ਿਦਾ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਗੱਲ ਝੂਠੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਾਮ- ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਤਰੀਕ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮੁਕਾਬਲਾ 25000 ਲਾਵਾਰਿਸ਼ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਾ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਤਾਂ ਗਿਆ ਹੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵੀ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਅਤਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਖਾਲੜੇ ਨੇ ਬਾਣੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਝੂਠਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਤਾਂ ਜੇ ਯੂ.ਪੀ.ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਕਤਲ ਮੌਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਵਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਜਾ ਸਕਣ। ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਨਵੰਬਰ ਚੁਰਾਸੀ ਵੇਲੇ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੁਤਾਰੀ ਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗਦਿਆਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਬਟੋਰੀ। ਇਸ ਸਭ ਪਿੱਛੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਆਪਣੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਇੱਛਾ

ਪੂਰੀ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਾ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਵੀ ਧਮਕਾਇਆ ਜਾਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਵੋਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਸਗੋਂ ਲੋਕ ਵਿਦਰੋਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਅੱਜ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲੀਸ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਗਵਾ ਕੇ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਪਰ ਮੰਨਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅੱਗੇ ਝੁਕਣਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਲੋਕ-ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਜਨਮ ਲਵੇਗੀ। ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਹਰ ਪਾਸਿਉਂ ਇਸ ਦੇ ਰਖਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਉਣ ਕਰਕੇ, ਕਿਤੇ ਸਾਂਝੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖਦੇੜਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਕਰਕੇ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਅਸਮਤ ਦੀ ਰਾਖੀ ਵਾਸਤੇ ਘਰਿੰਡੇ ਦਾ ਬਾਣੇਦਾਰ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਗਿਆ, ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਸੁਭਾਸ਼ ਤੋਮਰ ਔਰਤ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਸਮਝਾਉਣ ਅਤੇ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਨੋਂ ਰੋਕਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੰਮੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਖਾ ਕੁਤੀ ਨੂੰ ਛੇੜਨ ਕਰਕੇ ਵਰਦੀ ਨੂੰ ਦਾਗਦਾਰ ਕਰ ਗਿਆ। ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਮਤਲਬਪ੍ਰਸਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਡਰ ਸਭ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਜਿਸ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਜਿਸ ਪੁਲੀਸ ਬਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਬਾਸ਼ਿਦਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਫਿਰ ਅੱਤ ਚੁੱਕ ਲਈ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਕਿੱਥੋਂ ਤਕ ਸਹੀ ਹੈ? ਲੋਕ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੇਵਾ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਤਲਬਪ੍ਰਸਤੀ ਕੀ, ਬੇਵਕੂਫ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੱਥਰੂ ਵਹਾਉਣੇ ਕੀ ਹਨ ਤੇ ਅੱਥਰੂ ਪੁੱਝਣੇ ਕੀ ਹਨ। ਅੱਜ ਸਾਰਾ ਵਿਸ਼ਵ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਕੰਧ ਉਹਲੇ ਪਰਦੇਸ਼ ਵਾਲਾ ਹਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢੁੱਡੀ

ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਗਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਹਰ ਦਿਨ ਨਵੀਆਂ ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਉਸ ਨੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਹ ਜਾਣ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸੱਭਿਅਕ ਮੁਹਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਆਭਾਸ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਕਿੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸੋਝੀ ਸਦਕਾ ਉਹ ਸਮਾਜਿਕਤਾ ਵੱਲ ਆਪਣੇ ਕਦਮ ਵਧਾਉਂਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਸਿਰਜ ਗਿਆ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਵੱਲ ਲੈ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਿਰਜਣਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜੋਕੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੱਲ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਪਿੰਡ ਬਣਾਏ, ਸ਼ਹਿਰ ਬਣਾਏ, ਰੀਤਾਂ-ਰਸਮਾਂ ਸਿਰਜੀਆਂ ਅਤੇ ਤਿੱਬ-ਤਿਉਹਾਰ ਬਣਾਏ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰੀ ਮਨੁੱਖ ਬਣਾਉਂਦਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਗੁੱਝੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਾਵਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਉਹ ਨਵੀਆਂ ਲੱਭਤਾਂ ਲੱਭ ਕੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਦੋ-ਚਾਰ ਹੋਣ ਵੱਲ ਵਧਦਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹਰ ਗੁੱਝੀ ਰਮਜ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਡਰਿਆ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਦੀ ਤਹਿ ਤਕ ਪੁੱਜਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਇਆ। ਕਾਵਾਂ ਕੱਢਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਗੁੱਝੇ ਭੇਦ ਜਾਣੇ।

ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਮਸ਼ੀਨ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਕੁਝ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਕਹਿ ਲਈਏ ਕਿ ਸਮਿਆਂ ਦਾ ਨਾਮਕਰਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ

ਅਜੇ ਯੁੱਗਾਂ ਦਾ ਨਾਮਕਰਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹਟਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨਕ ਪ੍ਰਗਤੀ ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੋਰ ਅਗੇਰੇ ਦਾ ਪੁੱਟ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਜਿਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੁਣ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਹੁਣ ਮਨੁੱਖ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਿਕਾਸ ਤਾਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਹੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਹੁਣ ਅਕਸਰ ਹੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੈਲਕੁਲੇਟਰ (ਹੁਣ ਕੰਪਿਊਟਰ) ਨੇ ਜੁਆਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ-ਘਟਾਓ ਕਰਨੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੁਆਕ ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਸਗੋਂ ਉਹ ਤਾਂ ਕੈਲਕੁਲੇਟਰ ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੂੰ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਜੋੜ, ਘਟਾਓ, ਗੁਣਾ ਅਤੇ ਤਕਸੀਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਹੱਥੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੋੜ-ਘਟਾਓ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਾਈ ਰੱਖਦੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਗਲਤੀ ਤਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਕੇਵਲ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਕਮਾਂਡ ਸਦਕਾ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਕਮਾਂਡ ਨਾਲ ਜਲਦੀ ਹੀ ਠੀਕ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮਸ਼ੀਨ ਦੇ ਇੱਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰੁਕ ਜਾਣ ਨਾਲ ਇਸ ਨਾਲ ਜਤਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਹੀ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਕਾਵ ਕੱਢਦਿਆਂ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਣਾਈ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਹੀ ਗੁਲਾਮ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹੀ ਗੁਆ ਬੈਠੇਗਾ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਮਸ਼ੀਨ ਦਾ ਪੁਰਜਾ ਬਣਿਆ ਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰਬਾਂ ਅਤੇ ਤਕਸੀਮਾਂ

ਦਵਿੰਦਰ ਪਾਲ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਜਵਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, "ਇਹ ਤਾਂ ਕਾਕਾ ਏਵੇਂ ਹੀ ਚਲਦਾ ਰਹਿਣੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ ਸੀ ਉਦੋਂ ਵੀ ਅਫਸਰ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਮਾੜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਪੰਜਵੀਂ ਵਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹੋ ਗੱਲ ਹੈ।" ਸ੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਗੱਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਗਲੇ ਮਾਲੀ ਵਰ੍ਹੇ 31 ਮਾਰਚ 2014 ਤਕ 1 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ਾਈ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਮਾਈ ਸਬਸਿਡੀਆਂ, ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇਣ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨੇਰੀ ਸੁਰੰਗ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਭ ਕੁਝ ਅੱਛਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਜਦੋਂਕਿ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਦੀਆਂ ਢਾਈ-ਢਾਈ ਸੌ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨੇ ਦੀਆਂ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਰੋਕੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਬੇਸ਼ੱਕ ਦਵਾਈ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਨਵਾਂ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਮਾੜੇ ਦਿਨ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਵੀਹ ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਅਗਾਮੀ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਲਾਨਾ ਯੋਜਨਾ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤਕ ਦਾ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚਲੰਤ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਮਸ਼ੂਮਾਂ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਪਾਰ ਕਰ ਸਕੀ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਵਹੀ-ਖਾਤਾ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ 31 ਮਾਰਚ 2013 ਤਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭਾਰ 87517.70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਰਅਸਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਆਮਦਨੀ ਅਠੰਨੀ ਖਰਚਾ ਰੁਪਈਆ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਵਿਗੜਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ 1300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ, ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ, 475 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ, 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸ਼ਗਨ ਸਕੀਮ ਅਤੇ 55 ਕਰੋੜ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਜੁਟਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਬੋਝ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰਬਾਂ-ਤਕਸੀਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਧੋਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ।

ਕੁੱਲ ਭੁਗਤਾਨ 30559.71 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਮੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦਰਿਆਇਲੀ ਵੈਖੇ ਕਿ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦਾ ਆਮਦਨ ਕਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਲਾਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਫ਼ੌਜ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੋਝ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਦੇ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੇ ਨਵੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਤਾਇਨਾਤ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵਾਧੂ ਤੱਤਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੋਝ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਉੱਦਰ ਡਰਾਫਟ ਵਿੱਚ ਚਲੀ ਗਈ। ਬਿਜਲੀ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸਬਸਿਡੀ 'ਚੋਂ 900 ਕਰੋੜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਅਜੇ ਤਕ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਇਸ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਮਹੀਨੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਰੋਕਣ ਤਕ ਦੀ ਨੌਬਤ ਆ ਗਈ। ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਰੋਕਣ ਤਕ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਭ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਟੈਕਸ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਟੈਕਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਆਸ ਮੁਤਾਬਕ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ 31 ਮਾਰਚ ਤਕ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਾਧੂ ਮਾਲੀਆ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ ਪਰ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਅੰਕੜਾ 700 ਕਰੋੜ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਕਰ ਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਵੈਟ ਰਾਹੀਂ 15000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰ ਲੈਣੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ 3500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ 9 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਆਉਣੇ ਹਨ ਤੇ ਸਟੈੱਪ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ 3400 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਲਾਟਰੀ ਆਦਿ ਤੋਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਸਾਰੀ ਆਮਦਨ ਪੱਕੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਹੀ ਘਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸਾਲਾਨਾ 2000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧੂ ਮਾਲੀਆ ਨਹੀਂ ਜੁਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਚਲੰਤ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ 14 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ 60 ਫ਼ੀਸਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕੀ ਹੈ ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਬਰੇਕਾਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਯੋਜਨਾ 100 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਬਾਗਬਾਨੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਬਜਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਂਗਨਵਾੜੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ, ਬੀ.ਡੀ.ਪੀ.ਓ. ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ-ਨਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ, ਨਹਿਰਾਂ ਤੇ ਰਜਵਾਹਿਆਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ, ਹੜ੍ਹ ਰੋਕੂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ, ਦਿਹਾੜੀ ਪਖਾਨਿਆਂ, ਤਹਿਸੀਲ ਕੰਪਲੈਕਸਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਤੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਆਦਿ ਲਈ ਜੋ ਗਰਾਂਟ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਉਹ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਸਰਵ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਗਰਾਂਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸਾਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਲ 2011 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਇਸ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਲਈ 2012 ਦੌਰਾਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 110 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਰਾਸ਼ੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਲੋਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜਦੋਂ 2012 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਹਾੜੀ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਵੀ ਗਹਿਣੇ ਧਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੰਦ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਫਿਲਹਾਲ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਲੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੀ ਗਿਰਾਵਟ ਤੋਂ ਵੀ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਦਾ ਮਾਣ ਖੱਟਣ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਇਹ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਡੇ 17 ਸੂਬਿਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ, ਹਰਿਆਣਾ, ਉੜੀਸਾ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਤੋਂ ਪਿਛਾਂਹ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਚਲੰਤ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਵਾਧਾ ਦਰ 5.2 ਫ਼ੀਸਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਕਿਨਾਰੇ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਦੁਖਦਾਈ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਨਾਂਹ ਪੱਖੀ ਵਾਧਾ -0.34 ਫ਼ੀਸਦੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਧਾ 3.54 ਫ਼ੀਸਦੀ, ਸਰਵਿਸ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ 8.95 ਫ਼ੀਸਦੀ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਅੱਠਵੀਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਜੀ.ਐੱਸ.ਡੀ.ਪੀ. ਨਿਰਧਾਰਤ ਅੰਕੜੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੇਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਅੱਠਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਦੌਰਾਨ 4.7 ਫ਼ੀਸਦੀ, ਨੌਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਦੌਰਾਨ 4.4 ਫ਼ੀਸਦੀ, ਦਸਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਦੌਰਾਨ 4.5 ਫ਼ੀਸਦੀ ਅਤੇ 11ਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਦੌਰਾਨ 6.87 ਫ਼ੀਸਦੀ ਰਹੀ। ਕੌਮੀ ਵਿਕਾਸ ਟੀਚਾ 8 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੇਂਦਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਨਿਕਲਿਆ ਜਨਾਜ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਤਕਰੀਬਨ 16 ਸਕੀਮਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਮਾਲੀ ਤੰਗੀਆਂ-ਤੁਰਸ਼ੀਆਂ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣਾ ਦਾ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਆਈ ਗਰਾਂਟ ਵੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਕਸਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਤੀ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਕਰਨ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਤੱਥ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਮਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ 16 ਕੇਂਦਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਅਧੀਨ ਕਾਫ਼ੀ ਪੈਸਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ 31 ਜਨਵਰੀ ਤਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਅਧੀਨ ਪੈਸਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਲ 2011-12 ਦੌਰਾਨ 4565 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2263 ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜੋ ਇਸ ਰਕਮ ਦਾ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਚਲੰਤ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ 4756 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਹੁਣ ਤਕ ਖਰਚ 1855 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕੀਤੇ ਜੋ ਗਰਾਂਟ ਦਾ 39 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ 467 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਸਿਰਫ਼ 37 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ। ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਕੀ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਇੰਦਰਾ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਮਹਿਜ਼ 10 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਬੇਘਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ 107 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਤੇ ਖਰਚ ਹੋਏ 11 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ। ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਯੋਜਨਾ ਕੌਮੀ ਦਿਹਾੜੀ ਸਿਹਤ ਮਿਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਰੱਖੇ 425 ਕਰੋੜ ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ 274 ਕਰੋੜ। ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੈ ਪਰ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਈ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਜਾਰੀ

ਕਰ ਸਕੀ। ਕੌਮੀ ਖੇਤੀ ਵਿਕਾਸ ਮਿਸ਼ਨ ਅਧੀਨ 157 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਕੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ 49 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੇ ਕੌਮੀ ਬਾਗਬਾਨੀ ਮਿਸ਼ਨ ਤਹਿਤ 74 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰੱਖ ਕੇ 49 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੀ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਰਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਮਨਰੇਗਾ ਤਹਿਤ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ 330 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਕੇ 31 ਜਨਵਰੀ ਤਕ ਸਿਰਫ਼ 125 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ ਗਏ। ਸਿੱਜਾਈ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅੱਧੋ-ਅੱਧ ਗਰਾਂਟ ਨਾਲ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ 520 ਕਰੋੜ

ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ 108 ਕਰੋੜ ਜੋ ਮਿਥੀ ਰਕਮ ਦਾ 21 ਫ਼ੀਸਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਿਹਾੜੀ ਸੜਕ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ 100 ਫ਼ੀਸਦੀ ਗਰਾਂਟ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 350 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਪਰ ਲਾਗੂ 44 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੀ ਹੋ ਸਕੀ। ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਖਾਣਾ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਮਿਡ-ਡੇਅ ਮੀਲ ਇਸ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣ ਤਕ 72 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੰਗਠਿਤ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ 140 ਦੀ ਥਾਂ 73 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੋ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦਾ 52 ਫ਼ੀਸਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਯੋਜਨਾ, ਜੋ 100 ਫ਼ੀਸਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਨਾਲ ਚਲਦੀ ਹੈ, ਉੱਤੇ ਵੀ 55 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੀ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ 74 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ 35 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਵੱਡ ਆਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾ ਸਰਬ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਕਰੋਪੀ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਏ. ਅਧੀਨ 1067 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਸਿਰਫ਼ 651 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ।

ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਆਸ: ਢੀਡਸਾ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪੰਡ ਨੂੰ ਹੌਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸੂਬੇ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੇ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਗਾਮੀ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਤੋਂ ਆਮ ਨਾਲੋਂ 1500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਘੱਟ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 1500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਘੱਟ ਲੈਣ ਨਾਲ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਦਾ 3 ਫ਼ੀਸਦੀ ਕਰਜ਼ਾ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਢੀਡਸਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਦਾ 3 ਫ਼ੀਸਦੀ ਕਰਜ਼ਾ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੀ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਤੇ ਕੇਰਲਾ ਵਰਗੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਾੜੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਮਾਲੀ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਚਦਾ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਹੇਠ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਰਹਿੰਦੀ-ਖੁੰਹਦੀ ਕਸਰ ਹਰ ਦਸਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੱਢ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸਾਹ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪੰਡ ਹੌਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਜ਼ੂਲ-ਖ਼ਰਚੀ ਬੰਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਰਜ਼ਾ ਛੋਟਾ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਗਲੇ ਵਿੱਤੀ ਬਜਟ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿੰਦੀ-ਸੁਰਖੀ ਲਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਜਟ ਅਤੇ ਝੂਠ ਦੋ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਮੇਲ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਘੱਟ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਵਧਾ ਕੇ ਦੱਸਣ ਨਾਲ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਜੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧੀਆ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਨੌਬਤ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਸੀ। ਉਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਭਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਬਚਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਸੀਲਿਆਂ ਤੋਂ 17 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਵਿਆਜ ਪੰਦਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਭਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਾਬਕਾ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਕੇਂਦਰ ਦਾ 90 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬੋਰਡਾਂ ਅਤੇ ਨਿਗਮਾਂ ਦੀ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਵਿਗੜੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਹੀ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੁਪਨੇ ਭੈੜੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਣ ਤੇ ਡਰ ਲੱਗਦਾ ਹੋਵੇ। ਕੋਈ ਦਵਾਈ ਨਾ ਲੱਗਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਿਹਤ ਨਾ ਬਣਦੀ ਹੋਵੇ। ਕੋਈ ਗ੍ਰਹਿ ਨਛੱਤਰ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ, ਮਰੇ ਹੋਏ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਗਤੀ ਨਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਘਰ ਵਿਚ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਝਗੜੇ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਘਾਟਾ, ਕਲ-ਕਲੇਸ਼, ਬੱਚੇ ਕਹਿਣਾ ਨਾ ਮੰਨਦੇ ਹੋਣ, ਘਰ ਦਾ ਨੰਬਰ ਚੈਕ ਕਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇ, ਬੱਚੇ ਦਾ ਨਾਮ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇ, ਹਰ ਕੰਮ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਹੀ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਉਪਾਅ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ

510-557-7009

ਥਾਂ-ਥਾਂ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਨੇ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਤੁਰਨਾ ਕੀਤਾ ਮੁਹਾਲ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ

ਪੰਜਾਬੀ, ਰਾਜ ਵਿਚਲੇ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ਾਈ ਹਨ। ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 11 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਤਰਨ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਭਾਵੇਂ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਕਹਿਣ ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਚੌਤੀਆਂ ਤੇ ਮੁਲਾਇਮ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਪੁਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੀ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਸੂਲਣ ਦੀ ਥਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੈਚੀ ਫੇਰ ਕੇ ਉਗਰਾਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਚੱਕਰਵਿਊ ਸਾਲ 2024 ਤਕ ਚੱਲੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਓਵਰਬਰਿਜਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਦੱਸ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਅੰਤ ਨੂੰ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਝੱਲਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਲਾਈ ਵਰਗੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੀਡਰ ਕਈ ਵਾਰ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਹਿੰਦੇ ਵੀ ਸੁਣੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਪੈਗ ਲਾ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣ, ਉਹ ਸਹੀ-ਸਲਾਮਤ ਘਰ ਪੁੱਜਣਗੇ ਪਰ ਸੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬੋਰਡ (ਪੀ.ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ.) ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਉੱਪਰ ਲੱਗੇ ਸਿਰਫ 18 ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਸਾਲ 2007 ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਾਲ 2024 ਤਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਗੇ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਹਾਲੇ 11 ਸਾਲ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਸਿਰਫ ਇਨ੍ਹਾਂ 18 ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕਾਂ ਕੋਲੋਂ 'ਟੋਲ ਟੈਕਸ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 45 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਉਗਰਾਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਲਾਈ ਵਰਗੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 45 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕੱਢਣੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਉੱਪਰ ਸਾਢੇ ਤੇਰਾਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਉਗਰਾਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਸਾਲਾਨਾ ਉਗਰਾਹੀ 164 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੋਟੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨ੍ਹਾਂ 18 ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਸਿਰ ਕੁੱਲ 2000 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ 2000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 18 ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਮਿਲੇਗੀ।

ਪੀ.ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ. ਅਧੀਨ ਰੋਪੜ-ਫਗਵਾੜਾ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਕਾਠਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ 13 ਸਤੰਬਰ 2007 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸਤੰਬਰ 2014 ਤਕ ਹੈ। ਇਸ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਔਸਤਨ 3.08 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਟੋਲ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਲ 79 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਰਾਸ਼ੀ ਤਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਗਾ-ਫਗਵਾੜਾ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਬਹਿਰਾਮ ਸਥਿਤ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ

ਵੀ 13 ਸਤੰਬਰ 2007 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵੀ ਸਤੰਬਰ 2014 ਤਕ ਹੈ। ਇਸ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 4.37 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਉਗਰਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਕੁੱਲ 112 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਉਗਰਾਹੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਜਗਰਾਓ-ਨਕੋਦਰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਬਿਟਲਾ ਸਥਿਤ 13 ਸਤੰਬਰ 2007 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵੀ ਸਤੰਬਰ 2014 ਤਕ ਹੈ। ਇਸ

ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 1.84 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਉਗਰਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਕੁੱਲ 47 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਉਗਰਾਹੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਪਟਿਆਲਾ-ਪਾਤੜਾਂ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਅਸਰਪੁਰ ਚੁਪਕੀ ਸਥਿਤ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ 6 ਮਾਰਚ 2007 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਗਸਤ 2022 ਤਕ ਹੈ। ਇਸ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 2.24 ਲੱਖ

ਰੁਪਏ ਉਗਰਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਕੁੱਲ 122 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਮੋਗਾ-ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਚੰਦਪੁਰਾਣਾ ਸਥਿਤ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ 25 ਅਪਰੈਲ 2008 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਮਾਰਚ 2023 ਤਕ ਹੈ। ਇਸ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 3.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਗਰਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਕੁੱਲ 192 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਟੋਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ-ਨਾਭਾ-ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਅਕਾਲਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ 29 ਮਈ 2010 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਵੰਬਰ 2023 ਤਕ ਹੈ। ਇਸ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਔਸਤਨ 1.61 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਕੁੱਲ 76 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਇਸੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਮਾਝੀ ਸਥਿਤ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 1.15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁੱਲ 55 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਟੋਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੇ

ਚਾਰ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਕੁੱਲ 248 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਉਗਰਾਹੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਮੰਗਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਨਾਕੇ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 2.20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਕੁੱਲ 128 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ-ਟਾਂਡਾ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਲੱਛੋਵਾਲ ਸਥਿਤ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ 28 ਫਰਵਰੀ 2007 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਸੰਬਰ 2022 ਤਕ ਹੈ। ਇਸ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 1.27 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਰਕਮ ਇਕੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਕੁੱਲ 69 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਦਾਖਾ-ਰਾਣੇ ਕੋਟ-ਬਰਨਾਲਾ ਸੜਕ 'ਤੇ

ਪਿੰਡ ਰਕਾਲਾ ਸਥਿਤ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ 15 ਮਈ 2009 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਪਰੈਲ 2024 ਤਕ ਹੈ। ਇਸ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 1.34 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਕੁੱਲ 73 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਸਥਿਤ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 3.61 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਕੁੱਲ 198 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਗੇ। ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ-ਨੰਗਲ-ਊਨਾ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਕੋਟਲਾ ਨੱਕੀਆਂ ਸਥਿਤ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ 19 ਨਵੰਬਰ

2007 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ 2023 ਤਕ ਹੈ। ਇਸ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਔਸਤਨ 6.44 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਕੁੱਲ 376 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ-ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਮਾਮੂ ਜੋਗੀਆਂ ਸਥਿਤ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ 11 ਮਾਰਚ 2008 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਕਤੂਬਰ 2023 ਤਕ ਹੈ। ਇਸ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 2.87 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਉਗਰਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਕੁੱਲ 157 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਉਗਰਾਹੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਖੇਹ ਕਲੰਦਰ ਸਥਿਤ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 2.65 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਕੁੱਲ 145 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਪਟਿਆਲਾ-ਨਾਭਾ-ਮਲੋਰਕੋਟਲਾ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਕਮਿਲਾਣ ਸਥਿਤ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ 24 ਜੂਨ 2012 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਗਸਤ 2024 ਤਕ ਹੈ। ਇਸ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 1.71 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਉਗਰਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਕੁੱਲ 75 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਮਹੋਰਾਣਾ ਸਥਿਤ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਔਸਤਨ 1.11 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਟੋਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਕੁੱਲ 49 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੁੱਖ ਸੜਕਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬਿਲਟ ਅਪਰੇਟ ਐਂਡ ਟਰਾਂਸਫਰ (ਬੀ.ਓ.ਟੀ.) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਵਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੜਕਾਂ ਰੋਹਨ ਰਾਜਦੀਪ ਟੋਲਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟਡ ਪੁਣੇ, ਸੁਪਰੀਮ ਇਨਫਰਾਸਟਰਕਚਰ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟਡ ਮੁੰਬਈ, ਅਗਰਵਾਲ ਇਨਫਰਾਸਟਰਕਚਰ ਲਿਮਿਟਡ ਇੰਦੌਰ, ਟੈ-ਲੀਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਕੰਸਲਟੈਂਟਸ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟਡ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਚੇਤਕ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿਜ਼ ਲਿਮਿਟਡ ਫਤੀਹਗੜ੍ਹ (ਰਾਜਸਥਾਨ) ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪੀ.ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ. ਨੂੰ ਕੀਰਤਪੁਰ ਸਾਹਿਬ-ਨੰਗਲ-ਰੋਪੜ-ਫਗਵਾੜਾ ਅਤੇ ਜਗਰਾਓ-ਨਕੋਦਰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਹੀ ਕਰਮਵਾਰ 3.21 ਕਰੋੜ, 11.52 ਕਰੋੜ ਅਤੇ 1.08 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂਕਿ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀ ਰਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਿਜੋਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਖ ਇੰਜਨੀਅਰ (ਆਈ.ਪੀ.) ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਦੇ ਲੋਥੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਰਾਲੀ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਟੋਲ ਟੈਕਸ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ 17 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 3 ਜੂਨ 2013 ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ 236 ਰੁਪਏ ਟੈਕਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਾਣ ਲਈ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਕੁਰਾਲੀ, ਬਹਿਰਾਮਪੁਰ, ਰੋਪੜ-ਬੰਗਾ, ਬੰਗਾ-ਫਗਵਾੜਾ, ਟਾਂਗਰਾ-ਵੇਰਕਾ ਚੌਕ ਅਤੇ ਢਿੱਲਵਾਂ-ਟਾਂਗਰਾ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਕਾਰ ਰਾਹੀਂ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ 236 ਰੁਪਏ ਟੋਲ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ 236 ਰੁਪਏ ਟੈਕਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਾਣ ਲਈ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਕੁਰਾਲੀ, ਬਹਿਰਾਮਪੁਰ, ਰੋਪੜ-ਬੰਗਾ, ਬੰਗਾ-ਫਗਵਾੜਾ, ਟਾਂਗਰਾ-ਵੇਰਕਾ ਚੌਕ ਅਤੇ ਢਿੱਲਵਾਂ-ਟਾਂਗਰਾ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਕਾਰ ਰਾਹੀਂ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ 236 ਰੁਪਏ ਟੋਲ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ 236 ਰੁਪਏ ਟੈਕਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਾਣ ਲਈ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਕੁਰਾਲੀ, ਬਹਿਰਾਮਪੁਰ, ਰੋਪੜ-ਬੰਗਾ, ਬੰਗਾ-ਫਗਵਾੜਾ, ਟਾਂਗਰਾ-ਵੇਰਕਾ ਚੌਕ ਅਤੇ ਢਿੱਲਵਾਂ-ਟਾਂਗਰਾ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਕਾਰ ਰਾਹੀਂ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ 236 ਰੁਪਏ ਟੋਲ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਉਪਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੁਰਮਾਂ ਦਾ ਗ੍ਰਾਫ ਬੀ.ਕੇ.ਚੰਮ

ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਹੋਈਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਹਕੂਮਤਹੀਣਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ 'ਚ ਖੜ੍ਹਾ ਦੇਖ ਰਹੀ ਸੀ, ਸਦਨ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਗੜਬੜ ਵਾਲੇ ਸਲੂਕ ਕਾਰਨ ਪਾਰਟੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਗੁਆ ਕੇ ਖੁਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰੌਲਾ-ਰੱਪਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ (ਸੀ. ਐੱਲ. ਪੀ.) ਦੇ ਆਗੂ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਤਰਨਤਾਰਨ 'ਚ ਪੁਲਸੀਆਂ ਦੀ ਦਰਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦਲਿਤ ਲੜਕੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੰਪਲੈਕਸ 'ਚ ਸਥਿਤ ਸੀ. ਐੱਲ. ਪੀ. ਦਫਤਰ 'ਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਸ ਦੇ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।' ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੁਸਪੈਠੀਆਂ' ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਆਏ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਚੌਕਸੀ ਅਮਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੀ. ਐੱਲ. ਪੀ. ਦਫਤਰ 'ਤੇ ਸਾਦਾ ਕੱਪੜਿਆਂ 'ਚ ਪੁਲਸੀਆਂ ਦੀ 'ਛਾਪੇਮਾਰੀ' ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਜਾਖੜ ਨੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਮਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਹੱਥੋਪਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਸਦਨ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ

ਕਾਂਡ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 9 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਰੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸਦਨ ਤੋਂ ਵਾਕਆਊਟ ਕਰ ਗਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤਕ 9 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਬਾਈਕਾਟ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਮੁਆਫੀਯੋਗ ਸਨ (ਬਾਅਦ 'ਚ ਜਾਖੜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਬੂਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ) ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਕੁਝ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਗੈਰ-ਮਾਮੂਲੀ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ 'ਚ ਆਮ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ 'ਚ ਮੈਂਬਰ ਸਦਨ ਦੇ ਵੈੱਲ 'ਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਰੂਪ 'ਚ ਝਗੜੇ 'ਤੇ ਉਤਾਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਸੁੱਟਦੇ ਹਨ, ਫਰਨੀਚਰ ਦੀ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਮਾਈਕ੍ਰੋਫੋਨ ਵੀ ਪੁੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਮੰਚ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਤਾਂ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਹੀ ਬੈਠ ਗਿਆ।

ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਅਤੀਤ 'ਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 2 ਵਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਉਦੋਂ, ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਬਾਗੀ ਹੋਏ ਆਗੂ ਲਛਮਣ

ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ (25 ਨਵੰਬਰ, 1967 ਤੋਂ 23 ਅਗਸਤ 1968) ਤਾਂ ਕੁਝ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਮੰਚ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘੇਰਾਓ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ (ਜਿਸ 'ਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ) ਜੂਨ 1986 'ਚ ਵਾਪਰੀ, ਜਦੋਂ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ (ਸਤੰਬਰ 29, 1985 ਤੋਂ 11 ਜੂਨ 1987)। ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਇਕ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਸਪੀਕਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ (ਜੋ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਹੀ ਮੈਂਬਰ ਸਨ) ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਤੋਂ ਘਸੀਟ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਹੰਗਾਮੇ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੱਗ ਵੀ ਡਿਗ ਪਈ। ਸਦਨ 'ਚ ਇਹ ਹੰਗਾਮਾ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦਾ ਧੜਾ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਗਿਆ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਦੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਨੇ ਸਪੀਕਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਛੇੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੇ ਖ਼ਬਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੰਗਾਮੇ ਦੇ ਦਿਨ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਅਟਵਾਲ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਤਰਨਤਾਰਨ ਪੁਲਸ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਲੜਕੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਕੱਤਰ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਜਾਖੜ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਕੁਝ ਗੈਰ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਫੌਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਕੰਪਲੈਕਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਤੇ ਅਣਜਾਣੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਫੌਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ।

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਦੇ ਇਜਲਾਸ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੈਂਬਰ ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਸਾਲੇ ਅਤੇ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਵਿਚਾਲੇ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ 'ਚ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਅਟਵਾਲ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਦਨ ਵਿਚ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਮਜੀਠੀਆ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਗੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸੁਣ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਹਨ। ਮਜੀਠੀਆ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦਿਆਂ ਕੈਮਰੇ ਵਿਚ ਦਿਖਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕੁਝ ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਟਵਾਲ ਆਪਣੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅੜੇ ਰਹੇ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਹੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕੱਢੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਣੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਾਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਆਪਣੀਆਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਸਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ 236 ਰੁਪਏ ਟੈਕਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਾਣ ਲਈ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਕੁਰਾਲੀ, ਬਹਿਰਾਮਪੁਰ, ਰੋਪੜ-ਬੰਗਾ, ਬੰਗਾ-ਫਗਵਾੜਾ, ਟਾਂਗਰਾ-ਵੇਰਕਾ ਚੌਕ ਅਤੇ ਢਿੱਲਵਾਂ-ਟਾਂਗਰਾ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਕਾਰ ਰਾਹੀਂ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ 236 ਰੁਪਏ ਟੋਲ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਾ ਟਕਰਾਅ

ਏ. ਐੱਸ. ਪਰਾਸ਼ਰ
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਰਮਿਆਨ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਟਕਰਾਅ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਇਕ ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਹ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਪਿਛਲੇ ਲੱਗਭਗ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਚੱਲੇ ਆ ਰਹੇ ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਬਦਲਾਏ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਕੁਝ ਤਬਦੀਲੀ ਆਏਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਮਲਾਵਰ ਨੀਤੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰੱਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤਕ ਉਹ ਸੂਬਾਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਮਾਹੌਲ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਸੂਬਾਈ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੀ ਕਮਾਨ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਦੇ ਹੱਥ 'ਚ ਸੀ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚਾਲੇ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਪਹਿਲ-ਕਦਮੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਡਿਨਰ ਡਿਪਲੋਮੇਸੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇਕ ਦੋਸਤਾਨਾ ਕ੍ਰਿਕਟ ਮੈਚ ਵੀ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸੇ ਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾ ਕੇ ਭੱਠਲ 'ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਅੰਗ ਕੱਸਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ ਦੀਆਂ ਸੀਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਬੰਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ

ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭੱਠਲ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਦੀਆਂ ਪੀਠਾਂ ਵਧਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਫੈਂਡਲੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਮੈਚ ਖੇਡ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਇਹ ਉਮੀਦ ਬੱਝੀ ਸੀ ਕਿ ਸੂਬੇ 'ਚ ਨਵੀਂ ਸੁਹਿਰਦ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਰਸਤਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਜਾਣੇ-ਅਣਜਾਣੇ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਨਾਲ ਇਹ ਆਸ ਮੁੱਕਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਖਸਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ

ਇਲਾਵਾ ਵਾਚ ਐਂਡ ਵਾਰਡ ਸਟਾਫ ਨਾਲ ਧੱਕਾ-ਮੁੱਕੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ 9 ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 15 ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹੋ ਗਏ। ਦੋਵੇਂ ਇਕ-ਇਕ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਹੁਣ ਸਦਨ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਡੈਂਡਲਾਕ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਦਨ 'ਚ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਦਨ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਜਦਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬੇ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਲਈ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪੱਖ ਨੇ ਹੀ ਉਕਸਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਟੜੀ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਇਕ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸਖਤ ਰੁਖ ਉਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹ ਮਸਲਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰ ਦੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਲਈ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅ ਉਲਟਾ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇ ਬਾਹਰ ਸਵਾਲ ਉੱਠਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਡੈਂਡਲਾਕ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਵਰਗੇ ਅਹਿਮ ਸੈਸ਼ਨ 'ਚ ਲੋਕ-ਹਿੱਤ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਚਰਚਾ ਹੋ ਸਕੇ।

ਉਥਾਮਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਲਾਰੂ 'ਵੇਵਰਸ ਫਾਰ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ' ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲੇਗੀ

18 ਮਾਰਚ 2013 ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ- ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਮੁਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਰਹਿ ਰਹੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਹੁਣ ਪੱਕੇ ਵਸਨੀਕ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਇਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 3 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗਦਾ ਸੀ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਲਈ ਵੇਵਰ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਲਈ ਵੇਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਆਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਇੰਝ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਉਥਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਲਈ ਵੇਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੇਵਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉਥਾਮਾ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਹੁਕਮ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ, ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਾਰਚ 2013 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਨਵੀਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਆਈ-601 ਏ ਅਤੇ ਆਈ-212 ਵੇਵਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਛੱਡੇ ਬਗੈਰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਹੁਕਮ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਹੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਛੱਡਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਕੌਂਸਲੇਟ ਵਿਚ ਵੇਵਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਕਈ ਸਾਲ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ।

ਅਟਾਰਨੀ ਗੁਰਪਤੰਵਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲਿਟੀ ਲਾਅ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਕੌਂਸਲੇਟਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਮੁਵੱਕਲਾਂ ਲਈ ਵੇਵਰ ਦੇ ਕਈ ਕੇਸ ਜਿੱਤ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੇਵਰ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕੰਮ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਚਾਹਵਾਨ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਕਾਬਲ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਟਾਰਨੀ ਨੂੰ ਹੀ ਹਾਇਰ ਕਰਨ। ਸਫਲ ਵੇਵਰ ਅਰਜ਼ੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਨਾ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਮਾਪੇ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਗਲ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਈ-601 ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਅਲਗ ਆਈ-601ਏ ਬਿਨੈਕਾਰ ਕੇਵਲ ਇਕ ਵਾਰ ਹੀ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅਟਾਰਨੀ ਗੁਰਪਤੰਵਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਥਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਇਸ ਨਵੀਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਹੁਕਮ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਮਾਪੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਛੱਡੇ ਬਗੈਰ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਲਈ ਵੇਵਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਹੁਕਮ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹ

HIMMAT AUTO SERVICE & REPAIR SHOP

To repair of Pick-Up Truck, Cars (Japanese-American)

- * Oil Change
- * Clutch
- * Tire Service
- * Brakes
- * Tune-ups
- * Transmissions
- * Timing Belts

Open Monday-Saturday 8 AM to 6 PM

ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਜਾਪਾਨੀ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਨ ਗੱਡੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ

ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ

921 West "A" St. Hayward, CA 94541
Ph: 510-264-1600, Cell: 510-861-1797

"Independent Voice"

24 ਘੰਟੇ 7 ਦਿਨ ਹਰ ਘਰ-ਘਰ ਵਿਚ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਰੇਡੀਓ

ਗੁਰਬਾਲੀ ਸ਼ਬਦ 24/7/365

ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹੁਣ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਤੁਹਾਡੇ ਮੋਬਾਇਲ ਤੇ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
510-972-0442

ਜੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਫੋਨ 'ਤੇ ਰੇਡੀਓ ਨਹੀਂ ਸੁਣ ਸਕਦੇ, ਉਹ ਹੁਣ ਇਸ ਨੰਬਰ ਤੇ ਰੇਡੀਓ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਹਨ।
832-551-5038

www.khalsaradio.org

ਫੋਨ ਤੇ ਸੁਣੋ: 702-489-0222

ਰੇਡੀਓ ਸੈਟ ਖਰੀਦਣ ਲਈ

510-900-3600

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ

510-900-3600

Radio CK.PO Box 296, Fremont, CA 94537

info@khalsaradio.org

ਸੁਰੱਈਆ ਦੇ ਖਿਆਲਾਂ 'ਚ ਵਸਿਆ ਹੀਰੋ

ਲੋਕ ਸਵੇਰੇ-ਸ਼ਾਮ ਸੁਰੱਈਆ ਦੀ ਇਕ ਝਲਕ ਦੇਖਣ ਖਾਤਰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਭੀੜ ਲਗਾਈ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਤਾਂ ਭੀੜ ਇੰਨੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਸੁਰੱਈਆ ਦੇ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਆਲਮ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਸੁਰੱਈਆ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਗ੍ਰੇਗਰੀ ਪੈਕ ਦੀ ਦੀਵਾਨੀ ਹੋ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿੰਨਾ ਦਿਲਚਸਪ ਕਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਫਿਰ ਉਹੀ ਗ੍ਰੇਗਰੀ ਪੈਕ ਇਕ ਦਿਨ ਅਚਾਨਕ ਸੁਰੱਈਆ ਦੇ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ 'ਚ ਬੈਠਾ ਉਸ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਖ਼ਬਰ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਰੱਈਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੀ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਤਸਦੀਕ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਹੀਰੋ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਆਮਦ 'ਚ ਪਲਕਾਂ ਵਿਛਾਈ ਬੈਠਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁਰੱਈਆ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਰੇ ਪੂਰਾ ਘਰ ਹੀ ਘੁੰਮਣ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ। ਫਿਰ ਰਾਤ ਦੇ ਸਾਢੇ ਬਾਰਾਂ ਵਜੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਹੈਰਾਨੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਗਿਆ। ਸੁਰੱਈਆ ਦੀ ਮੰਮੀ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਅਦਾਕਾਰ ਅਲ ਨਾਸਿਰ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਸਨ। ਅਲ ਨਾਸਿਰ ਨੇ ਮੰਮੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, "ਗ੍ਰੇਗਰੀ ਪੈਕ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਸੁਰੱਈਆ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬੁਲਾਓ।" ਸੁਣ ਕੇ ਮੰਮੀ ਵੀ ਬਦਹਵਾਸ ਹੋ ਗਈ ਪਰ ਇਹ ਸਮਾਂ ਹੈਰਾਨੀ 'ਚ ਡੁੱਬ ਕੇ ਗੁਆਉਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੰਨੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਕਲਾਕਾਰ, ਜਿਸ ਦੀ ਦੀਵਾਨੀ ਉਸ ਦੀ ਬੇਟੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਉਡੀਕ ਕਰਵਾਉਣੀ ਵੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮੰਮੀ ਲਈ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਛੇਤੀ-ਛੇਤੀ ਦੌੜ ਕੇ ਮੰਮੀ ਸੁਰੱਈਆ ਦੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਪਹੁੰਚੀ, ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਦ 'ਚ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

ਮੰਮੀ ਨੇ ਝੰਜੋੜਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਛੇਤੀ ਉਠ ਬੇਟੀ, ਦੇਖ ਗ੍ਰੇਗਰੀ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਘਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਅਚਾਨਕ

ਕਹੋ ਗਏ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਰੱਈਆ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹ ਮੰਮੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੱਕਣ ਲੱਗੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਮੰਮੀ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, "ਤੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਅਲ ਨਾਸਿਰ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਛੇਤੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਆ ਜਾ।" ਸੁਰੱਈਆ ਦੇ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਹੀ ਫੁੱਲ ਗਏ। ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਹੀ ਨਾ ਰਹੀ। ਛੇਤੀ-ਛੇਤੀ ਉਸ ਨੇ ਕੱਪੜੇ ਬਦਲੇ ਅਤੇ ਧੜਕਦੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈ ਤਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਲ ਭਰ ਲਈ ਯਕੀਨ ਹੀ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਿਸ ਗ੍ਰੇਗਰੀ ਪੈਕ ਨੂੰ ਦੇਖਣ

ਲਈ ਉਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਤਰਸ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਖੁਦ ਚੱਲ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਅਸਲ 'ਚ ਹੋਇਆ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਗ੍ਰੇਗਰੀ ਪੈਕ ਲਈ ਸੁਰੱਈਆ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਹੋਟਲ ਅੰਬੈਸਡਰ 'ਚ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਅਦਾਕਾਰ ਅਲ ਨਾਸਿਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਖੁਬਸੂਰਤ ਨੈਣ-ਨਕਸ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੇ ਆਦੀ ਅਲ ਨਾਸਿਰ ਪੂਰੀ ਮਹਫਿਲ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਬੇਖ਼ਬਰ ਇਕ ਕੋਨੇ 'ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਇਕੱਲੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਗ੍ਰੇਗਰੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪਈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਬਸ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ, "ਇਹ ਖੁਬਸੂਰਤ ਮਹਿਮਾਨ ਕੌਣ ਹੈ?" ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ,

ਇਹ ਮੁਕ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਹੀਰੋ ਅਲ ਨਾਸਿਰ ਹਨ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਗ੍ਰੇਗਰੀ ਖੁਦ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਉਹ ਅਲ ਨਾਸਿਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਪਰਿਚੈ ਦਿੱਤਾ। ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਅਲ ਨਾਸਿਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਈਆ ਦਾ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਦੀਵਾਨੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗ੍ਰੇਗਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਝਿਜਕ ਕਿਹਾ, "ਸੁਰੱਈਆ ਦੇ ਤੁਸੀਂ ਮਨਪਸੰਦ ਆਰਟਿਸਟ ਹੋ, ਜੇਕਰ ਚੱਲ ਸਕੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ।" ਗ੍ਰੇਗਰੀ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਅਲ ਨਾਸਿਰ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡ ਕੇ ਉਥੋਂ ਹੀ ਸੁਰੱਈਆ ਦੇ ਘਰ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਏ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਸੁਰੱਈਆ ਦੇ ਫਿਲਮੀ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਸੁਰੱਈਆ ਦੇ ਮਾਮਾ ਜੀ ਜਹੂਰ ਉਨ੍ਹੀ ਦਿਨੀਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਖਲਨਾਇਕ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹੀ ਦਿਨੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਸੁਰੱਈਆ ਜਦੋਂ ਸਟੁੱਟਿੰਗ ਦੇਖਣ ਗਈ ਤਾਂ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨਾਨਾ ਭਾਈ ਭੱਟ ਉਨ੍ਹੀ ਦਿਨੀਂ ਹੀ ਇਕ ਫਿਲਮ 'ਤਾਜ ਮਹੱਲ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਸੁਰੱਈਆ 'ਤੇ ਪਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਹੂਰ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਤੇਰੀ ਭਾਣਜੀ ਨੂੰ ਮੈਂ 'ਤਾਜ ਮਹੱਲ' 'ਚ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਕੁੜੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਮੁਗਲਈ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੀ ਝਲਕ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।" ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵੀ ਬੱਚੀ ਸੁਰੱਈਆ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੀ ਪਰ ਆਫਰ ਤਾਂ ਆਫਰ ਹੀ ਸੀ। ਸੁਰੱਈਆ 'ਤਾਜ ਮਹੱਲ' ਰਾਹੀਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਆ ਗਈ। ਇਸੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੁਟਿੰਗ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਲਾਲ ਕਿਲਾ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕੀ, ਜਿਥੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੁਟਿੰਗ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰੱਈਆ ਦੀ ਦੂਜੀ ਫਿਲਮ 'ਮਿਰਜ਼ਾ ਗਾਲਿਬ' ਦੀ ਸ਼ੁਟਿੰਗ ਵੀ ਲਾਲ ਕਿਲੇ 'ਚ ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਸਾਦਗੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਗੀ ਸੋਨਾਕਸ਼ੀ

ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਨਾ ਸਮਝ ਲਿਓ ਕਿ ਸੋਨਾਕਸ਼ੀ ਸਿਨ੍ਹਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਅਜੇ ਫਿਲਮ ਉਸ ਦੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ 'ਚ ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸ ਰਹੀ ਸੀ। ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੀ ਭਵਿੱਖੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਕੀ ਉਸ ਨੇ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਫਿਲਮ ਤਾਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਕਾਫੀ ਬਿਜ਼ੀ ਹਾਂ। ਵਿਆਹ ਜਦੋਂ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਆਮ ਭਾਰਤੀ ਮੁਟਿਆਰ ਵਾਂਗ ਸਾਦਗੀ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅੱਜਕਲ ਫਿਲਮ 'ਹਿਮਤਵਾਲਾ' 'ਚ ਆਪਣੇ ਡਿਸਕੋ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ ਲਈ ਸੋਨਾਕਸ਼ੀ ਸਿਨ੍ਹਾ ਖੂਬ ਚਰਚਾ ਖੱਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜਕਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਰੀਮੇਕ ਦੇ ਦੌਰ ਬਾਰੇ ਸੋਨਾਕਸ਼ੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਰੀਮੇਕ 'ਚ ਕੋਈ ਬੁਰਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਬਿਹਤਰ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ 'ਚ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਵਰਗ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣ। ਮੈਂ ਖੁਦ ਦੋ ਰੀਮੇਕ 'ਰਾਊਡੀ ਰਾਠੌਰ' ਅਤੇ 'ਸਨ ਆਫ ਸਰਦਾਰ' ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰੀਮੇਕ ਅਸਲ 'ਚ ਮਹਾਨ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਰਗ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਇਕ ਜ਼ਰੀਆ ਹੈ।"

ਆਪਣੀ ਸਫਲਤਾ ਬਾਰੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਫਲਤਾ 'ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਫਰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਸਹੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕਰੀਅਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬਿਹਤਰੀਨ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ।"

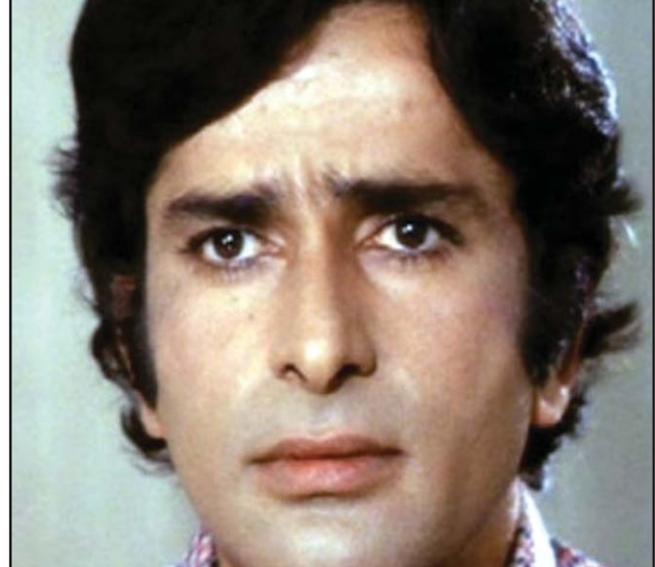
ਹੁਮਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਜੈਕਲੀਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ

ਫਿਲਮ 'ਰਮਈਆ ਵਸਤਾ ਵਈਆ' ਵਿਚ ਜੈਕਲੀਨ ਫਰਨਾਂਡੀਜ਼ ਪ੍ਰਭੂਦੇਵਾ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਇਕ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਬਿਰਕਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਏਗੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। 'ਜਾਦੂ ਕੀ ਝੱਪੀ' ਨਾਮੀ ਇਸ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ ਦਾ ਆਫਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁਮਾ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੂਤਰ ਮੁਤਾਬਿਕ, "ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਹੁਮਾ ਨੂੰ ਇਹ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਡੇਟਸ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅੱਜਕਲ ਉਹ ਕਾਨਨ ਅਈਅਰ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਫਿਲਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ 'ਚ ਅਤੇ ਫਿਲਮ 'ਡੇਢ ਇਸ਼ਕੀਆ' ਲਈ ਲੁੱਕ ਟੈਸਟਸ 'ਚ ਬਿਜ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਅਣਮੰਨੇ ਮਨ ਨਾਲ ਨਾ ਕਹਿਣੀ ਪਈ।" ਸੂਤਰ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਹੁਮਾ ਪ੍ਰਭੂਦੇਵਾ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਫੈਨ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਂਸ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਦੇਵਾ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇ ਸੱਚ ਹੋਣ ਵਾਂਗ ਸੀ।

ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਹੀਰੋ ਸ਼ਸ਼ੀ ਕਪੂਰ

18 ਮਾਰਚ 1930 ਨੂੰ ਕੋਲਕਾਤਾ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਦਾਕਾਰ-ਨਿਰਮਾਤਾ ਸ਼ਸ਼ੀ ਕਪੂਰ ਦਾ ਬਚਪਨ ਦਾ ਨਾਂ ਬਲਵੀਰ ਰਾਮ ਕਪੂਰ ਸੀ। ਬੰਬਈ ਆਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਾਟੁੰਗਾ ਦੇ ਡਾਨ ਵਾਸਕੋ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਸ਼ੀ ਕਪੂਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਦਾਕਾਰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਦੇ ਬੇਟੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ੋਅਮੈਨ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਅਤੇ 'ਯਾਹੂ' ਇਮੇਜ ਵਾਲੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਕਪੂਰ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਥੱਪਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹਨ। 70-90 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਫਿਲਮਾਂ ਨੇ ਕਾਫੀ ਧੂਮ ਮਚਾਈ ਸੀ। ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ।

'ਦੀਵਾਰ' ਫਿਲਮ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਡਾਇਲਾਗ 'ਭਾਈ, ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਮਾਂ ਹੈ' ਤਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨ੍ਰਿਤ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿਰਾਲਾ ਸੀ। ਫਿਲਮ 'ਹਸੀਨਾ ਮਾਨ ਜਾਏਗੀ' ਦਾ ਗੀਤ 'ਜੋਗਨ ਬਨ ਜਾਊਂਗੀ' ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਲਮ 'ਸੁਹਾਗ' ਦਾ 'ਤੇਰੀ ਰਬ ਨੇ ਬਨਾ ਦੀ ਜੋੜੀ' ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਡਾਂਸ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ 'ਪਰਦੇਸੀਓ' ਸੇ ਨਾ ਅੱਖੀਆਂ ਮਿਲਾਨਾ' ਗੀਤ 'ਤੇ ਮਾਸੂਮ ਅਦਾਇਗੀ, ਸਭ ਨੂੰ ਮੋਹਿਤ ਕਰ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਬੇਜੋੜ ਅਦਾਕਾਰ ਹਨ ਸ਼ਸ਼ੀ ਕਪੂਰ। ਅਦਾਕਾਰੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2009 ਦਾ ਲਾਈਫ ਟਾਈਮ ਐਚੀਵਮੈਂਟ ਐਵਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਣ ਨਾਲ ਵੀ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ 1958 ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਅਦਾਕਾਰਾ ਜੈਨੀਫਰ ਕੈਡਲ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਇਕ ਧੀ ਹੋਈ। ਜੈਨੀਫਰ ਦੀ 1984 ਵਿਚ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਟ ਰਹੇ ਪਰ ਪਤਨੀ ਦੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦੁੱਖ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ 1940 ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਬਾਲ ਕਲਾਕਾਰ ਫਿਲਮ 'ਆਗ' ਅਤੇ 'ਅਵਾਰਾ' 'ਚ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ। ਬਤੌਰ ਹੀਰੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਯਸ ਚੋਪੜਾ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਧਰਮ ਪੁੱਤਰ' ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 'ਵਕਤ, ਕੰਨਿਆ ਦਾਨ, ਹਸੀਨਾ ਮਾਨ ਜਾਏਗੀ, ਕੜੀ-ਕੜੀ, ਤ੍ਰਿਸੂਲ, ਕਾਲਾ ਪੱਥਰ, ਸੱਤਿਆਮ ਸ਼ਿਵ ਸੁੰਦਰਮ, ਸ਼ਾਨ, ਨਮਕ ਹਲਾਲ, ਸ਼ਰਮੀਲੀ' ਵਰਗੀਆਂ ਲੱਗਭੱਗ 100 ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਫਿਲਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਆਪਣੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪਤਨੀ ਜੈਨੀਫਰ ਕੈਡਲ ਨਾਲ ਵੀ ਕਈ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਅਤੇ

ਅਮਰੀਕੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 'ਸ਼ੈਕਸਪੀਅਰ ਵਾਲਾ', 'ਬਾਬੇ ਟਾਕੀ' ਅਤੇ 'ਹੀਟ ਐਂਡ ਡਸਟ' ਮੁੱਖ ਹਨ। ਸ਼ਸ਼ੀ ਕਪੂਰ ਦੇ ਤਿੰਨੋਂ ਬੱਚੇ ਕਰਨ ਕਪੂਰ, ਕੁਣਾਲ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਸੰਜਨਾ ਕਪੂਰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਸ਼ਸ਼ੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਝੰਡੇ ਗੱਡਣ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪਣੇ ਇਕ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਹਾਊਸ 'ਫਿਲਮ ਵਾਲਾਸ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 1981 ਵਿਚ ਫਿਲਮ 'ਕਲਜੁਗ' ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਫਿਲਮ '36 ਚੌਰਗੀ ਲੋਨ' ਅਤੇ 1984 ਵਿਚ 'ਉਤਸਵ' ਨਾਮੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ 'ਅਜੂਬਾ' ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਸ਼ੀ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਵਾਰਡ ਸਮੇਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲੇ। ਪੁਰਾਣੇ ਜਮਾਨੇ ਵਿਚ ਧਰਮਿੰਦਰ ਅਤੇ ਜਤਿੰਦਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਸ਼ੀ ਕਪੂਰ ਦਾ ਨਾਂ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਹੀਰੋਜ਼ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਖਾਣੇ ਦੀ ਸ਼ੌਕੀਨ ਕਵਿਤਾ ਸੇਠ

ਗਜ਼ਲ ਅਤੇ ਸੂਫੀ ਗਾਇਕੀ 'ਚ ਇਕ ਖਾਸ ਮੁਕਾਮ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਸੇਠ ਹੁਣ ਤੱਕ ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਹੋਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੀ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਗਾਇਕੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੇ 'ਸਿਗਰੇਟ ਕੀ ਤਰਹ' ਵਰਗੀਆਂ ਕੁਝ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਸੰਗੀਤ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਲਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀਆਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਸੰਬੰਧੀ ਆਦਤਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਵੇਰੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ 3-4 ਡਿੱਬੇ ਹੋਏ ਬਦਾਮਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਮਿਸ਼ ਨਾਲ 2-3 ਗਲਾਸ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਕਾਹਾਰੀ ਹੈ। ਕੰਮ ਦੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਉਸ ਦੇ ਲੰਚ 'ਚ ਰੋਟੀ ਨਾਲ ਹਰੀਆਂ ਪੱਤੇਦਾਰ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਫਤੇ ਦੇ ਅਖੀਰ 'ਚ ਉਹ ਚਾਟ ਵਰਗਾ ਕੁਝ ਚਟਪਟਾ ਖਾਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਐਤਵਾਰ ਦੇ ਦਿਨ ਉਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਚਟਨੀ ਅਤੇ ਦਹੀਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਬਿਰਿਆਨੀ ਜਾਂ ਪੁਲਾਅ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਦੀਪਿਕਾ ਕਰੇਗੀ ਅੱਖਾਂ ਦਾਨ

ਮੁੰਬਈ- ਦੀਪਿਕਾ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੀ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਉਸ ਦੇ ਦੀਵਾਨੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਦੀਪਿਕਾ ਇਕ ਐਵਾਰਡ ਫੰਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦਾਨ ਕਰੇਗੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜਾ ਅਜੀਬ ਲੱਗਾ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੇਗੀ। ਬੌਲੋ ਦੀਪਿਕਾ ਸਾਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਹਨ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਬੈਸਟ ਕਾਂਪਲੀਮੈਂਟ ਸੈਫ ਅਲੀ ਖਾਨ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਬੋਲ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦਾ ਅਸਲੀ ਘੋਲ

—ਪ੍ਰਿ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ

ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਹੈ ਤੇ ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਖੇਡ। ਇਹ ਪੁਰਾਤਨ ਤੇ ਨਵੀਨ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਸਲੀ ਘੋਲ ਆ ਪਿਆ। 12 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਓਲੰਪਿਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹੈੱਡ ਕੁਆਟਰ ਲੁਸਾਨੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਆਈ. ਓ. ਸੀ. ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਰ ਸਪੋਰਟਸ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਪੋਰਟਸ ਕੱਢੀਆਂ ਜਾਣ ਤੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਰੀਕਗਨਾਈਜ਼ਡ ਖੇਡਾਂ 'ਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਪੋਰਟਸ ਪਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਵੋਟਿੰਗ ਪਿੱਛੋਂ ਕੁਸ਼ਤੀ ਨੂੰ 2020 ਦੇ ਓਲੰਪਿਕ ਸਪੋਰਟਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਕੁਸ਼ਤੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬੜਾ ਵਿਰੋਧ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਏਧਰ ਓਲੰਪਿਕ ਸਪੋਰਟਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸਾਡੇ ਕਬੱਡੀ ਪ੍ਰੋਮੋਟਰ ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਲਿਜਾਣ ਦੀਆਂ ਟਾਹਰਾਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਨੇ।

ਕਬੱਡੀ ਤੇ ਕੁਸ਼ਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀਆਂ ਦੇਸੀ ਖੇਡਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਕੁਸ਼ਤੀ ਤਾਂ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਖੇਡ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਰਾਮਾਇਣ-ਮਹਾ-ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਮਿਲਦਾ। ਇਹ ਪੁਰਾਤਨ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ। ਕੇਵਲ 1900 ਵਿਚ ਪੈਰਿਸ ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚੋਂ 28 ਖੇਡਾਂ ਹੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰ ਓਲੰਪਿਕਸ ਦੀਆਂ ਕੋਰ ਸਪੋਰਟਸ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਉਹ ਹਨ ਅਥਲੈਟਿਕਸ, ਆਰਚਰੀ, ਬੈਡਮਿੰਟਨ, ਬਾਕਸਿੰਗ, ਬੋਸ-

ਬਾਲ, ਬਾਸਕਟਬਾਲ, ਕਨੋਇੰਗ, ਸਾਈਕਲਿੰਗ, ਈਕੁਸਟੀਅਨ, ਫੈਸਿੰਗ, ਫੁਟਬਾਲ, ਜੁਡੋ, ਜਿਮਨਾਸਟਿਕਸ, ਹਾਕੀ, ਹੈਂਡਬਾਲ, ਰੋਇੰਗ, ਰੈਸਲਿੰਗ, ਮਾਡਰਨ ਪੈਂਟੈਥਲਨ, ਸਵਿਮਿੰਗ, ਸਾਫਟਬਾਲ, ਟੀਕਵੋਡੋ, ਟੈਨਿਸ, ਟੇਬਲ ਟੈਨਿਸ, ਸ਼ੂਟਿੰਗ, ਸੇਲਿੰਗ, ਟ੍ਰੈਬਲਿਨ, ਵਾਲੀਬਾਲ ਤੇ ਵੇਟਲਿਫਟਿੰਗ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ 33 ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਰੀਕਗਨਾਈਜ਼ਡ ਖੇਡਾਂ ਹਨ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਓਲੰਪਿਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ 2002 ਵਿਚ ਹੋਏ 114ਵੇਂ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 28 ਸਪੋਰਟਸ ਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 301 ਈਵੈਂਟਸ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਖਿਡਾਰੀ 10500 ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਆਫੀਸ਼ਲ 5000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦ ਹਨ, ਸਪੋਰਟ, ਡਿਸਿਪਲਿਨ ਤੇ ਈਵੈਂਟ। ਇਕੋ ਸਪੋਰਟ ਦੇ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡਿਸਿਪਲਿਨ ਤੇ ਈਵੈਂਟ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਤੇ ਟਰੈਕ ਐਂਡ ਫੀਲਡ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਹਨ। 28 ਕੋਰ ਸਪੋਰਟਸ ਵਿਚੋਂ 7 ਖੇਡਾਂ ਮਲਟੀ-ਡਿਸਿਪਲਿਨ ਹਨ। ਕੁਸ਼ਤੀ ਇਕ ਸਪੋਰਟ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਗਰੀਕੋ-ਰੋਮਨ ਤੇ ਫਰੀ ਸਟਾਈਲ ਦੋ ਡਿਸਿਪਲਨ ਹਨ। ਮਰਦਾਂ ਲਈ ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਦੇ 14 ਈਵੈਂਟ ਹਨ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ 4 ਈਵੈਂਟ। ਇੰਜ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦੀ ਸਪੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਡਿਸਿਪਲਨਾਂ ਦੇ 18 ਈਵੈਂਟਾਂ ਵਿਚ 18 ਸੋਨੇ, ਚਾਂਦੀ ਤੇ ਕਾਂਸੀ ਦੇ ਮੈਡਲ-ਜੁੱਟ ਦਾਅ ਉਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਆਈ. ਓ. ਸੀ. ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਮੰਨ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ 2020 ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਡਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਓਲੰਪਿਕਸ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਚੋਣ ਤੇ ਸਪੋਰਟਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਓਲੰਪਿਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਇਸ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 115 ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਬੋਰਡ ਦੇ 15 ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਜੋ ਸਭ ਕਾਸੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਜਨਰਲ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਲੁਸਾਨੇ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੁਸ਼ਤੀ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਮਈ 2013 ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਵੀ ਇਹੋ ਫੈਸਲਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ 7 ਸਤੰਬਰ 2013 ਨੂੰ ਬਿਊਨਿਸ ਏਅਰਜ ਵਿਚ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਓਲੰਪਿਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ 125ਵੇਂ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲੱਗਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਮਈ ਵਿਚ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੋਸਬਾਲ, ਸਾਫਟਬਾਲ, ਰੋਲਰ ਸਪੋਰਟਸ, ਰੌਕ ਕਲਾਈਮਿੰਗ, ਸੁਕ੍ਰੋਸ, ਵੇਕ ਬੋਰਡਿੰਗ ਤੇ ਵੁਜੂ ਖੇਡਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਡ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ 39 ਪੁੱਖ ਵਾਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਮੁੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਖੇਡ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪਸਾਰ,

ਮਕਬੂਲੀਅਤ, ਪ੍ਰਭਾਵ, ਖੇਡਦਿਆਂ ਖਿਡਾਰੀ ਦੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਅਸਰ, ਖੇਡ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਡ ਦਾ ਨਫਾ ਨੁਕਸਾਨ। ਯਾਨੀ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਲੋਕ ਟੀ. ਵੀ. ਤੋਂ ਵੇਖਦੇ ਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ? ਲੁਸਾਨੇ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਸਪੋਰਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਵਾਚੇ ਸਨ।

ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਉਹੀ ਖੇਡ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਚਾਰ ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਦੇ ਘੱਟੋਘੱਟ 75 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਖੇਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇ। ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਨੈਸ਼ਨਲ, ਮਹਾਂਦੀਪੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਡੋਪ ਰਹਿਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਓਲੰਪਿਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ। ਕੁਸ਼ਤੀ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀ ਉਤਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਕੋਰ ਸਪੋਰਟਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਡ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ 'ਫਿਲਾ' ਦੇ 180 ਮੁਲਕ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋਬੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਸ਼ਤੀ ਨੂੰ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਇਹ ਕਾਰਜ ਏਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਾਮਯਾਬੀ ਸੌਖੀ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਲੋਬੀ ਕਰਨੀ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵੀ ਬਣਦਾ ਕਿ ਕੋਰ ਸਪੋਰਟਸ ਵਿਚੋਂ 25 ਸਪੋਰਟਸ ਹਰ ਓਲੰਪਿਕਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਕੇਵਲ 3 ਖੇਡਾਂ 'ਰੀਕਗਨਾਈਜ਼ਡ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਪੋਰਟਸ' ਵਿਚੋਂ ਲਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਬੱਡੀ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸਰਕਲ ਸਟਾਈਲ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਘੇਰਾ ਬੜਾ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਾਉਣਾ ਹਾਲੇ ਸੁਫਲਾ ਹੀ ਹੈ। ਕੁਸ਼ਤੀ ਨੂੰ ਮਾਡਰਨ ਪੈਂਟੈਥਲਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ੂਟਿੰਗ, ਫੈਸਿੰਗ, ਸ਼ੋਅ ਜੰਪਿੰਗ, ਦੌੜਨ ਤੇ ਤੈਰਾਕੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਤਨ ਪੈਂਟੈਥਲਨ ਵਿਚ ਲੰਮੀ ਛਾਲ, ਜੈਵਲਿਨ, ਡਿਸਕਸ, ਦੌੜ ਤੇ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਕਈਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪੈਂਟੈਥਲਨ ਨੂੰ ਹੀ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਡਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਪੁਰਾਤਨ ਪੈਂਟੈਥਲਨ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁਸ਼ਤੀ ਵੀ ਹੈ। ਇੰਜ ਕੁਸ਼ਤੀ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤਕ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਭਾਗ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ।

2012 ਵਿਚ ਲੰਡਨ ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਸਪੋਰਟਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ 28 ਸਪੋਰਟਸ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬੋਸਬਾਲ ਤੇ ਸਾਫਟਬਾਲ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ 26 ਸਪੋਰਟਸ ਦੇ ਹੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਏ। 2016 ਵਿਚ ਬਰਜ਼ੀਲ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਰੀਓ ਡੀ ਜਨੀਰੋ ਵਿਚ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ 31ਵੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ 28 ਸਪੋਰਟਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਗੌਲਫ ਤੇ ਰਗਬੀ ਐਡੀਸ਼ਨਲ

ਰੀਕਗਨਾਈਜ਼ਡ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਇਹ ਖੇਡਾਂ 2020 ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹਿ ਸਕਣਾ ਹੋਰ ਵੀ ਔਖਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ 28 ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਕੈਪ ਲੱਗੀ ਹੈ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨਵੀਂ ਖੇਡ ਦੇ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਸਲੋਂ ਮਾਰੀ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਰਗੀ ਕੋਰ ਖੇਡ 'ਤੇ ਵੀ ਡਾਜ ਡਿੱਗ ਪਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

1896 ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਨਵੀਨ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 9 ਸਪੋਰਟਸ ਦੇ 43 ਈਵੈਂਟ ਸਨ ਜੋ 2016 ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਤਕ 28 ਸਪੋਰਟਸ ਦੇ 301 ਈਵੈਂਟਾਂ ਤਕ ਵਧ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਧੇ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨਵੀਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਖੇਡ ਨੂੰ ਓਲੰਪਿਕਸ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਈ ਕਿਸੇ ਖੇਡ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਕ੍ਰਿਕਟ, ਰੱਸਾਕਸ਼ੀ ਤੇ ਪੋਲੋ ਵਰਗੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੀਆਂ ਹਨ। ਗੌਲਫ, ਰਗਬੀ, ਬੋਸਬਾਲ ਤੇ ਸਾਫਟਬਾਲ ਵਰਗੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਵੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਵੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। 2016 ਵਿਚ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਰੀਓ ਡੀ ਜਨੀਰੋ ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਕੁਸ਼ਤੀ ਹਾਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਮੱਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਘੋਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ। ਅਨੇਕਾਂ ਖੇਡਾਂ ਹਨ ਜੋ ਓਲੰਪਿਕਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਕੇ ਵੀ ਵਧ ਫੁੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਕਟ ਤੇ ਸੁਮੋ ਵਰਗੀਆਂ ਬਹੁਕਰੋੜੀ ਖੇਡਾਂ ਵੀ ਹਨ। 2020 ਦੀਆਂ 31ਵੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਟੋਕੀਓ, ਇਸਤੰਬੁਲ ਤੇ ਮੈਡਰਿਡ ਸ਼ਹਿਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ।

7 ਸਤੰਬਰ 2013 ਨੂੰ ਬਿਊਨਿਸ ਏਅਰਜ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਈ. ਓ. ਸੀ. ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਣਗੇ?

ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਨਿਤਾਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਕੁਸ਼ਤੀ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਹੁਣ 180 ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਸ਼ਤੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੁਸ਼ਤੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ 'ਫਿਲਾ' ਦਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਓਲੰਪਿਕ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਅਸਲੀ ਘੋਲ ਹੈ। ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਫਿਲਾ ਜਿੱਤਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹਾਰਦੀ?

ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਫਿਰ ਭਖਿਆ

ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚਕਾਰ ਪੰਜ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਰੱਫੜ ਬਰਕਰਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ 'ਚ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਤੋਂ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਸਤਲੁਜ, ਬਿਆਸ ਅਤੇ ਰਾਵੀ ਦੇ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਰਿਪੋਰੀਅਨ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ 'ਤੇ ਉਸੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦਰਿਆ ਵਹਿੰਦੇ ਹੋਣ। ਇਹ ਮਸਲਾ ਸਾਡੇ ਪੰਜ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਦੋਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਪੁਆਤੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੱਡਾ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਮਿਲ ਬੈਠ ਕੇ ਨਬੇੜ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲ ਸਿੰਜਾਈ ਲਈ ਪਾਣੀ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਹਰ ਸਾਲ ਧਰਤੀ 'ਚੋਂ 45 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਦੇ ਹਨ। ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੇਠਾਂ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਸਵਾ ਸੌ ਬਲਾਕ ਡਾਰਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ 50 ਐਮ.ਏ.ਐਫ. (ਮਿਲੀਅਨ ਏਕੜ ਫੁੱਟ) ਸਾਲਾਨਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੰਜਾਈ ਲਈ 35 ਐਮ.ਏ.ਐਫ., ਪੀਣ ਲਈ 10 ਐਮ.ਏ.ਐਫ. ਕਿਊਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪੀਣ ਲਈ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 5 ਐਮ.ਏ.ਐਫ. ਪਾਣੀ ਵਪਾਰਕ, ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਾਲੇ ਇਸ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਦਰਿਆਵਾਂ ਸਤਲੁਜ, ਬਿਆਸ ਅਤੇ ਰਾਵੀ ਦੇ ਕੁੱਲ 34.34 ਐਮ.ਏ.ਐਫ. ਪਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ 14.22 ਐਮ.ਏ.ਐਫ. ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੁੱਲ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ 40 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ 60 ਫੀਸਦੀ ਪਾਣੀ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੰਜਾਈ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਲਾਨਾ 32.78 ਐਮ.ਏ.ਐਫ. ਪਾਣੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨਾ ਹੀ ਪਾਣੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਬਰਸਾਤ ਨਾਲ ਹੇਠਾਂ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ ਪਰ 145 ਫੀਸਦੀ ਪਾਣੀ ਹਰ ਸਾਲ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਵਾਟਰ ਟਰਮੀਨੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਬਣਾ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਧਰ ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਸਤਲੁਜ ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਮੰਗਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਭਾਖੜਾ ਮੇਨ ਲਾਈਨ ਅਤੇ ਨਰਵਾਣਾ ਬਰਾਚ ਰਾਹੀਂ ਪਾਣੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਤਲੁਜ ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਜੋ ਦੋਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵੱਡੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਟੱਕ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਕਪੂਰੀ ਮੋਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਹਿਰ ਦਾ ਕੰਮ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਰੁਕ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਐਸ. ਵਾਈ. ਐਲ. ਦੇ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਭਾਖੜਾ ਨਹਿਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਹਾਂਸੀ ਬੁਟਾਣਾ ਨਹਿਰ ਕੱਢੀ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨਹਿਰ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਪਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ੀਆ-ਸੁੰਨੀ ਟਕਰਾਅ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਖਤਰਾ

ਭਾਸਕਰ ਰਾਏ
ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਇਕ ਸਿਵਲੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਢੇਰ ਸਾਰੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਜਾਗੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਹੋਰ ਤੱਥ ਵੀ ਹੈ, ਜੋ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ। ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਪ੍ਰਵੇਜ਼ ਅਸ਼ਰਫ਼ ਕਿਆਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ੌਜ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਚੋਣਾਂ ਤੇ ਸਿਵਲੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰੇਗੀ। ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਸਿਵਲੀਅਨ ਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਭਰੋਸਾ ਤੇ ਸਮਰਥਨ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ? ਸਿੱਧੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲੀ ਸੱਤਾ ਅਜੇ ਵੀ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਹੱਥ 'ਚ ਹੈ। ਕੁਝ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਫ਼ੌਜੀ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਛ ਦਬਾ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਧੱਕਾ ਉਦੋਂ ਲੱਗਾ, ਜਦੋਂ 2011 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸੀਲ ਕਮਾਂਡੋਜ਼ ਨੇ ਐਬਟਾਬਾਦ ਛਾਉਣੀ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਓਸਾਮਾ-ਬਿਨ-ਲਾਦੇਨ ਨੂੰ ਲੱਭ ਕੇ ਮਾਰ-ਮੁਕਾਇਆ। ਉਦੋਂ ਇਹ ਜਗ-ਜਾਹਿਰ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਲਾਦੇਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਹੋਰਨਾਂ ਰਣਨੀਤਕ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਦੇ ਚੱਲ-ਦਿਆਂ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਲਈ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫ਼ੌਜ ਆਪਣੀ ਸਾਖ ਗੁਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਫ਼ੌਜ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈ. ਐਸ. ਆਈ. ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਰਣਨੀਤਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ, ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ,

ਰਣਨੀਤਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਨਰਲ ਕਿਆਨੀ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਤਾਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਪਾਕਿ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹਨ। ਬ੍ਰੇਲਜ਼ 'ਚ ਸੰਨ 2008 'ਚ ਕਿਆਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਆਦਿ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁੱਧ 100 ਸਾਲ ਜੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਰੂਪਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਨੋਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕੁਨਬੇ 'ਚ ਮਿਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਰਬ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸ਼ਾਸਕ ਚੀਠ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਰਾਹ 'ਤੇ ਤੁਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੋ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪਣੀ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਰਲਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਫ਼ੌਜੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਖ਼ਤਰਾ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋ ਕੇ ਕਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀਆਂ ਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਪਾਕਿ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਵਿਵੇਕਸੰਗਤ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਫਿਰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਖ਼ਤਰਾ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਹੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਸਲ 'ਚ ਫ਼ੌਜ ਹੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਅਦਾਰੇ ਵਾਂਗ ਸੱਤਾ

ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਬਹੁਤ ਵੱਕਾਰਮਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ 'ਬਾਹਰਲੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ' ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਬਜਟ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਭੇਜੀ ਗਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਫ਼ੌਜ ਦੀਆਂ ਤਿਜ਼ੀਰੀਆਂ 'ਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਸਾਬਕਾ ਮਾਹਿਰ ਬਰੂਸ ਰੀਡੇਲ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ 2030 ਤਕ ਲੱਗਭਗ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਅੰਤ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। 1965 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਭਾਰਤ ਨਾਲੋਂ ਬੇਹਤਰ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੱਖਣ ਏਸ਼ੀਆਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਛੇਤੀ ਲੀਹ 'ਤੇ ਆਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਸ਼ੀਆ-ਸੁੰਨੀ ਟਕਰਾਅ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਾਨੀ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿੰਨਾਹ ਖ਼ੁਦ ਸ਼ੀਆ ਸਨ ਅਤੇ ਉਦਾਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸਨ ਪਰ ਅੱਜ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ 3 ਕਰੋੜ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਸ਼ੀਆ ਭਾਈਚਾਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਹਿਮਦੀਆ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜ਼ੁਲਿਫਕਾਰ ਅਲੀ ਭੁੱਟੋ ਨੇ 1972 'ਚ ਹੀ ਗੈਰ-ਮੁਸਲਿਮ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਸ਼ੀਆ ਭਾਈਚਾਰਾ ਇੰਨੀ ਭਿਆਨਕ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਸਾਢੇ ਹੋਣ ਹੈ।

ਨਾਸ਼ਤੇ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਖਾਓ ਇਹ 15 ਫਲ

ਕੱਜ-ਦੌੜ ਅਤੇ ਬਕਾਨ ਤੋਂ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਵੇਰ ਦਾ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਪਰ ਸਵੇਰ ਦਾ ਨਾਸ਼ਤਾ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਊਰਜਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਠੀਕ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਨਾਸ਼ਤਾ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਊਰਜਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਨਾਸ਼ਤਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਜਾਣ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਉਸ 'ਚ ਫਲ, ਸਬਜ਼ੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤ ਹੈ? ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿਨ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਕੈਲੋਰੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਵੇਰ ਦਾ ਨਾਸ਼ਤਾ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਦਿਨ ਭਰ 'ਚ ਊਰਜਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਨਾਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਸਰੀਰ ਦੀ ਊਰਜਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸਾਰਿਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਹੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰੋਟੀਨ, ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਫੈਟ। ਆਉ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕੁਝ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਆਹਾਰ ਜੋ ਤੁਹਾਡਾ ਸਵੇਰ ਨਾਸ਼ਤਾ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹੈ।

- 1. ਓਟਮੀਲ-**
ਓਟਸ 'ਚ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਓਮੇਗਾ, ਫੈਟੀ ਐਸਿਡ, ਫੋਲੇਟ ਅਤੇ ਪੋਟੇਸ਼ੀਅਮ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦਿਲ ਲਈ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- 2. ਦਹੀ-**
ਦਹੀ 'ਚ ਪ੍ਰੋਬਾਯੋਸਿਟਿਕ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਪੇਟ ਨੂੰ ਸਾਫ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਪਾਚਨ ਵੀ ਚੰਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
- 3. ਕੇਲਾ-**
ਕੇਲੇ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਕੋਈ ਨਾਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ

- ਦੁੱਧ 'ਚ ਮੈਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਖਾਓ। ਕੇਲੇ 'ਚ ਬਹੁਤ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪੋਟੇਸ਼ੀਅਮ ਹੈ।
- 4. ਅੰਡੇ-**
ਅੰਡੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਅਤੇ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਟਾਮਿਨ 'ਡੀ'। ਰੋਜ਼ ਇਕ ਅੰਡਾ ਖਾਣ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਪੂਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਵਿਟਾਮਿਨ ਡੀ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਪੂਰੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।
 - 5. ਸਵੀਟ ਪੋਟੈਟੋ-**
ਗਹਿਰੇ ਆਰੋਜ-ਯੇਲੋ ਰੰਗ ਦੇ ਸਵੀਟ ਪੋਟੈਟੋ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਐਂਟੀ-ਓਕਸਿਡੈਂਟ ਬੀਟਾ ਕੈਰੋਟੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਟਾਮਿਨ 'ਏ' ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
 - 6. ਵੈਜ਼ੀਟੋਬਲ ਜੂਸ-**
ਵੈਜ਼ੀਟੋਬਲ ਜੂਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਟਾਮਿਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜੂਸ ਪਾਲਕ, ਗਾਜਰ ਅਤੇ ਆਵਲੇ ਦਾ ਰਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲ ਲਈ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਹੈ।
 - 7. ਤਰਬੂਜ-**
ਇਹ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਦਿਲ ਲਈ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਦਾ ਹੈ।
 - 8. ਸਟ੍ਰਾਬੇਰੀ-**
ਸਿਹਤ ਲਈ ਸਟ੍ਰਾਬੇਰੀ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਫਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਐਂਟੀ-ਓਕਸਿਡੈਂਟ ਬਿਨਾ ਕੈਲੋਰੀਜ਼ ਦੇ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 - 9. ਕੌਫੀ-**
ਕੌਫੀ ਕਈ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ੁਗਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੇਟ ਦਾ ਕੈਂਸਰ, ਕੌਫੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ

- ਦਿਨ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਰਿਸਰਚ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- 10. ਸੰਤਰੇ ਦਾ ਜੂਸ-**
ਤਾਜ਼ਾ ਸੰਤਰੇ ਦਾ ਜੂਸ ਜੇਕਰ ਸਵੇਰੇ ਪੀਓ ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਲਈ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਜਿਹੀ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।
 - 11. ਅੰਕੁਰਿਤ ਮੇਂਠ-**
ਅੰਕੁਰਿਤ ਮੇਂਠ ਸਵਾਦ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵੇਰ ਦੇ ਨਾਸ਼ਤੇ ਲਈ ਚੰਗਾ ਅਤੇ ਹਲਕਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਅਤੇ ਫਾਈਬਰ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 - 12. ਸੇਬ-**
ਰੋਜ਼ ਇਕ ਸੇਬ ਖਾਓ ਅਤੇ ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਭਜਾਓ। ਸੇਬ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਲੜਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਕਿ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।
 - 13. ਪਪੀਤਾ-**
ਪਪੀਤਾ ਇਕ ਟ੍ਰਾਪੀਕਲ ਫਲ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਇਮਯੂਨ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ

- ਵਿਟਾਮਿਨ 'ਸੀ' ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- 14. ਅਖਰੋਟ-**
ਅਖਰੋਟ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੈਨੋਅਨਸੋਚੁਰੇਟੋਡ ਫੈਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਕੈਲੋਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਇਕ ਅਖਰੋਟ ਸਵੇਰੇ ਨਾਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਿਮਾਗ ਲਈ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
 - 15. ਵੀਟ ਬ੍ਰੇਡ-**
ਜੇ ਖਾਣਾ ਤੁਸੀਂ ਖਾਂਦੇ ਹੋ ਉਸ 'ਚ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡ੍ਰੇਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੀਟ ਬ੍ਰੇਡ 'ਚ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡ੍ਰੇਟ ਸਵੇਰੇ ਬ੍ਰੇਡ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਾਈਬਰ ਵੀਟ ਬ੍ਰੇਡ 'ਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਦੇ ਨਾਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ।

ਜਣੇਪੇ ਪਿੱਛੋਂ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਝੜਨਾ -ਡਾ.ਰਿਯੁਦਮਨ ਸਿੰਘ

ਜਨੇਪੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵਾਲ ਝੜਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਗਰਭ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈਆਂ ਹਾਰਮੋਨ ਸਬੰਧੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਹਾਰਮੋਨ ਨਾਰਮਲ ਹੋਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਝੜਨਾ ਵੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਸਮੈਟਿਕ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਰਭ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਗਰਭ ਨਿਰੋਧਕ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਇਕਦਮ ਬੰਦ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖੂਨ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਿਸਾਵ ਹੋਣਾ, ਤਨਾਅ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦੀ ਕਮੀ ਵੀ ਵਾਲ ਝੜਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਗਰਭ ਸਮੇਂ ਏਸਟਰੋਜਨ ਹਾਰਮੋਨ ਦਾ ਸਤਰ ਕਾਫੀ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਹਾਰਮੋਨ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਗਰਭ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਲ ਨਾਂਹ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਝੜਦੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਸਾਡੇ 90 ਫੀਸਦੀ ਵਾਲ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਧਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 10 ਫੀਸਦੀ (ਰੇਸਟਿੰਗ ਫੇਜ਼) ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਰੇਸਟਿੰਗ ਫੇਜ਼ ਦੇ ਵਾਲ ਵਧਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇਹ ਲੈਵਲ ਬਦਲਦਾ ਹੈ, ਵਾਲ ਝੜਨੇ

ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਗਰਭ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇ 3-6 ਮਹੀਨੇ ਤਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿੰਨੇ ਸੰਘਣੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਪਾਉਂਦੇ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਜੇਪਨ ਜਾਂ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਹੋਅਰ ਫਾਲ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਖਣਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਦੌਰਾਨ ਡਾਕਟਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਵਾਈ ਦੇਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਚਿਤ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਟਾਮਿਨ ਲੈਣ ਨਾਲ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਇਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹਾਰਮੋਨਲ ਦਵਾਈ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਛੱਡਣ, ਗਰਭਪਾਤ ਜਾਂ ਹਾਰਮੋਨਲ ਅਸੰਤੁਲਨ ਅਤੇ ਖੁਰਾਕੀ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਕਲੀਫ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਪਾਉਣਾ ਬੇਸ਼ੱਕ ਔਖਾ ਲੱਗਦਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਿੱਚ ਸਧਾਰਨ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਫਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟੀ ਆਕਸਿਡੈਂਟ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਖੁਰਾਕ ਮਿਲ ਸਕੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਵਾਲ ਘੱਟ ਗਿਰਨਗੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਈ, ਕਰਲੀ, ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ, ਹਾਈ ਲਾਈਟ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਇਰਾਇਡ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜੇਕਰ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣੀ ਰਹੇ ਤਾਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਜ਼ਰੂਰ ਲਵੋ। ਗਰਭ ਦੇ ਪੰਜ-ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਜੇ ਵਾਲ ਝੜਨੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੀਨੋਕਸਿਡਲ ਸਾਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ 40 ਤੋਂ 60 ਫੀਸਦੀ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਗਰ

ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਅਰ ਰਿਪਲੇਸਮੈਂਟ ਸਰਜਰੀ ਵਿੱਚ ਫਿਲਹਾਲ ਸਟੈਮ ਸੈਲ ਬੈਰੋਪੀ ਅਤੇ ਪਲੇਟਲੈਟ ਰਿਚ ਪਲਾਜ਼ਮਾ ਤਕਨੀਕ ਕਾਫੀ ਹੈ।

ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ

ਗਰਭ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਾਲ ਝੜਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤਕ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-

- * ਮਾਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਹਾਰਮੋਨ ਬੈਲੈਂਸ ਲਈ ਸਲਾਹ ਲੈਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- * ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇਲ ਦੀ ਮਾਲਿਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮਾਲਿਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
- * ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪੌਲਾ ਜਿਹਾ ਬੰਨੇ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਘੱਟ ਟੁੱਟਣ।
- * ਛਿੱਦੀ ਕੰਘੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰੋ। ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਝਟਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੁਕਾਓ।
- * ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ, ਫੋਲਿਕ ਐਸਿਡ, ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ, ਸੀ, ਈ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿੰਕ ਅਤੇ ਆਇਰਨ ਵੀ

ਜ਼ਰੂਰ ਲਵੋ।

- * ਬਲੋਅਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਡਰਾਈ ਅਤੇ ਕੂਲ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- * ਆਪਣਾ ਹੀਮੋਗਲੋਬਿਨ ਚੈੱਕ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਹੋਵੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ?

ਵੱਧ ਫੈਟ ਵਾਲੀ ਖੁਰਾਕ ਖਾਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਟੇਸਟੋਸਟੀਰਾਨ ਹਾਰਮੋਨ ਵਧਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਵਾਲ ਝੜਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਅਤੇ ਫੈਟ ਨੂੰ ਮਿਕਸ ਨਾ ਕਰੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਟਰ ਚਿਕਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੱਛੀ, ਲੋਅ ਫੈਟ ਚੀਜ਼, ਅੰਡੇ, ਬਦਾਮ, ਦਹੀ ਖਾਓ। ਇੰਜ ਹੀ ਸੋਇਆਬੀਨ ਦਾ ਦੁੱਧ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਰਹੇਗਾ।

ਲੋਹੇ ਦੀ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਚੰਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਚੰਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸਮਿਸ਼ ਜਾਂ ਮੁਨੱਕਾ ਅਤੇ ਚੈਰੀ ਜੂਸ ਲੈਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਰਹੇਗਾ। ਅੰਡਾ, ਖਜੂਰ ਅਤੇ ਹਰੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਆਇਰਨ ਦੇ ਚੰਗੇ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਟਾਮਿਨ ਸੀ ਲਈ ਸੰਤਰੇ ਅਤੇ ਸਟਰਾਬੇਰੀ ਫਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਇਰਨ ਨੂੰ ਪਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬੀਨਜ਼ ਦੇ ਪੁੰਗਰੇ ਹੋਏ ਦਾਣੇ, ਖੀਰੇ ਦੇ ਫਿਲਕੇ, ਲਾਲ-ਹਰੀ ਮਿਰਚ ਅਤੇ ਆਲੂ ਵਿੱਚ ਸਿਲਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਟਾਮਿਨਾਂ ਦੇ ਪਾਚਨ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਮਿਲੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਚਾ ਖਾਓਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਾਣੀ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪੀਓ ਤਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਸਿਸਟਮ ਸਾਫ ਰਹੇ।

ਸਿਰਕਾ ਦੇ ਗੁਣ (VINEGAR)

ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ
ਅੱਧਾ ਕੱਪ ਸਿਰਕੇ ਦਾ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਇਕ ਗੈਲਨ ਭਾਵ 4 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਫਿਲਮ ਉਤਾਰ ਕੇ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਫ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਟਾਇਲਟ ਵਾਲਾ ਟੱਬ ਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ
ਸਿਰਕਾ ਸਿਰਕਾ ਲੈ ਕੇ ਟੱਬ ਵਿਚ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਲਈ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖੋ, ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਚਲਾ ਦਿਓ, ਸਾਰੀ ਸਫਾਈ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਨਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ਟੱਬ
ਸੋਡਾ ਤੇ ਸਿਰਕਾ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਨਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਟੱਬ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਸਾਫ ਪਾਣੀ ਚਲਾ ਦਿਓ, ਸਾ ਪੀਲਾਪਣ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਨਵਾਂ ਨਕੋਰ ਲੱਗੇਗਾ।

ਕੀੜੀਆਂ ਮਾਰਨ ਲਈ
ਸਿਰਕੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਫਰਸ਼ ਤੇ ਛਿੜਕੋ। ਕੈਬਨਿਟ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਫਰਸ਼ ਉਤੇ ਮਾਰੇ ਸਭ ਕੀਤੇ ਮਕੋੜੇ ਮੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ।

ਧੰਦਿਆਈ- ਸਟੋਵ, ਗਰੀਸ ਲੱਗੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਜਾਂ ਰੈਫਰੀਜ਼ਰੇਟਰ ਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਕੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਉਤੇ ਭਿਓ ਕੇ ਸਭ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਘਾਹ ਜਾਂ ਜੰਗਲੀ ਜੜ੍ਹਾਂ-ਪੱਤੇ

ਸਿਰਕਾ ਉਥੇ ਛਿੜਕ ਦਿਓ, ਸਾਰੀਆਂ ਨਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਘਾਹ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਸਟੀਲ ਦੇ ਭਾਂਡੇ
ਸਟੀਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਜਾਂ ਬਰਤਨ ਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਸਿਰਕੇ ਨਾਲ ਭਿਓ ਕੇ ਸਾਫ ਕਰੋ, ਸਟੀਲ ਲਿਸ਼ਕ ਜਾਵੇਗੀ।

ਨਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਟੱਬ ਦਾ ਪਰਦਾ
ਕੱਪੜੇ ਤੇ ਸਿਰਕਾ ਪਾ ਕੇ ਪਰਦੇ ਤੇ ਲਾਓ ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਲੋ, ਮਗਰੋਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸਾਫ ਕਰ ਦਿਓ, ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੌਫੀ ਮਸ਼ੀਨ
ਕੌਫੀ ਮਸ਼ੀਨ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਕੇ ਨਾਲ ਭਰ ਕੇ ਚਲਾ ਦਿਓ, ਫਿਰ ਸਾਫੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰ ਕੇ ਚਲਾ ਦਿਓ। ਕੌਫੀ ਮਸ਼ੀਨ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸਤਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ ਜਾਂ ਆਇਰਨ
ਸਿਰਕਾ ਤੇ ਲੁਣ ਇਕੋ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਅਲਮੀਨੀਅਮ ਦੇ ਬਰਤਨ ਵਿਚ ਜੋ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਗਰਮ ਹੋਵੇ, ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਰੱਖ ਦਿਓ, ਪ੍ਰੈਸ ਨਵੀਂ ਨਕੋਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਰਦਿਆਂ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਦੁੱਧ

ਦੁੱਧ ਸਰੀਰ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਆਹਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੁੱਧ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਖਣਿਜ, ਲਵਣ, ਪਾਣੀ, ਵਿਟਾਮਿਨ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਜ਼ੇ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਗੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰੋਤਾਜ਼ਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦਾ ਖੂਨ ਸਾਫ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਯੰਤਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਰੀਰ ਦਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਦਿਲ ਤੋਂ ਪਿੱਤੇ ਵਾਂਗ ਰਾਤ-ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਤੱਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸੁੱਜਣ 'ਤੇ ਇਹ ਖਰਾਬ ਜਾਂ ਫੇਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਨਹੀਂ ਜਿਊ

ਸਕਦਾ। ਦੁੱਧ ਗੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰੋਤਾਜ਼ਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਖੋਜ ਵਿਚ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਗੁਰਦਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਤੋਂ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੱਡੇ ਖਰਚਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ: ਘਰ, ਕਾਰ ਤੇ ਮੌਤ

ਜੰਗਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਘਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਘਰ ਬਣਾਉਣਾ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੈ। ਔਸਤਨ ਅਮਰੀਕੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਆਮਦਨ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ। ਸੋ ਘੱਟ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਖ਼ਸ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਮਕਾਨ ਦੀਆਂ ਕਿਸਤਾਂ ਹੀ ਲਾਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਨਵੀਂ ਕਾਰ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਲਈ ਕਾਰ ਸ਼ੌਕ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲਗਪਗ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੋਂ ਕਈ-ਕਈ ਮੀਲ ਦੂਰ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਮਕਾਨ ਤੇ ਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਅਮਰੀਕਨ ਕਰਦੇ ਵੀ ਹਨ। ਅਨੇਕਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਵੀਂ ਕਾਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੁਰਾਣੀ ਕਾਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਸਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। 15-20 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਮਾਡਲ ਦੀ ਕਾਰ 2000 ਡਾਲਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਚ ਸਕਦਾ। ਮੌਤ ਯਾਨੀ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਸਮੇਂ ਹੁੰਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤੀ ਆਬਾਦੀ ਈਸਾਈਆਂ ਦੀ ਹੈ, ਸੋ ਮੌਤ ਉਪਰੰਤ ਦੇਹ ਨੂੰ ਦਫ਼ਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਦਫ਼ਨਾਉਣਾ ਜਾਂ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਸਮੇਟਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਜਿੰਨਾ ਸਾਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਨਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੇਚੀਦਾ ਤੇ ਮਹਿੰਗਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਤਸੱਲੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਰੁਝਾਨ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ਹਨ।

ਸ਼ੁਰੂ-ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਮੁਰਦੇ ਗਿਰਜਾਘਰਾਂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਦਫ਼ਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਕੋਈ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕਬਰਸਤਾਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਸਮਿੱਟਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਗਿਰਜਾਘਰਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਸਥਾਨਕ ਅਦਾਰੇ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਕੰਮ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਮਿਤਕ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਆਰਥਿਕ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦਾ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਸਹਿਰਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਧਦੀ ਗਈ, ਨਵੇਂ ਕਬਰਸਤਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ, ਇਹ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਕੰਮ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਇਸ ਕੰਮ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਕਈ-ਕਈ ਕਬਰਸਤਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਫਿਊਨਰਲ ਹਾਊਸ ਯਾਨੀ ਕਬਰਸਤਾਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ 'ਤੇ ਇਤਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਮੌਤ ਕਿਸੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਾਲੇ ਖੁਦ ਹੀ ਫਿਊਨਰਲ ਹੋਮ ਵਾਲਿਆਂ ਇਤਲਾਹ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਡਰਟੇਕਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਇਸ ਨੂੰ ਫਿਊਨਰਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਗੋਰਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵਪਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਵੇਂ ਹੀ ਨਾਂ ਈਜਾਦ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਫ਼ਨ ਨੂੰ ਕੈਸਕੇਟ, ਮੁਰਦੇ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈਰਸੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਹੁਣ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਕਾਰ ਜਾਂ ਕੋਚ, ਮਿਤਕ ਦੇਹ ਉਪਰ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਫਲੋਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਟਸ ਤੇ ਮਿਤਕ ਨੂੰ ਨਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ 'ਲਵਡ ਵਨ' ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਮੋਰਚਰੀ (ਜਿੱਥੇ ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਰਦੇ

ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ) ਦੇ ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਰੱਖੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਚੋਂ ਖੂਨ ਤੇ ਹੋਰ ਤਰਲ ਕੱਢਣ ਸਮੇਂ ਵਰਤੇ ਕਮਰੇ ਨੂੰ ਕੈਲਸੀਨੇਸ਼ਨ ਰੂਮ, ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਸਾਇਣ ਭਰ ਕੇ ਸਜਾਵਟ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਨੂੰ ਰੀਪੇਜ਼ਿੰਗ ਰੂਮ ਤੇ ਜਿਸ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਹ ਸਜਾ ਕੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਲੰਬਰ ਰੂਮ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਊਨਰਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ ਆਉਣ ਸਾਰ ਹੀ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਕਾਰ ਭੇਜ ਕੇ ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੋਰਚਰੀ 'ਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫਿਊਨਰਲ ਹੋਮ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਨਾਲ ਰਸਮੀ ਅਫ਼ਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੈਸਕੇਟ ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗੱਲਾਂ-ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤਕ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਕੀ ਸੀ। ਯਾਨਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਖਰਚੇ ਦਾ ਬਿੱਲ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧਤ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਮਹਿੰਗਾ ਕੈਸਕੇਟ ਵਿਖਾਏਗਾ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਲਿਖਣਾ ਵਾਜ਼ਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ-ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕੈਸਕੇਟ ਲੱਕੜ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਕੈਸਕੇਟ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹਿੰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਵਾਰਿਸ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਮਹਿੰਗੇ ਕੈਸਕੇਟ ਨੂੰ ਹਾਂ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਸਸਤਾ ਕੈਸਕੇਟ ਦਿਖਾਏਗਾ ਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੱਸੀ ਵੀ ਜਾਏਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਸਤਾ ਕੈਸਕੇਟ ਖਰੀਦ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਦੋ ਵਾਈ ਸੌ ਡਾਲਰ ਤਾਂ ਬਚਾ ਲਓਗੇ ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਮਿਤਕ ਦੇ ਸਟੇਟਸ ਮੁਤਾਬਕ ਪਹਿਲੇ ਵਾਲਾ ਹੀ ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ। ਅਕਸਰ ਮਿਤਕ ਦਾ ਵਾਰਿਸ ਸੋਗ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੀਲ-ਗੁੱਜਤ ਦੇ ਕੋਈ ਕੈਸਕੇਟ ਪਸੰਦ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਦਾ ਕੈਸਕੇਟ ਵੀ ਮਹਿੰਗਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਪਸੰਦ ਕੈਸਕੇਟ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ 40-50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦੇਣ ਤਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਮੁਰਗੀ ਹੱਥੋਂ ਨਾ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ। ਕੈਸਕੇਟ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੈਅ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਾਰਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਤਕ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਕੋਚ ਰਾਹੀਂ ਫਿਊਨਰਲ ਹੋਮ ਦੀ ਮੋਰਚਰੀ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ, ਦੇਹ ਨੂੰ ਸਜਾ ਕੇ ਕੈਸਕੇਟ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਚੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਗੁਲਦਸਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਕਬਰ ਪੁੱਟਣਾ, ਕਬਰ ਵਿੱਚ ਕੰਕਰੀਟ ਦਾ ਬਣਿਆ ਵੈਲਟ ਰੱਖਣਾ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੈਸਕੇਟ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਤੇ ਮਿਤਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਪੱਥਰ ਲਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕੈਸਕੇਟ ਨੂੰ ਵੈਲਟ ਅੰਦਰ ਰੱਖ ਕੇ ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਤਰਕ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕਬਰ ਧਸੇਗੀ ਨਹੀਂ। ਸਭ ਕੁਝ ਤੈਅ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਫਿਊਨਰਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਹਾਇਕ ਤੁਰੰਤ ਦੇਹ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇਹ ਸਜਾਉਣ ਦੇ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਐਮਬਾਲਮਿੰਗ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਖੂਨ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਹ ਅੰਦਰ ਖੂਨ ਰਹੇਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਬਦਰੰਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਖੂਨ ਕੱਢ ਕੇ

ਗਲਿਸਰੀਨ, ਫਿਨੋਲ, ਅਲਕੋਹਲ, ਫਾਰਮ ਐਲਡੀਹਾਈਡ ਤੇ ਪਾਣੀ ਆਦਿ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਭਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਮੂੰਹ ਸਿਉ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਹ ਉਪਰ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਕਰੀਮਾਂ ਦਾ ਲੇਪ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਦੇਹ ਕਰੂਪ ਨਾ ਲੱਗੇ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ 8-10 ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਮਿਤਕ ਦੀ ਸ਼ੇਵ ਕਰਕੇ ਆਖਰੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਕਫ਼ਨ ਯਾਨੀ ਕੈਸਕੇਟ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਿਤਕ ਕੋਈ ਵਿਦਵਾਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਪੁਸਤਕ ਦੇਹ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਿਤਕ ਬੱਚਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮਨਪਸੰਦ ਖਿਲੋਣਾ ਨਾਲ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੈਸਕੇਟ ਅੰਦਰ ਦੇਹ ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ ਬੋਤੂਆ ਉਚਾਈ ਵਿੱਚ ਰਹੇ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਤਕ ਦਾ ਸਰੀਰ ਮੋਰਚਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਆਖਰੀ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਦਾ ਪਿਤਾਮਾ ਡਾ. ਥਾਮਸ ਹੋਲਮਜ਼ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਉਨੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਮੱਧ ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੈਡੀਕਲ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤਕ ਸੀ। ਇਸੇ ਜਨੂੰਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਅਮ-ਰੀਕੀ ਖਾਨਾਜੰਗੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਥਾਮਸ ਹੋਲਮਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਰਸੇ ਵਿੱਚ 4038 ਮਿਤਕ ਫੁੱਲ-ਜੀਆਂ ਦੀ ਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸ ਕੰਮ 'ਚ ਚੋਖੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਹਰ ਦੇਹ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਦਾ ਸੌ ਡਾਲਰ ਵਸੂਲਦਾ ਸੀ। ਖਾਨਾਜੰਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਇੱਕ ਰਸਮ ਬਣ ਗਿਆ। ਅਕਸਰ ਮਿਤਕ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਆਇਆ ਹਰ ਸ਼ਖ਼ਸ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਗੁਲਦਸਤਾ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਊਨਰਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਲਦਸਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਉਣ ਤੇ ਗੁਲਦਸਤੇ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸੱਠਵਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਦੀ ਅੱਧੀ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਮਾਈ ਮਿਤਕ ਦੀ ਦੇਹ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਸੱਠਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਈ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਮਿਤਕ 'ਤੇ ਫੁੱਲ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਫੁੱਲਾਂ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਖਰਚਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਸਮੇਂ 'ਫੁੱਲ ਨਾ ਲਿਆਇਓ ਜੀ' ਲਿਖਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਇਸ 'ਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। 1960 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਈਜ਼ਨਹਾਵਰ ਦੀ ਸੱਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਮਿਤਕ ਦੀ ਦੇਹ ਉਪਰ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ ਗੁਲਦਸਤਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਸ਼ਖ਼ਸ ਗੁਲਦਸਤਾ ਨਾ ਲਿਆਵੇ। ਨਿ-ਉਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਸਮੇਤ ਕਈ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ

ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਇਹ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛਾਪੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਕਿੱਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਸਨਅਤ ਵਾਲੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣੇ ਬੰਦ ਨਾ ਕਰ ਦੇਣ। ਅਕਸਰ ਦੇਹ ਨੂੰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਦਫ਼ਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਯਾਨਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਸੋਮਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਦੇਹ ਐਤਵਾਰ ਤਕ ਫਿਊਨਰਲ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਰਹੇਗੀ ਤੇ ਉਸੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਾਰਸਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰ-ਇਆ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਉਪਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਖਰਚਾ ਹੈ ਕਬਰ ਦੀ ਕੀਮਤ। ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਲਈ ਕਈ-ਕਈ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦ ਕੇ ਕਬਰਸਤਾਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਬਰ ਦਾ ਆਮ ਸਾਈਜ਼ 8'-3' ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਫੁੱਲ-ਬੂਟਿਆਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਛੱਡ ਕੇ ਇੱਕ ਏਕੜ ਦੇ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ 1500 ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਬਰਾਂ ਦੀ ਗੂੰਜਾਇਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਕਬਰਸਤਾਨਾਂ ਵਾਲੇ ਕਬਰ ਦਾ ਸਾਈਜ਼ ਛੋਟਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਮੁਰਦੇ ਦਫ਼ਨਾਏ ਜਾ ਸਕਣ। ਕਈ ਵਾਰ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਉਪਰ ਤੇ ਰਸਤੇ ਤੰਗ ਕਰਕੇ ਨਵੀਆਂ ਕਬਰਾਂ ਪੁੱਟੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਪਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਢੰਗ ਅਪਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਕਸਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੈਂਕਸ ਗਿਵਿੰਗ ਡੇ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਸਮੇਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੇ ਨਰਸਾਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਿਊਨਰਲ ਹੋਮ ਨੂੰ ਹੀ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪਣੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਸਮੇਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਓ ਜ਼ਰਾ ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਦਫ਼ਨਾਉਣ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ। 2009 ਦੇ ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਮੁਤਾਬਕ ਦਫ਼ਨਾਉਣ 'ਤੇ ਔਸਤ ਖਰਚਾ 9000 ਡਾਲਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

1. ਧਾਂਤ ਦਾ ਬਣਿਆ ਕੈਸਕੇਟ 2295 ਡਾਲਰ
2. ਵੈਲਟ 1195 ਡਾਲਰ
3. ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਢੋਣ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ 275 ਡਾਲਰ
4. ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣਾ ਯਾਨੀ ਐਮਬਾਲਮਿੰਗ 628 ਡਾਲਰ
5. ਫਿਊਨਰਲ ਹੋਮ ਵਰਤਣ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ 395 ਡਾਲਰ
6. ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਸੇਵਾਵਾਂ 450 ਡਾਲਰ
7. ਮਿਤਕ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਢੋਣ ਲਈ ਗੱਡੀ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ 125 ਡਾਲਰ
8. ਫਿਊਨਰਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ-1817 ਕੁੱਲ 7180 ਡਾਲਰ

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਬਰ ਦੀ ਕੀਮਤ 1650 ਡਾਲਰ ਤੋਂ 5000 ਡਾਲਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ ਤੇ 250 ਡਾਲਰ ਕਬਰ ਪੁੱਟਣ ਅਤੇ ਪੂਰਨ 'ਤੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸ਼ਖ਼ਸ ਏਡਜ਼ ਨਾਲ ਮਰਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਿਊਨਰਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ 200 ਤੋਂ 500 ਡਾਲਰ ਤਕ ਵੱਧ ਵਸੂਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਏਡਜ਼ ਹੋਂਡਲਿੰਗ' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੱਠਵਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਸਮੇਂ ਹੁੰਦੇ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਣ ਲੱਗੀ। ਇੱਕ ਵਰਗ ਵੱਲੋਂ ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਸਕਾਰ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਪਰ ਸਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚਰਚ ਵੱਲੋਂ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਖਰ 1963 ਵਿੱਚ ਚਰਚ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲ ਗਈ।

ਆਧੁਨਿਕਤਾ, ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਵੱਧ ਰਿਹੈ ਦਬਦਬਾ

ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ 'ਸੀਰੀ' ਰੱਖੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਸੀਰੀ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਪੱਠੇ ਵੱਢ ਕੇ ਲਿਆਉਣਾ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਕੰਮ। ਜਿਸਦੇ ਬਦਲੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਟਾਈਮ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਦੁੱਧ ਆਦਿ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਸੀਰੀ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਘਰ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਆਦਿ ਦਾ ਰੋਟੀ ਟੁੱਕ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਘਰੋਂ ਹੀ ਚੱਲੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸੀਰੀ ਨੂੰ ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ਾ ਵੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਕੋਈ ਔਖੀ ਘੜੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਪੁਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਵੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਫਸਲ ਵਿਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸੀਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਹੀ ਸੰਭਾਲ ਲੈਂਦੇ ਸਨ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਕਿਸਾਨ ਤਾਂ ਬੱਸ ਫਸਲ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ, ਜਾਂ ਵੈਸੇ ਹੀ ਗੋੜਾ ਮਾਰਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀਰੀ ਹੀ ਖੇਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਝੋਨਾ ਲੁਆਉਣ ਵੇਲੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕੰਮ 'ਤੇ ਲਾਉਂਦੇ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਸਹਿਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਸੀਰੀ ਦਾ ਹੀ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਟਰਾਲੀਆਂ ਚੋਣੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਆ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਰ ਘਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਫਸਲ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਆਮਦਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਗਰੀਬ ਘਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਦਾਣੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਲੈਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਐਨੇ ਕੁ ਦਾਣੇ ਤਾਂ ਬਣ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਰੋਟੀ ਟੁੱਕ ਚਲਾ ਸਕੇ। ਝੋਨਾ ਲਾਉਣ ਵੇਲੇ ਤੇ ਵਾਢੀ ਵੇਲੇ ਵੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਬੋਤੂਆ ਬਹੁਤ ਚੱਲ ਵੀ ਮਿਲ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਨਰਮੇ ਚੁਗਣ ਵੇਲੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਜਾਈਆਂ ਭਰਾਉਣ ਲਈ ਕਪਾਹ ਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਲਈ ਲੱਕੜਾਂ (ਛੁਟੀਆਂ) ਵੀ ਮਿਲ ਹੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਉਹਨਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀਰੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਕਈ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਸੀਰੀ ਕਿਸੇ ਦਰਖਤ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਡੇਰਾ ਜਮਾ ਕੇ ਉਥੇ ਹੀ ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸੀਰੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀਰੀ ਨੂੰ ਦੋ ਹੱਥ 'ਤੇ ਹੀ ਚਾਰ ਰੋਟੀਆਂ ਤੇ ਚਟਣੀ ਆਦਿ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਸੀਰੀ ਬੜੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਿਸੇ ਖੁੰਜੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ ਵਾਪਸ ਖੇਤ ਨੂੰ ਪਰਤ ਆਉਂਦਾ

ਸੀ। ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਜਿਵੇਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਾਰੀ, ਸਪਰੋਅ ਕਰਨਾ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਛੋਟੇ ਮੋਟੇ ਕੰਮ ਸੀਰੀਆਂ ਨੇ ਹੀ ਸੰਭਾਲਣੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰਾਂ ਆਦਿ 'ਤੇ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕੋਠਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਸੀਰੀ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚੱਲੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਸਮਾਂ ਬਦਲਦਾ ਗਿਆ ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਦਲਾਅ ਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਤਾਂਤਾ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵੱਧ ਰਹੀ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਣਕ ਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਕਟਾਈ ਹੁਣ ਕੰਬਾਇਨਾਂ ਹੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣੀਆਂ ਆਦਿ ਨਰਮਾ ਆਦਿ ਚੁਗਣ ਜਾਂ-ਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਾਲ ਇਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਚੱਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਹਰ ਪਿੰਡ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦ 'ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸੀ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਵੇਲੇ ਕਿਸਾਨ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਟਾਈਮ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫੋਨ ਦੇ ਖਰਚੇ, ਰਹਿਣ ਲਈ ਥਾਂ, ਸ਼ਰਾਬ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ

ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਝੋਨੇ ਤੇ ਕਣਕ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਠੋਕੇਦਾਰ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਗੱਟੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਸੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਰਵਾਸੀ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਝੋਨੇ ਤੇ ਕਣਕ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਚਾਂਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਪਰਵਾਸੀ ਤਾਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਬਿ-ਜਾਈ, ਝੋਨੇ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਤੇ ਕਣਕ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮਿਹਨਤ ਤੋਂ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੀ ਦਿਹਾੜੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੁੱਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਪਰਵਾਸੀ ਉਹੀ ਕੰਮ ਬੋਤੂ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੁਜਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਤਾਂ ਵੈਸੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਦਿਹਾੜੀ ਦੀ ਆਸ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਇਹ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰਦੇ ਰਹਿਣ ਇਹੋ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਪਰਵਾਸੀ ਜਿੱਥੇ ਘੱਟ ਪੈਸੇ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬੋਝੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਗਿਣਤੀ ਮਿਲੇਗੀ।

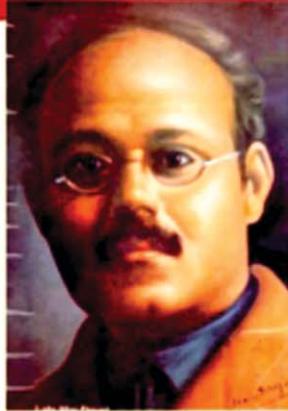
**ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾਓਂ ਪੇ ਲਗੇਗੇ ਹਰ ਬਰਸ ਮੇਲੇ,
ਵਤਨ ਪਰ ਮਿਟਨੇ ਵਾਲੋਂ ਕਾ ਯਹੀ ਥਾਕੀ ਨਿਸ਼ਾ ਹੋਗਾ**

ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ

ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ

ਪ੍ਰੋ. ਬਰਕਤ ਉਲਾ

ਬਾਬੂ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਮੜੌਲੀ

ਇੰਡੋ ਅਮੈਰਿਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ, ਫਰਿਜ਼ਨੋ

ਵੱਲੋਂ ਗਦਰ ਖਾਰਟੀ ਦੀ 100ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

13ਵਾਂ ਮੇਲਾ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ

ਮਿਤੀ 23, 24 ਮਾਰਚ 2013 ਦਿਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ
ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬੀਬੀ ਰਘਬੀਰ ਕੌਰ
(ਸਕੱਤਰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਜਲੰਧਰ)

ਮਾਰਚ 23, 2013
INDIA OVEN RESTAURANT
3035 WEST ASHLAN AVE FRESNO, CA 93722
ਦੁਪਹਿਰ 12:00 ਤੋਂ 4 ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ ੭ ਵਜੇ
ਸੈਮੀਨਾਰ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਮੁਕਾਬਲੇ

ਮਾਰਚ 24, 2013
1600 Willow Ave. Cloris, CA-93612, FROM 12:00 to 6:00 PM
ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ, ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ, ਗਿੱਧਾ ਭੰਗੜਾ,
ਕਵੀਸ਼ਰੀ, ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਗਦਰੀ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਮੁਕਾਬਲੇ:

ਗਰੁੱਪ ਏ: ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਤੋਂ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ (ਸਵ. ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ ਸਪਾਂਸਰ)
ਗਰੁੱਪ ਬੀ: ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ
ਗਰੁੱਪ ਸੀ: ਕਾਲਜ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਮੁਕਾਬਲੇ

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰਨ
ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ
ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣਗੇ

ਫਰੀ ਲੰਗਰ, ਫਰੀ ਪਾਰਕਿੰਗ

ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।
ਹਰ ਗਰੁੱਪ 'ਚ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ 200, 150 ਅਤੇ 100 ਡਾਲਰ ਦਾ ਨਕਦ ਇਨਾਮ
ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਈ-ਮੇਲ ਕਰੋ IAHForum@gmail.com

ਨੋਟ:- ਜੇਤੂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਮਾਰਚ 24 ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸੇ ਵਕਤ
ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

40 GPA ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੇਲਾ ਕਮੇਟੀ

ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਸਿਮਰਨ ਹੋਰਮ, ਰੁਬੀ ਸੰਘਾ, ਰਾਜ ਅਲੀ, ਹਰਿਦਰ ਮੰਢਾਲੀ, ਕੁਲਵੀਰ ਸੇਖੋਂ, ਬਲਦੇਵ ਧਾਲੀਵਾਲ,
ਮਹਿੰਦਰ ਝਾਮ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਖਾਨਾਖਾਨ, ਗੁਰਮੀਤ ਗਾਜੀਆਣਾ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਣਖੀ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ
ਮਾਨ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਉਦੇਈਪ ਸਿੱਧੂ, ਜਗਦੀਪ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਬੂਟਾ ਸਹੋਤਾ, ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਮੰਢਾਲੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਬਿੰਦ, ਮਾਸਟਰ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ, ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਮੋਦ ਲੋਈ, ਮਿੱਕੀ ਸਰਾਂ, ਪਰਮਜੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਬਲਬੀਰ
ਕੌਰ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਸ਼ੋਕਤ ਅਲੀ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਗੁਰਮ, ਸ਼ਬੀਨਾ ਜੌਹਲ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਦੇਸ਼ਾ,
ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ, ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਢਾਹ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਪੁਆਰੀ, ਇਕਬਾਲ ਰਣੀਆ, ਹਰਿੰਦਰ ਕੌਰ
ਜੌਹਲ, ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਵਕੀਲ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਦਲਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਜਸਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਮਾਨ, ਅਮਨਦੀਪ ਖਹਿਰਾ, ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੱਤੜ, ਸ਼ੋਕਤ ਅਲੀ, ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ।

ਭਾਸ਼ਣ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ
ਦੇ ਇਨਾਮਾਂ ਦੀ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਲੰਗਰ
ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੰਜਾਬ ਕਲਚਰਲ ਐਂਡ ਸਪੋਰਟਸ
ਕਲੱਬ (ਟੋਨੀ ਗਿੱਲ) ਵੱਲੋਂ ਹੈ।

ਆਓ ਸਭ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਸਮਾਗਮ
ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ
ਭੇਂਟ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ
ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਾਨਮੱਤੇ
ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਈਏ।

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ

- * ਬੀਬੀ ਰਘਬੀਰ ਕੌਰ
(ਸਕੱਤਰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਜਲੰਧਰ)
- * ਸ੍ਰੀ ਐਨ ਪਾਰਥਾਸਾਰਥੀ
(ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲੇਟ ਜਨਰਲ, ਸਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ)

ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ:

- * ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਸ. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਸਨੇਹੀ
- * ਪ੍ਰੋ. ਰਾਜ ਪੰਨੂ ਸਾਬਕਾ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. (ਕੈਨੇਡਾ)
- * ਪ੍ਰੋ. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ (ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ)
- * ਡਾ. ਗੁਰੁਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ

ਗਿੱਲ ਹਰਦੀਪ, ਜਤਿੰਦਰ ਜਰਗੀਆ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਾਹਿਲ, ਰਾਜ ਬਰਾੜ, ਮਨਜੀਤ ਪੱਤੜ (ਕਵੀਸ਼ਰ), ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ

ਸਪਾਂਸਰਸ਼

ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਸ਼ਰਮਾ (ਮੋਗਾ ਟਰੱਕ ਸੈਂਟਰ), ਜੀ ਬੀ ਟੀ ਇੰਕ, ਗਿੱਲ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਗਿੱਲ ਇੰਡਿਸਟਰੀਜ਼, ਡਾ. ਤਰਲੋਚਨ ਟੈਗੋਰ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ, ਸੁੱਖੀ ਆਟੋ (ਕੈਸ ਐਂਡ ਫੂਡ), ਕੁਇਕ ਫੂਡ
ਸਟੋਰ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਪਾਲ ਸਹੋਤਾ, ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਹੈਨ ਫੋਰਡ, ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ (ਰੋਇਲ ਇੰਡੀਆ ਮਾਰਕੀਟ), ਸ. ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਮੇਜਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ, ਲਖਵੀਰ ਗਿੱਲ, ਟਹਿਲ
ਸਿੰਘ ਬਾਂਦੀ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ, ਏ ਵਨ ਰਿਐਲਿਟੀ, ਕੋਸਟ ਟੂ ਕੋਸਟ ਕਾਰਗੋ ਇੰਕ, ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬੱਲ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ (ਫੁੱਲਡੋਗ
ਟਰੱਕਿੰਗ), ਡਾ. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਾਣੂ, ਸਖੇੜਾ ਕੈਰੀਅਰਜ਼, ਫਾਈਵ ਰਿਵਰ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ, ਪਰਲਾਦ ਸਿੰਘ ਕੈਲ, ਸੰਧੂ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਬਰਾੜ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (ਲਾਖ ਬਰਾੜ), ਨਿੰਬਰ
ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਗੇਟ ਐਨ ਕੇ ਫੂਡ ਐਂਡ ਲਿਕਰ, ਐਮ. ਆਰ. ਏ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਕੇ. ਐਸ. ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਕੇ. ਐਸ. ਟਰਾਂਸ ਸਰਵਿਸ ਕੰਪਨੀ, ਅਟਵਾਲ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਫਾਰਮ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ,
ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਵੇਲੀ ਨੈਸ਼ਨਲ, ਡੀ ਟੀ.ਐਲ. ਦੇਸਾਂਝ ਟਰੱਕ ਲਾਈਨ, ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖੰਗੂੜਾ, ਸਿਟੀ ਮਾਰਟ (ਚੇਹਿਲਾ), ਇਨਟਰੇਡ ਇਸਟਰੀ, ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਸਵੀਟ ਐਂਡ ਸਪਾਈਸਜ਼,
ਸਪਾਈਸਜ਼, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਲਿਕਾ, ਵੇਹਰਾ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਫਾਸਟ ਐਂਡ ਈਜ਼ੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਸਹੋਤਾ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਸੈਲਮਾਂ, ਮੋਗਾ ਵੀਡੀਓ, ਜਸਵਿੰਦਰ (ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਸਵੀਟ ਐਂਡ ਸਪਾਈਸਜ਼),
ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ, ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀਰ, ਗੈਰੀ ਢੇਸੀ (ਕਰਮਨ), ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ, ਡਾ. ਕਰਨਵੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ, ਡਾ. ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ
ਸਿੱਧੂ, ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਤੱਖਰ, ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕ (ਜੌਨੀ ਕੁਇਕ), ਸ਼ਾਲੀਮਾਰ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਸੈਨ ਲੂਈਸ ਓਬਿਸਪੋ, ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਗੂਚਾ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਹਾਂਡੀ ਸ਼ਾਪ)

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੰਨਵਾਦ ਸਮੂਹ ਲੋਕਲ ਰੇਡੀਓ, ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ

ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਘੋਲੀਆ ਪ੍ਰਧਾਨ.... 559-360-4268
ਨਵਦੀਪ ਧਾਲੀਵਾਲ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਧਾਨ... 559-287-0822
ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਢਾਲੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ.. 559-473-9269
ਹਰਜਿੰਦਰ ਢੇਸੀ ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ... 559-618-0156
ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਿਆੜ ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ.. 559-351-0510
ਕੁਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਰੋਅਰ ਮੀਡੀਆ ਸਕੱਤਰ... 559-907-6544

Email: IAHFORUM@GMAIL.COM

From SACRAMENTO/SAN JOSE
Take freeway 99 south to fresno, exit at shawave,
and take right (Go east) Take Leet on willow ave Hall is
on the left side (Behind the Home Depot)

Directio ns

From BAKERSFIELD/LA
Take freeway 99 north, take 41 north, exit
on shaw ave, and take right, take left on
willow ave, Hall is on the left side.